

SAMSUNG

Savršena fotografija na dohvat ruke

- iFn
- Blenda
- Brzina okidača
- EV
- ISO
- Balans bele
- Scena

Predstavljamo Samsung NX100, fotoaparatus koji Vam omogućava laku kontrolu maneulnih podešavanja pomoću potpuno novog i-Function objektiva.

Korišćenjem i-Function objektiva, lako možete menjati parametre (blenda, brzina okidača, EV, ISO, balans bele) jednostavnim pritiskom na i-Function dugme i povećati ili smanjiti vrednost svakog parametra brzim okretom prstena fokusa. Tako nikada nećete propustiti predmete koje snimate brzim i lakim podešavanjem i-Function objektiva.

iFn Senzor 14.6M APS-C CMOS / i-Function objektiv / Elegantan i moderan dizajn sa prefinjenom linijom / Displej 30" VGA AMOLED / Brz i precizan AF / Geo- obeležavanje (GPS modul je opcija)

Zasto samo snimati?
Kreirajte!

Samsung **NX100**

NEOŠTRINA U FOTOGRAFIJI

FOTOMEDIA

PORTRET U NOVINSKOJ FOTOGRAFIJI

FOTOFINIŠ

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE BROJ 76 DECEMBAR 2010 WWW.REFOTO.RS RSD 250, K.M. 8, DEN 250, EVRA 4

arhiv
Foto-saveza Srbije

Finale konkursa Igra svetlosti Beograd u fokusu

SAMSUNG
NX100

Neobičnog dizajna

iFn dugme

Enterijer

linije, boje,
sklad

Lepota prostora

Drugačiji od svih
CANON 60D

Visoka klasa
NIKON P7000

TONIRANJE CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA LIGHTROOM 3 3D U KUĆNOJ RADINOSTI FK "RADA KRSTIĆ"

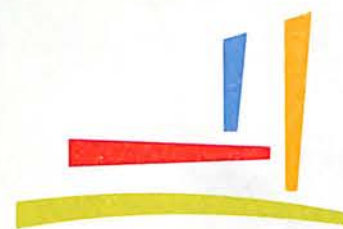
JA SAM TVOJ NIKON

At the heart of the image

JA SAM TVOJ KOMPAKTNI
PROFESIONALAC...

COOLPIX P7000

UŠĆE

SHOPPING CENTER

Novi centar grada.

SVAKO MOŽE DA PRUŽI
HILJADU RADOSTI!

Samo u **UŠĆU**

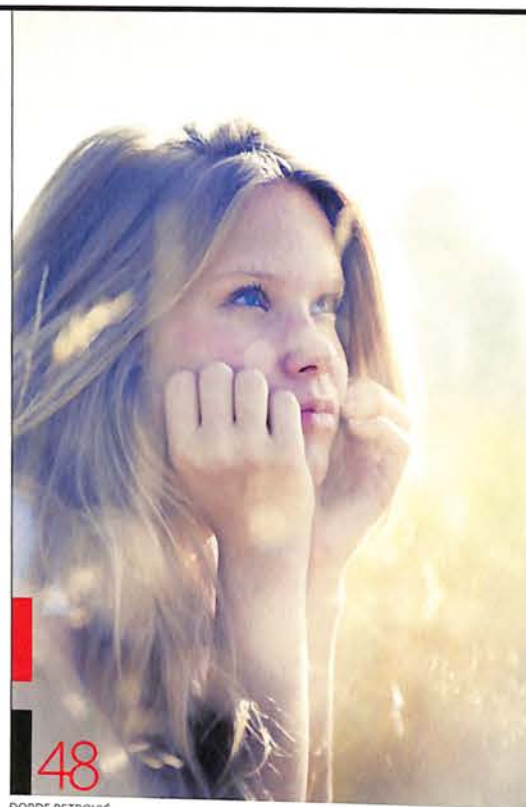
www.usceshoppingcenter.com Bulevar Mihajla Pupina 4, 11070 Beograd

momentum

STALNE RUBRIKE

- 6 **U FOKUSU**
Galebovi na odmoru
- 10 **AKTUELNOSTI**
Izložbe, najave, konkursi, knjige
- 16 **MOJE ISKUSTVO**
Da li je neoštrina fotografije mana ili vrлина? Najveći broj čitalaca izjavio da je mana
- 60 **FOTO-KLUB**
FK "Sombor" – jedna od najstarijih i najaktivnijih organizacija foto i kino amatera u Srbiji
- KONKURSI**
- 64 **Fotomedia** – Prikaz sa jedne od petnaestak najprestižnijih izložbi u svetu
- 65 **Fotofiniš** – Nove fotografije s popularnog sajta
- 66 **FOTO-RADIONICA**
Svetski priznat fotograf venčanja Gordon Jović održao je u Splitu foto-radionicu na temu "Venčanja"
- 82 **FOTO-KLINIKA**
Ivana i Milan komentarišu vaše radove
- 86 **FOTO-KONKURS**
"Praksa na delu – Slobodna tema"
- 96 **PISMA ČITALACA**
Vaša pitanja, naši odgovori

15

48

BORDE PETROVIC

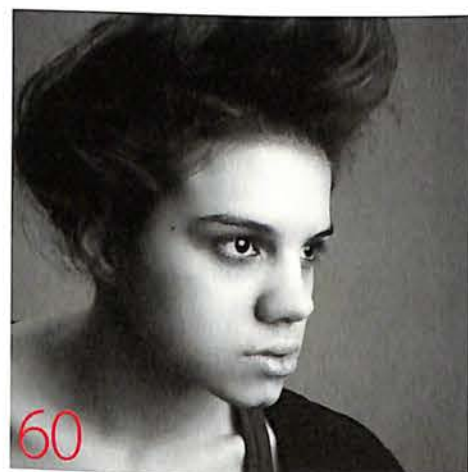
FOTOGRAFI

- 20 **BISERI SRPSKE FOTOGRAFIJE**
Hronologija jednog vremena iz arhive Foto-saveza Srbije
- 48 **FINALE KONKURSA "IGRA SVETLOSTI"**
Drugonagrađena fotografija krasi naslovnu stranu ovog broja, a autor nam dolazi iz Senja
- 54 **FINALE KONKURSA "BEOGRAD U FOKUSU"**
Još jedan uspešan konkurs, ovoga puta u saradnji sa televizijom Studio B

64

EDWARD KHITRY, UKRAJINA

60

DANILO VASIC

16

54

IGOR STEVANOVIC

20

© MILOŠ JOVANOVIĆ, "KAO NA REVUI"

80

70

36

TEHNIKA

FOTOTEHNOLOGIJA, SKENERI, ŠTAMPAČI

- 68 **NOVITETI**
Novosti iz fotografskog sveta
- 70 **SAMSUNG NX 100**
Drugi kompaktni fotoaparat s izmenljivim objektivima s inovativnim Fn dugmetom na objektivu
- 74 **CANON EOS 60D**
Brz, jednostavan za korišćenje i daje odličan kvalitet snimljenih fotografija
- 78 **NIKON COOLPIX P7000**
Proverite zašto ga je Boris nazvao pravim draguljem u svojoj klasi kompaktnih fotoaparata
- 80 **EPSON STYLUS OFFICE B1100/B40W**
Zahvaljujući DuraBrite pigmentnim mastilima ova dva štampača garantuju dugovečnost i otpornost, kao i visok kvalitet odštampanih fotografija

FOTO-ŠKOLA

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA, DIGITALNA OBRADA

- 28 **PRAKSA NA DELU – ENTERIJER**
Ako volite geometriju, sklad, naglašenu likovnost i tišinu enterijeri su prava tema za vas
- 36 **TONIRANJE FOTOGRAFIJA**
Toniranje fotografija počelo je faktički od trenutka njenog nastanka, a danas, u digitalnoj laboratoriji načina ima bezbroj
- 40 **LIGHTROOM 3**
Treća generacija programa, koja se pokazuje kao zreo i ozbiljan alat za fotografe
- 44 **ŠTAPOM I KANAPOM**
Snimanje 3D objekata u kućnoj radinosti
- 46 **NOVINSKA FOTOGRAFIJA**
Portret kao je jedan od najzastupljenijih vidova fotografije u poslu fotoreportera

74

46

© SAŠA DŽAMBIĆ

68

78

28

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE

OSNIVAC Slobodan Vukadinović
IZDAVAČ Studio One, Beograd, Pčinjska 15a
DIREKTOR Marija Vukadinović
 marija.vukadinovic@studioone.rs
CENA pojedinačnog broja 250 dinara
 žiro-račun 160-328850-16
GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr fot. Ivana Tomanović,
 ivana.tomanovic@refoto.co.rs
IZVRŠNI UREDNIK Milan Živković, milan.zivkovic@refoto.co.rs
UREDNIK TEHNIKE Boris Bjelica, boris.bjelica@refoto.co.rs
REDAKCIJA Svetislav V. Dragović, Miroslav Nikoljačić, Imre Szabó, Tomislav Peternek
SARADNICI Jelena Matić, Igor Ilić, Marija Milovanović-Maksimović, Radomir Maša Dikosavljević, Goran Malić, Zoran Imširagić, Nenad Petrović, Ljubomir Zlatanović, Srđan "Abdee" Abdijević, Darko Stanimirović, Dragan D. Gajić (Makedonija), Sandra Vitaljić (Hrvatska), Damir Tiljak (Hrvatska), Vojin Mitrović (Pariz), Andrijana Pajović, Predrag Vučković
TEHNIČKA REDAKCIJA I DIZAJN Sanja Cvejanović, Emilija Jelić
LEKTOR Biljana Gordić
MARKETING mr fot. Dragan Pavlović,
 dragan.pavlovic@refoto.co.rs
 tel. 011/34-49-641; faks. 011/78-60-234
ŠTAMPA Štamparija "Politika AD", Beograd
PRE-PRESS Studio One – Rukopisi i prilozii se ne vraćaju.
E-POŠTA: info.refoto@refoto.co.rs

CIP – Katalogizacija u publikaciji
 Narodna biblioteka Srbije, Beograd
 77
 FOTO: časopis za kulturu fotografije / glavni i odgovorni urednik Ivana Tomanović. – 1996, br. 1 – – Beograd (Pčinjska 15a): Studio One, 1996 – (Beograd: Politika). – 30 cm

Mesečno. – Od br. 4 (2001) štampa se latinicom, a naslov je Refoto
 ISSN 1450-6394 = Foto (Beograd)
 COBISS.SR-ID 117858055

© Sva prava zadržana.
 Nijedan deo ove publikacije ne sme biti reprodukovani ili objavljeni u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje, unošenje u bilo koje baze podataka ili sisteme za pretraživanje, bez prethodne pismene saglasnosti izdavača.

NASLOVNA STRANA

DRUGA NAGRADA KONKURSA "IGRA SVETLOSTI"
 ZDENKO VUKELIĆ, SENJ, HRVATSKA, "U POTRAZI ZA ODGOVOROM."

MILAN ŽIVKOVIĆ
IZVRŠNI UREDNIK

Utisci sa Fotokine ne jenjavaju pa je Milan pripremio nastavak priče o kreiranju 3D fotografije, tj. 3D objekta, ovoga puta u kućnoj radinosti. Takođe sledi nastavak teksta o konverziji kolor fotografija u crno-beli mod ali sada s dodavanjem tonova ili toniranjem. Već kao poznati i priznati stručnjak za štampu fotografija, pripremio je prilog o dva nova Epson štampača iz "office" klase koje karakteriše izdržljivost i niska cena.

BORIS BJELICA
UREDNIK TEHNIKE

Naš sponzor konkursa "Igra svetlosti" – firma "Samsung", pripremio je najnoviji Samsung fotoaparatus NX100 za prvu i drugu nagradu, a Boris je spremio opširan test ovog fotoaparata s jedinstvenom funkcijom – Fn dugmetom na objektivu. Tu je i odlični Canon 60 D iz veoma popularne klase "naprednih" amaterskih D-SLR fotoaparata kao i najbolji Nikonov kompaktni fotoaparatus ikad – Coolpix P7000.

SVETISLAV V. DRAGOVIĆ
FOTOGRAF I ČLAN REDAKCIJE

Jedno je sigurno – Sveta o svakoj temi dobro promisli i iz svih uglova. Ovoga puta tema je neoštrina u fotografiji, da li je ona prihvatljiva ili ne, kada se koristi, a kada ne bi trebalo i kakav je njen efekat na fotografiji, ali i u percepciji nas gledalaca.

ZORAN IMŠIRAGIĆ
ADOBE INSTRUKTOR

Ko učestvuje na našim Photoshop radionicama zna da je Zoran veliki poklonik programa Adobe Photoshop Lightroom. Smatra da objedinjuje najbolje osobine dva Photoshopova dodatka – Camera Raw i Bridge. Treća verzija ovog, sve popularnijeg programa, je pred vama i prikazana je, zaista, kroz najsitnije detalje uz puno Zoranove stručnosti ali i ljubavi prema ovom programu.

IMRE SZABÓ
FOTOREPORTER

Tema "Novinske škole fotografije" jeste portret koji će Imre obradivati u nekoliko nastavaka jer spada u jednu od najtežih kategorija s brojnim podvrstama i različitim primenama. Posle Fotokine nije ostalo mnogo noviteta za prikaz ali proizvođači ne smanjuju tempo, bez obzira na krizu, i lako vam izmame par stotina do par hiljada evra iz džepa. Jedini uslov jeste da ih stvarno imate!

LEPE TRADICIJE

Često sam u uvodnicima koristila reč tradicionalni jer Refoto posle skoro deset godina izlaze nja ima puno svojih tradicija. Jedna od najlepših jesu konkursi kojih poslednjih godina ima dva, a ponekad čak i tri godišnje. Decembar je mesec sumiranja rezultata i pravo vreme da se na izložbama pohvalimo izuzetnim kvalitetom fotografija koje nam šaljete.

Od klasičnih, galerijskih izložbi, još prošle godine, prešli smo na nova, interesantna rešenja koja vaše umetničke aspiracije prenose mnogobrojnoj publici, a ne samo odabranim ljubiteljima fotografije i umetnosti. Već oporban i veoma uspešan recept jeste putujuća izložba u autobusima gradskog saobraćaja. Konkurs "Beograd u fokusu", koji smo pokrenuli u saradnji s televizijom Studio B, završava se izložbom – kako drugačije nego na ulicama Beograda, tačnije u pomenutih četrdeset autobusa. Umesto dosadnih reklama koje pokušavaju nešto da nam prodaju, vožnju gradskim prevozom oplemeničemo domišljatim, duhovitim, intrigantnim... fotografijama koje ste snimili na ulicama Beograda. Zajedničkim snagama napravili smo lep poklon Beograđanima.

I naša druga izložba zaobišla je galerijski prostor i održala se u TC "Ušće", gde smo spojili tradicionalno izlaganje fotografija s projekcijama na najnovijim LCD televizorima. Pogadate da je za to zaslužan naš sponzor konkursa "Igra svetlosti" – firma "Samsung", koja je odavno

postala sinonim za nove tehnologije koje koristimo svakodnevno na brojnim uređajima. Pored izložbe, saradnju su krunisale i lepe nagrade u vidu najnovijeg "Samsungovog" fotoaparata NX100, predstavljenog na Fotokini tek pre dva meseca.

Za kraj godine pripremili smo i nekoliko novina u dizajnu časopisa, koje će osvežiti naše rubrike. Ovu godinu obeležila su i brojna pisma, fotografije, prilozi, pozivi... iz susednih zemalja. Ondašnji čitaoci prepoznali su Refoto kao "svoj" časopis, što znači da je Refoto porodica postala "međunarodna". Brojna pisma s komentarima poput "najbolji ste u regionu" dovoljan su motiv za narednu, jubilarnu godinu, kada ćemo proslaviti deset godina postojanja pod imenom Refoto.

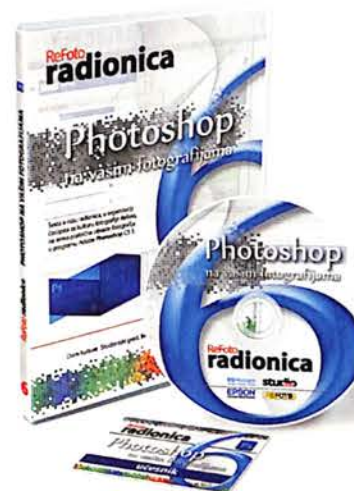
Koristim ovu priliku da se zahvalim vama, čitaocima, na veoma aktivnom učestvovanju u stvaranju vašeg i našeg časopisa i da vas pozovem na poslednju ovogodišnju Photoshop radionicu na kojoj će Milan Živković – jedan od predavača, demonstrirati svoje umeće i talenat isključivo na vašim fotografijama. Za januarski broj, koji će izaći dovoljno brzo da vam ulepša novogodišnje i božićne praznike, spremili smo izuzetan prilog – pravu avanturističku priču o kojoj sanja svaki fotograf. Do tada, uživajte u brojnim zanimljivim temama koje smo vam pripremili i u novom dizajnu koji je, nadamo se, došao kao šlag na tortu.

IVANA TOMANOVIĆ

REFOTO IZLOŽBE

Finale konkursa "Igra svetlosti" od 25. do 30. 11. u TC Ušće, Beograd (I sprat)

Finale konkursa "Beograd u fokusu" u četrdeset autobusa gradskog saobraćaja u Beogradu tokom decembra

Milan Živković
OBRAĐUJE VAŠE FOTOGRAFIJE

Poslednja ovogodišnja Photoshop radionica posvećena je obradi vaših fotografija. Sve što treba da uradite jeste da pošaljete jednu svoju fotografiju koju će Milan Živković obraditi u Photoshopu na sebi svojstven način. Fotografija mora biti izvorni snimak punog kvaliteta, bilo da snimate RAW ili JPG, bez ikakvih naknadnih obrada.

Fotografiju, zajedno s kopijom uplatnice za kotizaciju, pošaljite minimum sedam dana pre datuma održavanja radionice, tj. do 6.12.2010. Izabranih desetak fotografija biće na radionici prikazane, obrađene i odštampane na nekom od Epson fotoštampana.

Učite Photoshop na vašim fotografijama!

ReFoto
radionica

11.12.2010.

SPONZORI
RADIONICE

BSProcessor
Zajedno možemo mnogo.

EPSON
EXCEED YOUR VISION

INFORMACIJE
O RADIONICI

Mesto održavanja
Dom kulture "Studentski grad", Bulevar Zorana Đinđića 179, Novi Beograd

Trajanje radionice
Od 10 h do 18 h, sa tri pauze za osveženje i jednom za ručak

Datum održavanja
11. decembar 2010.

Slanje fotografija
Do 6. decembra 2010.

Uslov za učešće
Osnovno poznavanje Photoshop programa

Kotizacija
3.600 dinara. U cenu je uračunato osveženje (kafa, čaj, sokovi, voda – po izboru) i ručak u vidu sendviča. Uplate: račun br. 160-328850-16, Banca Intesa, primalac: Studio One d.o.o, Pčinjska 15a, Beograd

Prikaz
"Epson" štampači i tehnologije štampanja

Nagrada igra
Na kraju radionice organizovaćemo nagradnu igru. Za najbolje učesnike radionice sponzori će obezbediti lepe nagrade

ROK ZA PRIJAVU I UPLATU
8. 12. 2010.

Prijavite se na
011/34-49-641 ili na e-poštu: citaoci@refoto.co.rs

LUKA TRAJKOVIĆ
BEOGRAD, "GALEB NA
FOTELJI"

"Fotografija je snimljena 15. februara 2010. godine. Privukao me je prizor galeba na fotelji. Dok sam prilazio, da bih imao bolju poziciju za fotografisanje, prizor mi je postao još interesantniji zbog kontrasta između mirne ptice i haotičnog okruženja, odnosno sklada u neskladu. Snimljeno Nikonom D80, f5,6, 1/100 s, ISO 400."

Luka Trajković rođen je 1994. godine, u Beogradu. Ide u Grafičku školu, smer fotograf. Već pola godine volontira kao fotoreporter u dnevnim novinama Press. Od foto-opreme koristi Canon 5D, objektivne 4/17-40 mm iz L serije i 1,4/50 mm.
www.mladifotograf.com

U OVOM BROJU
PRIJATELJ RUBRIKE

Verbatim
Technology you can trust

POKLANJA EKSTERNI HARD-DISK
KAPACITETA 500 GB

U fokusu

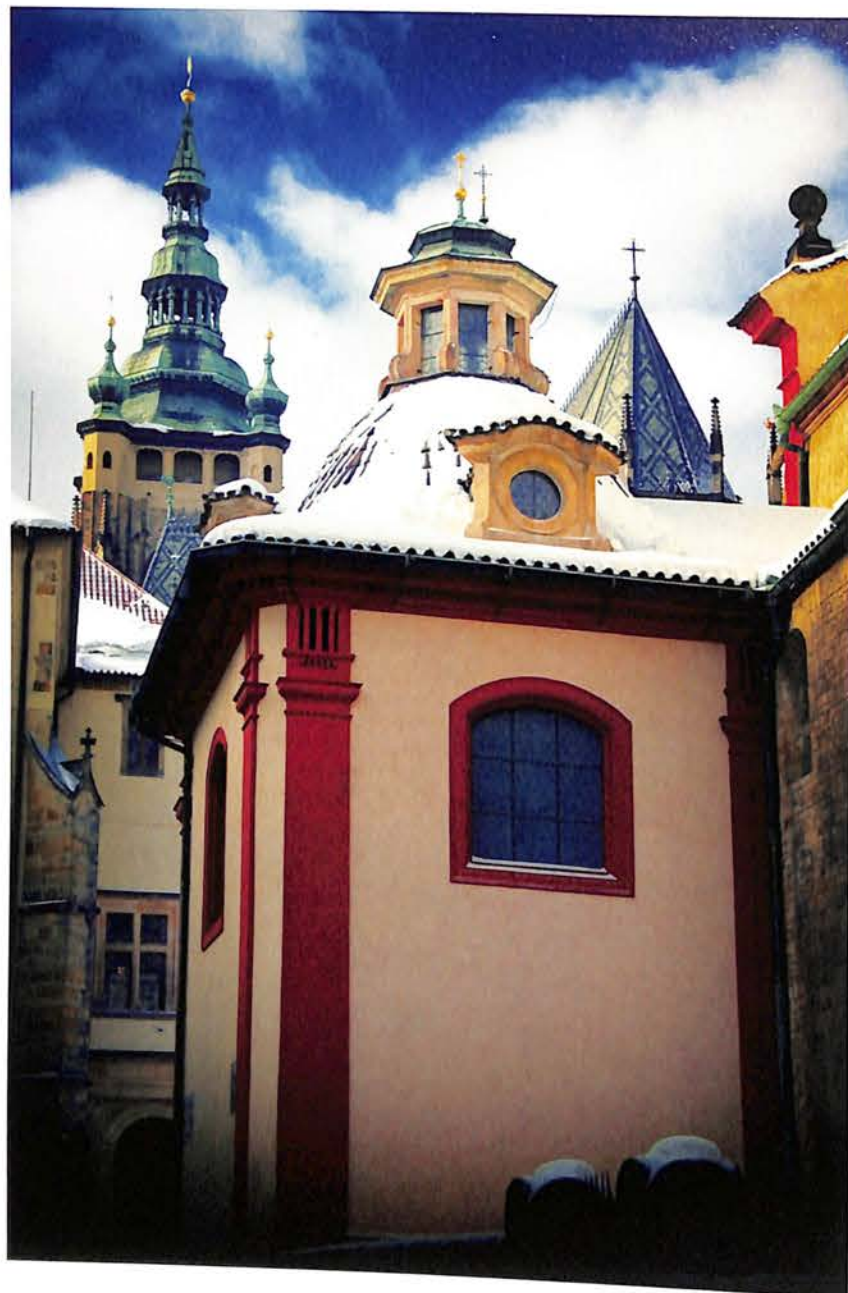
NAJBOLJE FOTOGRAFIJE ČITALACA OVOG MESECA

DRAGAN DROBAC
ŠID, "PRAG"

"Fotografija je snimljena krajem januara kada sam imao priliku da posetim Prag na nedelju dana. Izuzetno hladno vreme (jedan dan čak minus 20) nije me sprečilo da lutam gradom i pronalazim motive koje ne želim da zaboravim. Tako je nastala i ova fotografija koja mi liči na nekakvu bajkovitu kulisu. Snimljena je Nikonom D50, objektiv

18-55 mm. Naknadna obrada u Photoshopu CSS."

Dragan Drobac ima dvadeset sedam godina, živi u Šidu. Učestvovao je na desetak grupnih izložbi u Srbiji, a nekoliko puta bio je nagrađivan. Od opreme koristi Nikon D50, Nikon F601, Lomo Super Sampler, a "krš" stativ uglavnom stoji prašnjav u uglu sobe.

NENAD ILIĆ
MLADENOVAC, "BELINA"

"Fotografija je nastala prošle zime na Kosmaju. Pokušao sam da dočaram zimu prikazom visine snega kod gola fudbalskog igrališta čija je visina poznata... Takođe, bilo mi je interesantno za prikaz jer je sve belo i tehnički je dosta teško izvesti da belo ne "pregori", a da ne ostane i "zapušenih" delova na samom голу..."

Nenad Ilić, iz Mladenovca, po obrazovanju inženjer građevine, zaposlen je kao projektant. Fotografija ga je oduvek interesovala, a ozbiljnije je počeo da je uči i prati pre tri godine. Intenzivno se bavi fotografijom od pre dve godine kada je kupio svoj prvi D-SLR. Najviše voli da fotografiše pejzaže, a u poslednje vreme interesuju ga i portreti...

IGOR ŠLJIVANČANIN,
PODGORICA, CRNA
GORA, "UZLIJETANJE"

"Fotografija je nastala jednog poslijepodneva na Velikoj plaži u Ulcinju. Šetajući plažom, primjetio sam nekoliko galebova kako se hrane. Našao sam zgodno mjesto, legao, navrnio moj Tamron 2,8 /70-200 mm na Canon 450D i čekao zgodan trenutak. U trenutku uzlijetanja, snimio sam nekoliko snimaka i ovaj je ispao baš onako kako sam i očekivao. Podešavanja su bila sledeća: ekspozivija 1/400 s, blenda 5,6, objektiv 200 mm i ISO 200."

Igor Šljivančanin rođen je 1981. godine u Podgorici. Fotografijom se bavi nepune tri godine. Voli da fotografiše pejzaže, životinje, portrete...

MATEJ SNOPEK, OSIJEK
HRVATSKA, "TRAIN JUMP"

"Ime fotografije je Train Jump, a nastala je na jednom od treninga "parkoura". Prijatelj Aleksandar Sarkanjac izvodi pokret zvan "cat leap" pomoću kojeg sigurno skače na vagon. Snimljena je fotoaparatom Canon 350D i kit objektivom 18-55 mm.

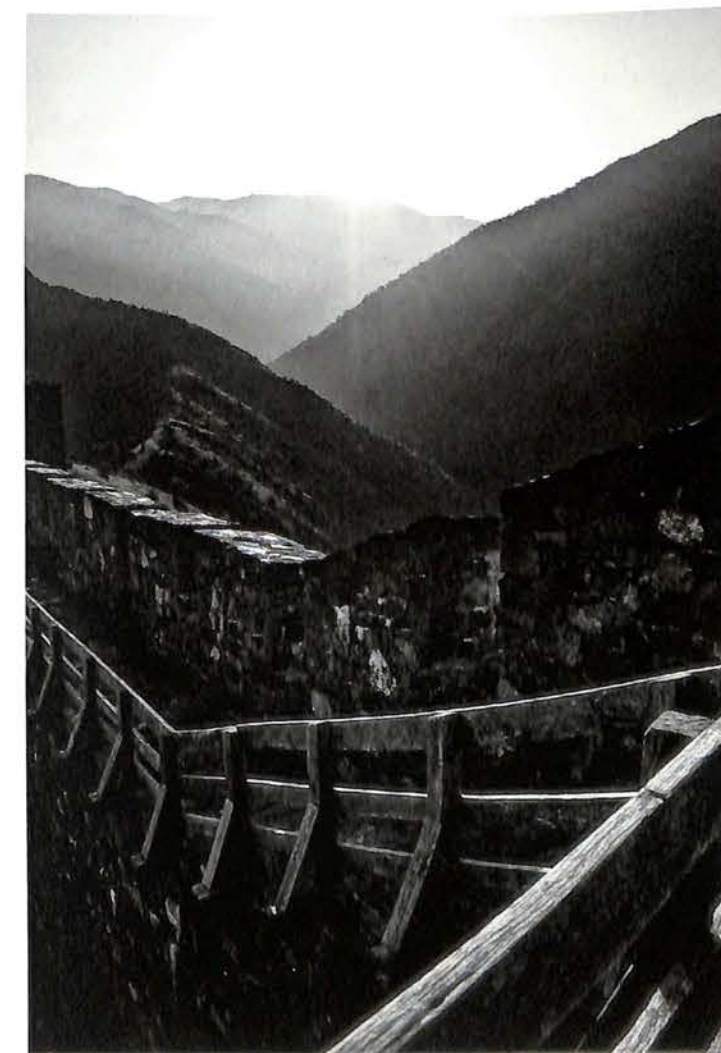
Matej Snopek ima 18 godina. Živi u Osijeku, bavi se fotografijom amaterski tri godine. Uglavnom se bavi fotografiranjem pejzaža i "parkour" fotografije.

MIRKO POPADIĆ, KRAGUJEVAC
"JUTRO NA MAGLIĆU"

"Fotografija je nastala tokom letošnjeg izleta dolinom Ibra na zidinama srednjovekovne tvrđave, koja i danas gospodari putem kroz klisuru. Uživajući u svitanju, nastojao sam da linije zidina i ograde što bolje uklopim s pejzažom obasjanim ostrim jutarnjim svetlom. Snimljeno fotoaparatom Canon 400D, kit objektivom 18-55 mm.

Parametri snimanja bili su: ISO 100, ekspozicija 1/250 s, blenda 8, uz pomoć stativa. Zbog kontrastvetla zidine su u obradi blago prosvetljene."

Mirko je rođen 1984. godine u Kragujevcu, u kome živi i završava studije ekonomije. Neka od prvih znanja iz oblasti fotografije stekao je uz ovaj časopis. Član je kragujevačkog foto-kluba "APOLO".

MRAČNA KOMORA 1936-1946

4 – 15. 11, Španski kulturni centar Servantes, Beograd

Postavku je činilo 80 fotografija izabranih prema najznačajnijim istorijskim događajima, kao i prema kvalitetu fotografija. Fotografije, gledano iz današnje perspektive, prikazuju tragediju koju predstavlja rat i kasniji dolazak fašističkog režima, koji će dominirati Španijom mnogo godina. Deo njih objavljen je u tadašnjoj štampi, ali posebno su zanimljivi snimci na kojima su scene i detalji zbog kojih je frankistička cenzura zabranila njihovo publikovanje. Brangulijevi je porodično ime katalonskih foto-reportera čiji je rad započeo Đuzep Branguli Soler, a nastavili njegovi sinovi Žoakim Branguli Klaramunt i Ksavijer Branguli Klaramunt. Izložba je predstavljena u okviru Nedelje katalonske kulture održane u maju, kao i u nekoliko gradova u Srbiji, a završila se u galeriji Instituta "Servantes".

LOMOGRAFIJA – ALEKSANDAR RAMADANOVIĆ

29. 10 – 11. 11. Zavod za kulturu Vojvodine, Novi Sad

Aleksandar Ramadanović lomo-fotografijom traga za novim mogućnostima fotografskog izraza. Izazov postoji – umetnik je primoran na odmicanje od svih "pravila" koje nalaže tradicionalni postupak. "Strip" karakter fotografskih predstava poseduje neku svoju unutrašnju logiku. Priča se razvija iz slike u sliku, a zaključuje se tek zbirnim

utiskom nekoliko "zaustavljenih trenutaka" zapaženih u procesima svakodnevice. Ove slike reflektuju umetnikovu senzibilnost, njegovu osećajnost pred temama sveta i vremena u kome živi i stvara. Ti lomo-fotografisani motivi – sa svim svojim nesavršenstvima vidljivim u plastičnoj celini ovih "bad-photography" – zapravo su ekspresivno, impulsivno i intuitivno vizuelizovani impulsi umetnikove senzibilnosti... Izložba će biti postavljena u jedanaest gradova Vojvodine: Vršcu, Zrenjaninu, Kikindi, Subotici, Somboru...

MLADI U SRBIJI – LUTANJE I PRIPADANJE

Mark Nozeman, 12. 11 – 5. 12. Galerija ARTGET

Dvadeset dve fotografije iz ciklusa "Mladi u Srbiji – lutanje i pripadanje" rezultat su fotografovog putovanja po Srbiji i njenom susedstvu tokom nekoliko poslednjih godina. Izložba prikazuje portrete muškaraca i žena u urbanoj beogradskoj sredini, ali i u udaljenim planinskim zajednicama duž novih granica s Bosnom. Autor nastoji da smesti pitanje identiteta u okvir nedavne balkanske istorije. Ali on na kraju pokazuje i jedan specifičan okvir koji se odlikuje nedostatkom čvrstog konteksta: Gleda li se na Zapad ili na Istok? U budućnost ili u prošlost? Ili se živi upravo u ovom času u savremenoj srpskoj realnosti? Fotografski projekat Marka Nozemana traje još četiri godine, a može se pratiti na Internetu: www.Pan-F.com, i završice se 2014. godine objavljivanjem knjige.

DIGITALNE GRAFIKE, SKENOGRAMI, FRAKTALOGRAFIJE

Goran Malić, 12–24. 11, Blok Galerija

U poslednjih dvadeset godina Goran Malić izlagao je ili objavio, više dela iz oblasti eksperimentalne foto-grafike i fotograma, fotomoti-pija, digitalnih grafika, laserograma i fraktalografija. Ispitivao je likovne probleme u digitalnoj grafici, varirajući modalitete likovnih postupaka i alata. Na ovoj izložbi svi radovi bliski su apstrakciji, pretežno lirskoj, ređe geometrijskoj, osim u slučajevima kada su sam likovni postupak i specifična tehnika sugerisali figuraciju koja je više asocijativna nego stvarna, budući da su sva dela nastala veštačkim generisanjem slike. Kada je u nekim slučajevima ipak korišćen fotografski postupak, onda je to samo početni poriv, podsticaj, ili je tek oslonac na zanatske aspekte fotografije.

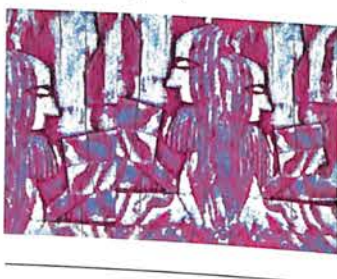
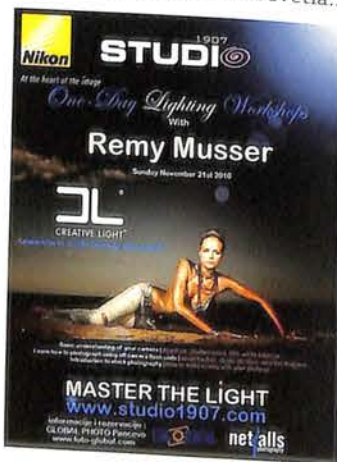

FOTO-RADIONICA

Remy Musser, 21. 11. Kulturni centar Pančevo

Remy Muzer je francuski profesionalni fotograf koji trenutno živi u Beogradu. 21.11. održao je foto-radionicu na temu korišćenja svetla u studijskoj fotografiji. Radionicu je organizovala firma "Global Photo" iz Pančeva, a firma "Refot B" iz Beograda obezbedila je svu studijsku opremu od rasvete, stativa, modifikatora svetla...

SVE(T) OKO NAS

3. 11. Foto-kino klub "Požarevac" i "Foto Lika"

Foto-kino klub "Požarevac" i fotografska radnja "Foto Lika" u Kučevu već godinama s kučevskom Osnovnom školom "Ugrin Branković" imaju vrlo interesantnu i uspešnu saradnju. Naime, nakon zatvaranja izložbe u Požarevcu, gotovo sve postavke "sele" u kučevsku školu tako da daci tokom školske godine vide nekoliko izložbi. Poslednja izložba upriličena je povodom 180 godina postojanja i rada ove ustanove i bila je neobičan poklon za Dan škole. SVE(T) OKO NAS je naziv izložbe koja je za temu imala ekološku stvarnost, a cilj da daciima skrene pažnju da sve oko nas počinje u dvorištu; kućnom ili školskom, posle čijih sređivanja mnogo lakše mogu da srede i SVET. Autori fotografija su članovi FKK "Požarevac", ali i mnogih drugih klubova iz Srbije i inostranstva.

ZIVOT SA FOTOGRAFIJOM

29. 10. 2010. Blok gallery, Novi Beograd

Nagrada ULUPUDS-a

Promocija monografije "Život sa fotografijom", u izdanju firme "Refot B", održana je nakon otvaranja izložbe u Velikoj sali NBKM na Novom Beogradu. Nova foto-monografija upućuje na želju izdavača da prati stvaralačke opuse istaknutih umetnika fotografije. Na promociji ove monografije govorili su profesor Mitar Trinić, u ime izdavača Petar Vukadinović, direktor firme "Refot B", i Milan Živković, glavni urednik izdanja monografije. Treba napomenuti da je knjiga dobila nagradu ULUPUDS-a na ovogodišnjem sajmu knjiga.

NOT FOR SALE

Nemanja Maraš, 9. 11, ArtCENTAR, Beograd

Na drugoj samostalnoj izložbi Nemanja Maraš prikazao je fotografije nagradene prvim mestom na ovogodišnjem festivalu Š.U.N.D. – "Šta Umetnost Nudi Društvu". Orijentisan ka drugim vidovima fotografije, ciklus "Not for sale" predstavljao je izazov za Maraša. Iako modne fotografije čine najveći deo njegovog portfolija, Nemanji nije strano ni eksperimentisanje konceptom. Njegova visprenost i mladalačka drskost otvorili su mu vrata ozbiljnih tematika. Izložba kojom se Maraš predstavio bavi se temom prostitucije i "human traffickinga". Autor je želeo da skrene pažnju javnosti na svakodnevne probleme koji se dešavaju, kako na Balkanu, tako i svuda u svetu. Među izloženim radovima biće oni iz Maraševе privatne kolekcije, kao i oni koje su namenjeni prodaji.

NOVA SRPSKA FOTOGRAFIJA

4. 11 – 1. 12. Galerija Simulaker, Novo Mesto, Slovenija

Otvorena je kao jedna od brojnih manifestacija u okviru petog festivala "Fotonični trenuci" u Sloveniji u organizaciji ljubljanske galerije "Photon". Na izložbi učestvuju dvanaestoro autora iz Srbije, uglavnom mlađe generacije: Aleksandrija Ajduković, Andrijana Pajović, Benjamin Beker, Branka Nedimović, Dragan Petrović, Goran Micevski, Ivan Petrović, Katarina Radović, Mihailo Vasiljević, Miloš Nenković, Tijana Pakić-Feterman i Vesna Micović. Uspešno balansirajući između ponekad oprečnih ideja, izloženi radovi kroz različite pristupe mediju fotografije prenose jedan mogući presek stanja svesti Srbije danas i otkrivaju kompleksan pogled na svet iz kojeg autori dolaze.

FOTO-SAFARI MEDVEDNIK

22 – 24. 10. Valjevo

Foto-klub "Valjevo" i Foto-savez Srbije organizovali su foto-safari na planini Medvednik. Pozivu, tradicionalno dobrih domaćina, odazvalo se preko 30 ljubitelja fotografije. Smeštaj je bio obezbeđen u Planinarskom domu "Krušik", koji se nalazi između mesta Počuta i Mijači. Uz parno grejanje i lokalne specijalitete brzo je nastala prijatna i vesela atmosfera. Tako je ostalo do kraja izleta. Za zainteresovane učesnike domaćini su u subotu organizovali auto-safari. Potrudili su se da nam uz pomoć džipova pokažu sve lepe predele i skrivene kutke dve prirodne Valjevske lepote (planine Medvednik i Bobija). Veće su obeležile projekcije fotografija, a učesnici s najviše energije nastavili su druženje do duboko u noć. U nedelju je organizovan odlazak

na impresivan vidikovac Kedine vode. Za one koji su se brzo zasitili pejzaža, bilo je zanimljivih prirodnih detalja, a takođe i autentičnih scenografija za snimanje ljudi. Nakon ručka, usledili su prijateljski pozdravi, a bilo je i onih koji su ostali još jednu noć. Nakon višegodišnjih okupljanja stiće se utisak da kolege iz Fotokluba "Valjevo" uvek na zavidnom nivou organizuju izlete i druženja na Valjevskim planinama. Loš izlet sa njima, jednostavno, ne postoji.

TANJUG. NEOBIČNO

7 – 15. 12. 2010. Galerija O3ONE, Beograd

Foto arhiva novinske agencije Tanjug sadrži oko 3,5 miliona negativna i jedna je od najbogatijih arhiva agencijske fotografije u Evropi. Tanjug je baštiniio i arhive svojih prethodnika: Novinske agencije Avala, koja je postojala između dva svetska rata i Pres-biroa, od pre Prvog svetskog rata, tako da arhiva ima i fotografije od 1912. godine. Foto-arhiva Tanjuga sadrži veliki broj fotografija s izložbi, koncerata, iz ateljea slikara, detaljno praćenje života verskih zajednica, i to od ranih pedesetih godina prošlog veka. Tragajući za fotografijama za jednu izložbu, nađene su i vrlo neobične fotografije za jednu novinsku agenciju u socijalističkoj zemlji, naročito za 1955. godinu, kada je društvo još bilo daleko od potpunog odbacivanja socijalističkog realizma, i negovalo sliku vrednog udarnika. Ovaj crno-beli svet fotografije u

prvim godinama jugoslovenskog socijalizma, još u senci Staljinovih brkova, ipak nije bio crno-beli kada su u pitanju estetička shvatanja Tanjugovih fotografa, svedočeci da je sloboda novinarstva sloboda koju svako sam osvaja, za sebe i za druge. Fotografije koje će publika imati prilike da vidi u Galeriji "O3ONE" nisu manje slobodne od onih koje je u isto vreme objavljivao američki "Playboy" i kvalitetom ni malo ne zaostaju, te su neobično svedočanstvo da opšta mesta ne opstaju kada je u pitanju bilo koje pažljivije razmatranje ma kog istorijskog perioda.

DRUGAČIJE LICE SRBIJE

Branislav Rašić, 28. 12. 2010. – 8. 1. 2011. Galerija O3ONE, BG

Nevladina organizacija Fond socijaldemokratske inicijative u okviru svoje akcije "Drugačije lice Srbije", koja se tokom 2010. i 2011. održava u Beogradu i Londonu, priređuje izložbu koncertnih fotografija vodećeg britanskog fotografa srpskog porekla Branislava Brajana Rašića. Potreba da se Srbija svetu predstavi na drugačiji način od zvaničnog inspirisala je autore projekta – bivše studente "London School of Economics and Political Science" – da pokrenu ovu akciju. Ova vodeća akademska institucija u Evropi jeste mesto gde će se "Drugačije lice Srbije" tokom 2011. godine predstaviti britanskoj i svetskoj javnosti kroz dela srpskih naučnika i umetnika. Za mesto odakle akcija kreće izabran je Beograd i Galerija "O3ONE" – jer je Branislav Rašić fotograf koji je svetsku reputaciju stekao slikajući Mika Džegera (Mick Jaggera), pevača grupe The Rolling Stones, koji spada u najpoznatije bivše studente London School of Economics and Political Science.

GREEN BALANCE

1 – 7. 11. Galerija O3ONE, Beograd

"Green Balance" je umetničko-ekološki projekat koji okuplja fotografe iz celog sveta. Pokrenuo je konkurs na koji se prijavilo ukupno 280 autora iz 39 zemalja, a pristiglo je ukupno 1.817 fotografija. Konkurs je prošlo ukupno 433 fotografije koje je odabrao stručni žiri. Izložba najboljih radova pod patronatom je Međunarodne asocijacije za umetničku fotografiju – FIAP i Foto-saveza Srbije. Žiri je dodelio šest medalja FIAP, šest medalja Salona i tri medalje Foto-saveza Srbije i ukupno 18 pohvala. Dodeljena je i specijalna Canon nagrada Željku Đuriću – Canon 7D. Spisak nagrađenih autora možete naći na sajtu: <http://www.artbalance.org/>.

BACHRACH & KRIŠTOFIĆ: IZBLIZA I OSOBNO

8 – 17. 11. Galerija ULUPUH, Zagreb

Riječ je o multimedijском projektu na temu urbanizma koji, prema riječima autora, umjesto uopćenih pitanja: što se događa s našim gradom, kako se on mijenja, što je s kvalitetom života... postavlja ova pitanja u prvom licu, iz pozicije obitelji i ukućana kojima se sve ove promjene neposredno događaju. Na izložbi će tako biti predstavljena pismena, foto i video-dokumentacija, zvučni zapisi...

DALIBOR TALAJIĆ

24. 11 – 2. 12. Kino Europa, Zagreb

U sklopu programa "Puni krug" predstavio se fotograf Dalibor Talajić. Rođen je 1973. godine u Rijeci, a trenutno živi i radi u Rovinju. Njegovi motivi najčešće su svakodnevnica malih istarskih gradova i mjesta: ribari, brodovi, gradske siluete, prolaznici, starosjedioci. K tome, Talajić se bavi i koncertnom fotografijom pa su protagonisti njegovih radova često veliki glazbeni umjetnici poput B.B. Kinga, Kimmo Pohjonen, Gibonnija i Miroslava Tadića. Upravo za takve fotografije dobio je i nekoliko inozemnih priznanja poput Lumix Award 2010 i International Photography Award 2010, a njegova fotografija "Isabelino treće oko" uvrštena je u 1x.com-ov Photobook 2010. Iako je dosad sudjelovao na mnogo fotografskih festivala i bijenala, Daliboru je ovo prva samostalna izložba.

DANI FOTOGRAFIJE BOSNE I HERCEGOVINE

6 – 7. 11. 2010, Prozor, BiH

U dva dana, koliko je trajala manifestacija "Dani fotografije Bosne i Hercegovine", priređeno je nekoliko projekcija izložbi fotografija, promocija publikacija vezanih za fotografiju, te su dodijeljena priznanja za najuspješnije i najzaslužnije za afirmaciju fotografije. Ove godine obilježava se i stotinu godina organizovane fotografije u BiH. Povodom ovog jubileja održana je i projekcija fotografija iz Arhiva AUFBiH kao i projekcija Foto BiH 2010, na kojoj je prikazano 105 primljenih fotografija od 40 autora. Prvu nagradu za fotografiju dobio je Husein Šljivo, drugu Ahmet Hukić, treću Željko Jelić,

dok su pohvale za fotografiju dobili Predrag Pikić, Slavenko Vukasović, Marko Baskarad i Sanjin Fajić. U kategoriji kolekcija prvu nagradu osvojio je Branko Pejaković, drugu Nevena Uzurov, treću Mirsad Mujanović, a pohvalu je dobio Erol Čolaković. Održana je i projekcija fotomonografije "Okružna istina", autora Miroslava Predojevića, te prezentacija izložbe srpske fotografije pod nazivom "Biseri srpske fotografije". U sklopu ove manifestacije dodijeljena su i priznanja povodom sto godina Asocijacije za umjetničku fotografiju BiH, te zvanja AUFBiH i FIAP.

SEMINAR FOTOGRAFIJE KONSTRUKCIJA FOTOGRAFSKE SLIKE

U prostoru ateljea "Čardak", u Sremskim Karlovcima, 28. oktobra završen je drugi ovogodišnji seminar fotografije na temu "Konstrukcija fotografske slike", dok je treći u toku, a završava se sredinom decembra. Seminar je namenjen svima koji su već počeli da se bave fotografijom i imaju izvesna predznanja i praksu. Seminar traje sedam nedelja i obuhvata ukupno 14 časova teorije i praktične zadatke koje polaznici realizuju uz konsultacije s mentorom mr. Vladimirom Červenkom. Seminar se bavi osobinama izražajnih elemenata informativne i emotivne fotografije, primarnom konstrukcijom – scenom i kadriranjem i tehnikom snimanja, i

tercijarnom konstrukcijom – obrada snimljenog materijala. Do sada su seminar završili: Miladin Mareš, Marko Mijatov, Milan Kulašinić, Mirjana Gegenbauer, Jelena Cvejić, Željko Požega, Stevan Radulović i Nebojša Živić. Posle kraće zimске pauze atelje "Čardak" nastavlja s radom i to s proširenim brojem seminara na sledeće teme: "Konstrukcija fotografske slike", "Kompozicija fotografske slike" i "Svetlo u fotografiji", kao i drugim predavanjima i radionicama na temu fotografskog stvaralaštva. Više informacija potražite na ateljecardak@gmail.com i www.artmagazin.info (galerije – atelje Čardak).

NOVE BEOGRADSKÉ SLIKE 2000–2010

Bratislava, Slovačka

Kulturni centar Beograda učestvuje na manifestaciji "Mesec fotografije" u Bratislavi izložbom "Nove beogradske slike 2000–2010", koja predstavlja radove deset fotografa iz Srbije različitih generacija i poetika. Prema izboru Gorana Malića, fotografa, istoričara srpske fotografije i umetničkog direktora galerije Artget u sezoni 2004/2005, na izložbi učestvuju Mirko Lovrić, Dragan Mirković, Branislav Strugar, Fadil Šarki, Zoran Đorđević, Aleksandar Kelić, Aleksa M. Trbović, Ivan Stanić, Milena Anđela Mišić i Sanja Knežević. Malić se opredelio za nove, dosad uglavnom neizlagane fotografije, čije su teme Beograd i njegovi žitelji, a tim izborom želi da ukaže

na neke poetike koje su bile dominantne u poslednjoj deceniji. Fotografije karakterišu slikovni kvaliteti gradskih ambijenata, ali ne toliko kroz tehničke osobine tog medija kao realističnog svedočanstva, već kroz estetske osobenosti različitih autorskih rukopisa...

MLADI U DRUŠTVU

Rok: 5. 12. 2010.
Kategorije konkursa: LICA I NALIČJA MLADIH; MLADI SA MARGINE; NA MLADIMA SVE OSTAJE
Tehnike: VIZUELNO IZRAŽAVANJE; SLIKA I CRTEŽ; SKULPTURA; INSTALACIJA (za sve kategorije neophodna mogućnost transporta i postavljanja u galerijskom prostoru); DIGITALNA GRAFIKA (minimalna veličina 20x30, 300 dpi); GRAFIT (realizovan na adekvatnoj pokretnoj podlozi); STRIP (minimalna veličina 20x30, 300 dpi); VIDEO RAD (maksimalnog trajanja 5 min./maks. veličina fajla koji se šalje uz prijavu 10MB/AVI i DIVX); FOTOGRAFIJA (minimalna veličina 13x18, 300 dpi); PISANA REČ (maksimum 1 strana A4/font 12pt); PESMA; KRATKA PRIČA (u obe kategorije originalne radove neophodno je vizuelno opremiti za izlaganje...). Napomena: U kategoriji "Fotografija" pravo učešća imaju autori od 15 do 30 godina. Za ostale kategorije ne postoji starosna granica. Na konkursu mogu učestvovati autori koji stvaraju i svojim poreklom/školovanjem/boravkom su vezani za teritoriju opštine Kruševac. Svaki autor može konkurisati sa maksimalno 5 radova. Radove slati u elektronskoj formi na: konkurs@asocijajmladih.org

ARTE LAGUNA, ITALIJA

Rok: 10. 12. 2010.
Italijanska asocijacija za kulturu (MOCA – Modern Contemporary Art) u saradnji s Arte Laguna organizuje Peti međunarodni "Arte Laguna", s ciljem promovisanja savremene umetnosti. Izložba je, takođe, i pod patronatom Ministarstva spoljašnjih poslova Italije, Evropskog instituta za dizajn i Veneto regije. Izložba je otvorena za sve umetnike koji mogu učestvovati sa jednim ili dva rada u jednoj sekciji ili više njih. Tehnike – kategorije: slikarstvo; skulpture i instalacije; fotografije; video-umetnost i animacija; performans. U svakoj kategoriji predviđena je prva nagrada od 5.000 evra. Participacija: za jedan rad 50 evra, za dva rada 90 evra. Prijavlivanje autora obavlja se preko web-adrese: www.premioartelaguna.it/enrollment.php?tipo=photo. Format fotografija: digitalni, jpeg, do 4 MB. Više informacija: <http://www.artelagunaprize.com/>.

MONT PRESS PHOTO

Namenjen je isključivo profesionalnim novinskim fotografima, fotoreporterima i slobodnim fotografima u stalnom ili honorarnom angažmanu. Svaki učesnik može dostaviti do 5 fotografija formata 13x18 cm u rezoluciji 300 dpi, s podacima autora, nazivima fotografija, kada su i gde snimljene, objavljene ili ponudene redakcijama. Mogu se slati samo fotografije snimljene na području Crne Gore tokom 2010. godine. Prijava treba da sadrži: Ime i prezime autora, adresu, kontakt telefon, e-mail, status autora, nazive fotografija s kojima konkuriše uz izjavu da je jedini nosilac autorskih prava nad istim, te saglasnost da se mogu bez naknade koristiti isključivo u svrhu afirmacije konkursa u medijima, katalogu, sajtu. Nagrada u vidu plakete i novčanog iznosa od 300 evra uručuje se početkom marta 2011. na svečanosti u Baru. Rok za prijavu: 25 februar 2011. Slati na e-mail: mcpbar@t-com.me; tel: 069 029 947

PEJZAŽI FOTO-KONKURS

Rok: 20. 12. 2010.
Tema: "Pejzaž".
Format: digitalni, jpeg veličine do 6 MB.

Dozvoljeno je poslati do dve fotografije. Nakon registracije fotografije se predaju on-lajn na: www.pictures2win.com/. Učešće je besplatno. Glavna nagrada je digitalni fotoaparatus.

TOP KNOTS WEDDING PHOTOGRAPHY CONTEST 2010.

Rok: 21. 12. 2010.
Tema: "Venčanja".
Kategorije: Pripreme; Ceremonija; Portreti; Prijemi; Detalji; "Candid".
Participacija: 35 američkih dolara po fotografiji i 50 dolara za seriju. Fotografije se predaju on-lajn na: www.topknotscontest.com. Moraju biti snimljene od juna 2008. do kraja 2010. godine. Format: digitalni, jpeg, 1.000 piksela minimum na dužoj strani. Pobjednik u svakoj kategoriji kao nagradu dobija "Nikon" D-SLR fotoaparatus, vaučer u vrednosti od 100 dolara za Adorama.com, portfolio na PhotoServe (vrednost 860 dolara), objavljivanje fotografije u Photo District News časopisu u aprilu 2011, i galeriju na web-sajtu organizatora. Info: <http://www.topknotscontest.com/bin/Contact>.

HASSELBLAD 2010 MASTERS AWARDS

Rok: 31. 12. 2010.
Kategorije: "Arhitektura"; "Editorijal"; "Moda/Lepota"; "Fina umetnost"; "Opšta fotografija"; "Priroda/Pejzaž"; "Portret"; "Proizvodni"; "Venčanja i druge prigode"; "Fotografi u usponu" i prvi put "Svet divljači".
Fotografi u usponu je kategorija otvorena za sve profesionalne fotografe bez obzira na tip formata ili fotoaparatus koji koriste. Sve ostale kategorije namenjene su profesionalnim fotografima s najmanje tri godine aktivnog iskustva, koji koriste fotoaparatus velikog ili srednjeg formata. Fotografije formata 35 mm neće biti prihvaćene. Dozvoljeno je poslati do 5 fotografija po kategoriji. Registracija i predaja fotografija on-lajn na: www.hasselblad.com/masters-2010-is-open.aspx. Svi pobjednici dobiće ugovor o sponzorstvu s "Hasselbladom", s kojim dobijaju na korišćenje H4D sistem.

WELSH INTERNATIONAL PROJECTED IMAGE SALON 2010.

Patronat: FIAP, PSA.
Rok: 31. 12. 2010.
Kategorije: a) Generalna; b) Kreativna; c) "Priroda"; d) "Putovanja".
Format: digitalni, jpeg, veličine do 1.400 x 1.050 piksela, 300 dpi rezolucije do 2 MB veličine. Kolor-sljaid, 5 x 5 cm. Participacija: 1 kategorija – 7 funti, dve – 9; tri – 11, i četiri kategorije – 13 funti. Digitalne fotografije predaju se on-lajn na: www.welshinternationalsalon.co.uk, slajdovi se šalju poštom na adresu: Mrs Linda Baldwin, 1 Graig Afon, Coytrahen, Bridgend, CF32 0EB, S.Wales, UK. Info: welshinternational@thewpf.co.uk.

THE NEW DOCUMENTARIAN AWARD

Rok: 17. 1. 2011.
Traži se nov pristup prikazivanju, deljenju i promovisanju dokumentarne fotografije. Ukoliko odgovorite potvrdno na jedno od navedenih pitanja, onda je vaš projekat kvalifikovan za učešće:
1. Da li vaš projekat edukuje ljude o nečemu veoma važnom?
2. Da li se nadate nekim promenama nakon prikazivanja vašeg projekta?
3. Da li će vaš projekat sačuvati neko vreme i mesto?
Potrebno je poslati 15 do 25 fotografija u digitalnom formatu,

dužine 18 cm na dužoj strani, 300 ppi rezolucije na CD-u, zajedno s popunjenom prijavitnicom koja se može naći na: <http://juliadean.com/contests/>. Participacija: 45 američkih dolara. Radove slati na adresu: The Julia Dean Photo Workshops Attn: The New Documentary Award 2009 801 Ocean Front Walk, Studio 8, Venice, CA 90291 Glavna nagrada iznosi 1.000 američkih dolara.

SAKURABA GALLERY – JAPAN

Rok: 1. 1. 2011.
Konkurs za izložbu otvoren je za sve autore koji nisu stanovnici Japana. Tehnike koje se prihvataju: fotografija, crteži, slike, digitalna umetnost, skulpture, instalacije, keramika, nakit. Dozvoljeno je poslati do tri rada. Format: digitalni, jpeg s dužom stranom od 900 piksela, rezolucije 300 dpi, veličine do 1 MB. Fotografije se šalju e-poštom na adresu: sakuraba.gallery@gmail.com. Participacija: 30 američkih dolara. Autori čiji radovi budu odabrani za izložbu biće pozvani da prisustvuju otvaranju izložbe 5. 2. 2011. Plaćena povratna avio-karta i smeštaj u hotelu do 10 dana. Veb: <http://www.sakurabagallery.info/international-art-competition.php>.

PHOTO OF THE YEAR 2010.

Rok: 5. 1. 2011.
Kategorije: a) Top 100 – generalna; b) "Lica"; c) "Vreme – vremenski uslovi na planeti"; d) "Mladi fotografi – do 18 godina starosti"; e) "Profesionalni fotografi".
Fotografije moraju biti snimljene tokom 2010. godine. Format: digitalni, jpeg, do 5 MB. Fotografije se predaju on-lajn na: www.photooftheyear.net/. Digitalne manipulacije na fotografijama nisu dozvoljene, sem u kategoriji "Profesionalni fotografi". Participacija: 15 američkih dolara, do 5 fotografija.

SONY WORLD PHOTOGRAPHY AWARDS

Rok: 5. 1. 2011.
Kategorije: 1) "Akcija"; 2) "Nakon sumraka"; 3) "Arhitektura"; 4) "Umetnost i kultura"; 5) "Moda"; 6) "Priroda i divljač"; 7) "Panorame"; 8) Ljudi; 9) "Osmeš"; 10) "Putovanja".
Fotografije moraju biti snimljene tokom 2010. godine. Dozvoljeno je poslati do 3 fotografije u različitim kategorijama. Nakon registracije fotografije se predaju on-lajn na: www.worldphoto.org/. Učešće je besplatno. Glavna nagrada iznosi 5.000 američkih dolara, Sony D-SLR fotoaparatus i povratna avionska karta do Londona i hotelski smeštaj, dva dana u aprilu 2011, kada će biti otvaranje izložbe i dodela nagrada.

DIGITAL PHOTOGRAPHER OF THE YEAR 2010.

Rok: 14. 1. 2011.
Teme i kategorije: "Pejzaž"; "Portret"; "Priroda/ Svet divljači"; "Putovanja"; "Pokret/ Akcija"; "Kreativna/HDR".
Dozvoljeno je poslati do tri fotografije po kategoriji. Format: digitalni, jpeg do 5 MB veličine. Digitalne manipulacije trebalo bi svesti na minimum, sem u kategoriji Kreativna / HDR. Fotografije se šalju e-poštom na adresu: awards@dphotographer.co.uk. Učešće je besplatno. Veb: www.dphotographer.co.uk/competitions.php. Pobjednik u svakoj kategoriji dobija Samsung digitalni fotoaparatus, a glavna nagrada je Samsung NX100 + objektiv 18–55 mm OIS; 30 mm palačinka objektiv; 50 – 200 mm f4,0 – 5,6 OIS i SEF42A eksterni blic.

SPECIJALNA CANON NAGRADA: ŽELJKO ĐURIĆ, "KALENDAR"

FOTOHONAP 2010

6 – 26. 11. Grand Kafe, Szeged

Povodom Meseca mađarske fotografije u Szegedu održane su izložbe naših fotografa Marka Risovića "Legionar" i Nemanje Delje "Porodica". Marko Risović je slobodni fotograf, urednik magazina Status. Pobjednik je konkursa "Press foto Srbija". Nemanja Delja trenutno je na master studijama na Univerzitetu umetnosti u Novom Sadu. Fotografije je izlagao u Galeriji Robert Bosch fondacija u Berlinu, 2005. i Galeriji "Art Klinika" u Novom Sadu, 2007. godine. Njegove foto-instalacije bile su izložene u Londonu i Beogradu.

BEOGRAD

SUSRET S AMERIKANCIMA

FADIL ŠARKI, 29. 11. – 8. 12. Magacin u Kraljevića Marka 4 San svakog fotografa je da putuje, istražuje poznata i manje poznata mesta i da ih prikaže na sebi svojstven način, obojen njegovom vizijom, maštom, emocijama i snagom utiska koji neki prizor ostavi na njegovu fotografsku dušu. Ikona XX veka, obećana zemlja, zastrašujuća sila, zemlja čuda i prelepih prostranstva... sve to je Amerika, ta "divna" Amerika. Za Fadila Šarkija ona je bogato iskustvo stečeno na višemesečnom putovanju u stilu starih "road movies" u kojima slika zamenjuje sliku poput animacija u tzv. "FlipBooku". Amerika je, svakako, specifična jer iako je mnogi od nas nikada nisu posetili, imamo utisak da je poznajemo ili bar znamo šta da očekujemo. I zato Fadil bez velikih pretenzija "krstari" od države do države u pokušaju da nas postavi na sedišta tik kraj njega u "roadmobilu".

HRVATSKA

ISPOD

DANI CELIJA, 28. 12. 2010 – 27. 1. 2011. Galerija "MAKINA", Pula Izložba "Ispod" peti je ciklus fotografija Đanija Celijske koja će biti prezentirana u galeriji "Makina" u Puli. Autor sa serijom monokromatskih fotografija snimljenih pod vodom traži drugačiju dimenziju igrajući se tijelima i pokretom u beztežinskom stanju. Tijela okružena tamom lišena su dubine, vremena i težine dajući mističnu viziju ljudskih stanja tijela, uma i emocija.

NOVI SAD

THAI – LAND

ROBERT SEMNIC, 15 – 24. 12. Galerija FKVS Vojvodine Na četvrtoj samostalnoj izložbi Robert Semnic predstaviće 45 fotografija nastalih tokom posete Bangkoku i Phuketu. Pored name-ra da pruži vizuelnu razglednicu ove fotografski egzotične destinacije, izložba će posetiocima pokušati da predoči "mirise", "ukuse" i "taktilne osećaje" pregršt nepoznatih i poznatih namirnica koje se nude na živahnim tajlandskim ulicama i zelenim pijacama. Osim fotografija hrane, tu je i ciklus portreta žena koje prevoze kupce na čuvenoj Damnoen Saduak plovo-čoj pijaci, život uz brojne kanale, te prepoznatljivi tropski pejzaži i fauna kojima obiluju obale toplog okeana u blizini Phuketu.

BEOGRAD

BUĐENJE/AWAKENING

DEJANA VUČIĆEVIĆ, 10. 12. do kraja 2010. Galerija Artget

Nakon do sada dva izlagana umetnička projekta – "Happy Family", 2006 i "Still Lovers", 2008, koncept pod naslovom "Buđenje / Awakening" je sledeća celina koju izlaže

Dejana Vučićević. Radnja "Buđenja" smeštena je u epohu pedesetih godina prošlog veka. Tema postavljena u ovaj tematsko-likovni sadržaj odnosi se na san i tretman simbolike snova koji se, na određen način susreću i preklapaju s realnošću. Opšta mesta i simboli u snu samo su polazište za njenu dramaturško-vizuelnu nadgradnju. Za sklapanje ovog mozaika korišćena su vizuelna iskustva i deo metoda nadrealističkog pokreta u umetnosti – jukstapozicija. Estetika projekta ima konotaciju univerzalnog, odnosno, podleže uticajima i istočne i zapadne kulture. A simbolika sna aplicirana na navedeni sadržaj ima konotaciju personalnog likovnog i etičkog tretmana ove umetničke celine.

NAUČNA I FOTO IZLOŽBA

15. 11 – 15. 12. 2010, Francuski kulturni centar, Beograd

Francuski kulturni centar obeležava Međunarodnu godinu bioraznovrsnosti dvojnomo izložbom pod nazivom

Bioraznovrsnost, nestanak divljine?

Reč je o izložbi koja nam dolazi iz naučnog centra Universciences iz La Vileta u Parizu i koja istražuje tragove koje čovek ostavlja u prirodi i rešenja za zaustavljanje erozije bioraznovrsnosti. U pitanju su didaktički panoji, filmovi i kvizovi koji govore o promenama koje narušavaju eko-sisteme, o novim inventarima vrsta, bilo da je reč o životinjama, insektima, mikroorganizmima ili biljkama, kao i o izmenjenom biodiverzitetu u urbanim i ruralnim sredinama.

Voda – Jan Artus-Bertran

Na dvadesetak fotografija ovaj vrsni umetnik predstavlja razne vodene

izvore uz legende koje precizno objašnjavaju probleme s kojima se suočavao prilikom snimanja. Jan Artus-Bertran kaže povodom svog rada: "Održivi razvoj ne može da bude ograničen na neposredno okruženje i lični prostor, budući da je već po svojoj prirodi internacionalan. Svih ovih godina, dobio sam na poklon ove divne prizore. Danas, moje fotografije imaju jednu jedinu svrhu: da ljudi postanu svesni ovih činjenica. Želim da ih poklonim drugima na isti način kao što sam ih sam dobio na dar."

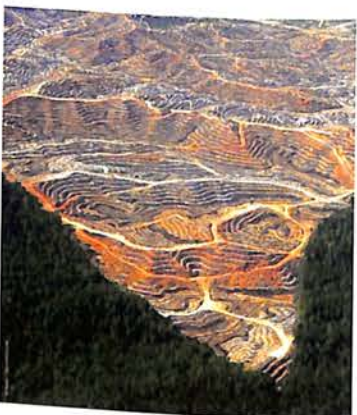

FOTO-KLUB KOZJAK

LOMOGRAFIJA MJESECA
Proglasena lomografija mjeseca studenog, novi natjecaj u tijeku!

U proteklom mjesecu na natjecaj "Lomografija Mjeseca" kojeg organiziraju fotografska udruga Organ Vida i Lomography Croatia, proglašena je lomografija autorice Ksenije Španec. Ksenija je nagrađena lomografskim fotoaparatom – ActionSampler Transparent. Uz pobjedničku lomografiju, objavljeno je još devet lomografija koje su se izdvojile svojom posebnošću među ostalim prijavljenim na natjecaj. Fotografije možete pogledati u galeriji na veb-stranici: www.organvida.com.

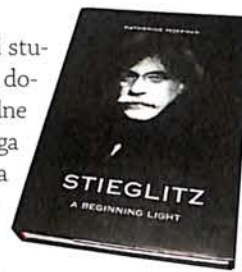

Katherine Hoffman

ŠTIGLIC: POČETAK SVETLOSTI

(Stieglitz: A beginning light)

/izdavač: YALE UNIVERSITY PRESS, 2004; /jezik: ENGLESKI; /format: 17 X 24,8 CM; 381 STRANA; 160 CRNO-BELIH I 20 KOLOR FOTOGRAFIJA; /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM; /cena: 3.510 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

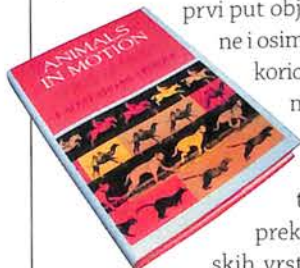
Pisana na zanimljiv i studiozan način, knjiga donosi odličan prikaz jedne epohe, života i pre svega fotografskog opusa jednog od najznačajnijih autora u svetskoj istoriji fotografije.

Većina monografija, ne samo posvećenih Štiglicu već i drugim velikanima fotografije, uglavnom se fokusira na najplodniji deo njihovog života i stvaralaštva. U slučaju ove, Ketrin Hofman je krenula od samog početka: preko osnivanja Foto-secesije i časopisa Camera Work i "Male galerije", do kasnih godina. U knjizi su korišćene fotografije, kao i foto-dokumentacija iz Štiglicove zaostavštine koja je retko predstavljena široj javnosti.

Edvard Majbridž
ŽIVOTINJE U POKRETU

(Animals in Motion, Eadweard Muybridge)

/izdavač: DOVER PUBLICATIONS (1957), 2000; /jezik: ENGLESKI; /format: 21 X 28,1 CM; 416 SRANA; 183 PLOČE SA VIŠE OD 3.000 FOTOGRAFIJA; /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM; /cena: 4.039 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

Reč je o jednom od najstarijih izdanja koje smo imali priliku da predstavimo, ujedno i jedno od prvih koje se pojavilo kod nas, a posvećeno je Edvardu Majbridžu. Knjiga je prvi put objavljena 1957. godine i osim u vizuelnog izgleda korica, po sadržaju se nije menjala. Predstavlja odličnu selekciju Majbridžovih fotografija pokreta preko trideset životinjskih vrsta (lav, pas, mačka, konj, jelen, gazela). Rađena je ne samo za poznavaoce istorije fotografije i Majbridžovog fotografskog opusa već i za naučnike, o čemu svedoči tekstualni deo u kojem su objašnjeni određeni pokreti kod svake životinjske vrste.

Alejandra Figueroa

KORPUS

(Corpus)

/izdavač: THAMES AND HUDSON, 2003; /jezik: ENGLESKI; /format: 26,4 X 37 CM; 88 STRANA; 69 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA PREKO CELE STRANE; /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM; /cena: 2.160 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA "PLATO XL".

Poreklom iz Meksika, Alejandra Figueroa već dvadesetak godina živi i radi u Parizu. Jednu od prvih samostalnih izložbi održala je u Luvru 1997. godine, a predmet njenog interesovanja su arhitektura i skulptura. Prva monografija s kojom se predstavila široj publici pored eseja, donosi kolekciju najboljih crno-belih fotografija skulptura koje je snimila u muzejima, galerijama i drugim institucijama. Ono što je interesatno i po čemu se Figueroa izdvaja od drugih fotografa nije toliko tematika, koliko sâm pristup. Fokusirajući se na detalje i kontraste, ona skulpture tretira kao senzualna bića, a ne kao hladne mermerne oblike.

Anne Tucker
ISTORIJA JAPANSKE FOTOGRAFIJE

(The History of Japanese Photography)

/izdavač: YALE UNIVERSITY PRESS, 2003; /jezik: ENGLESKI; /format: 24,6 X 31,2 CM; 432 STRANE; 356 CRNO-BELIH I KOLOR FOTOGRAFIJA; /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM; /cena: 5.265 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

Knjiga je izdata povodom velike izložbe održane u Americi. Započet 1995. godine, projekat u kome je učestvovalo nekoliko američkih i japanskih kustosa, istoričara umetnosti i fotografije realizovan je radi boljeg upoznavanja Zapada s celokupnom istorijom japanske fotografije. S tim u vezi, predstavlja i jedan od najobimnijih umetničko-fotografskih projekata. Odličnim tekstovima i fotografijama, autori knjige pratili su razvoj fotografije od 1848. godine do danas, analizirajući društvene i kulturne prilike, stilove, žarnove, uticaje, kao i fotografe i njihove radove. U poslednjem delu knjige nalaze se kratke biografije fotografa, a tu su dati i hronologija, lista najvažnijih fotografskih udruženja, muzeja, galerija i drugih institucija u Japanu.

Katherine Ware, Peter Barberie

SANJARITI U CRNO-BELOM: FOTOGRAFIJA U GALERIJI DŽULIJEN LEVI

(Dreaming in Black and White: Photography at the Julien Levy Gallery)

/izdavač: PHILADELPHIAN MUSEUM OF ART/YALE UNIVERSITY PRESS, 2006; /jezik: ENGLESKI; /format: 25 X 30,2 CM; 336 STRANA; OKO 300 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA; /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM; /cena: 5.616 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

Umetnički diler, kolekcionar i promoter Džulijen Levi i njegova galerija u Njujorku, odigrali su ključnu ulogu u promovisanju evropske i američke savremene umetnosti, naročito nadrealizma i fotografije. Od 1931 pa sve do 1949. godine kada se zatvorila, u njegovoj galeriji izlagali su: Anri Kartije-Breson (Henri Cartier-Bresson), Man Rej (Man Ray), Voker Evans (Walker Evans), Li Miler (Lee Miller), Andre Kertez (André Kertész). Knjiga je prateći deo izložbe istoimenog naziva održane u Filadelfijskom muzeju umetnosti, od juna do septembra 2006. godine. Povod njenog održavanja bilo je obeležavanje stogodišnjice rođenja Džulijana Levija, kao i donacija od preko 2.000 dela iz Levijevе kolekcije Muzeju. Kako tekstom, tako i odabranim fotografijama i drugim radovima, knjiga pruža dobar uvid u vreme, umetničke tokove, umetnike i rad jedne od najvažnijih američkih galerija međuratnog perioda.

Roberto Koch
FOTO KUTIJA

(Photo Box)

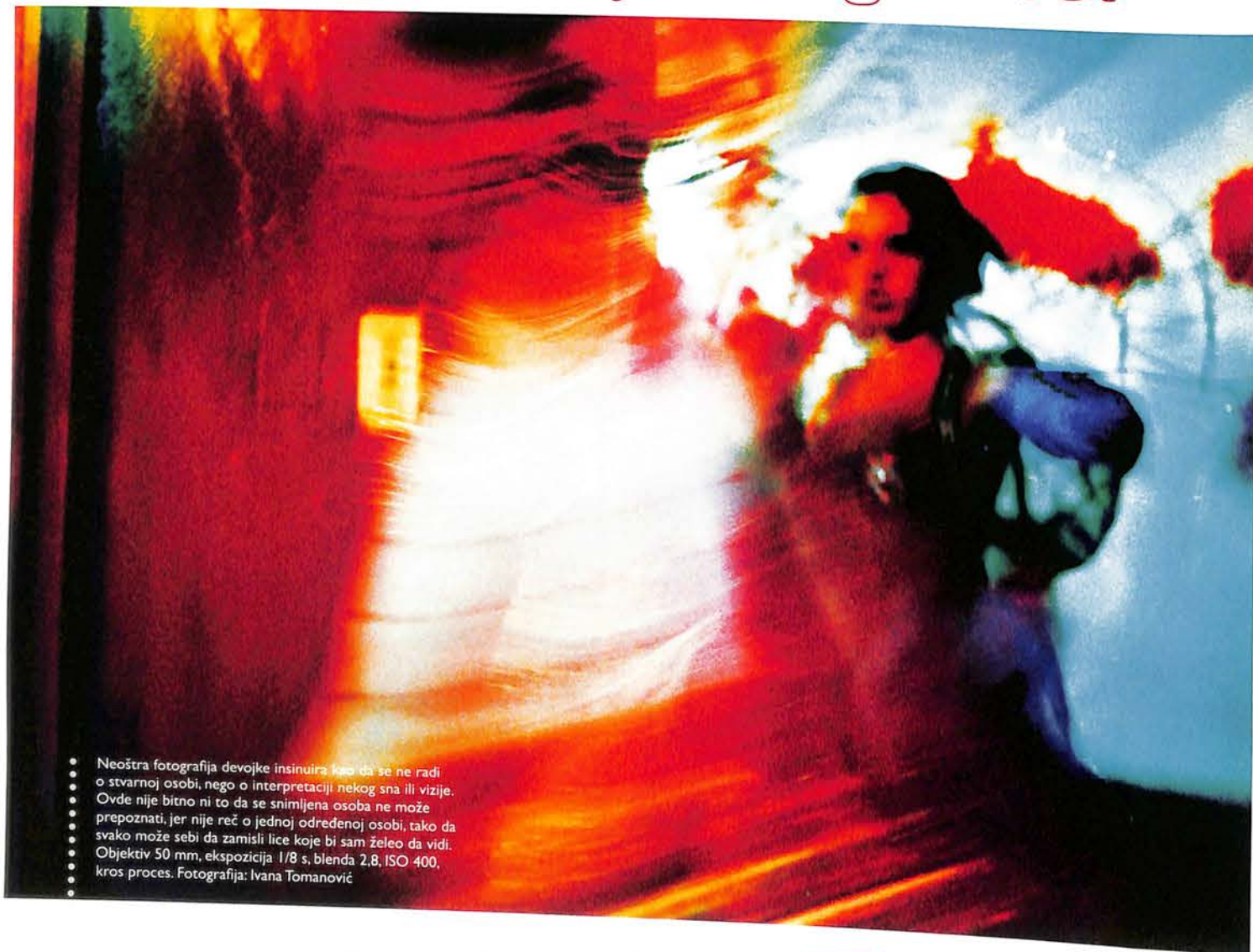
/izdavač: THAMES AND HUDSON, 2009; /jezik: ENGLESKI; /format: 17 X 22 CM; 512 STRANA; OKO 250 KOLOR I CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA; /povez: TVRD; /cena: 2.800 DINARA; /mesto prodaje: KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

Pre desetak godina Izdavačka kuća "Fejdon" (Phaidon) izdala je dobro poznatu Foto-knjigu (Photo Book). Tokom ovih godina mnoge izdavačke kuće pokušale su, manje-više uspešno, da slede njen primer. Takav je slučaj i s ovom knjigom. Iza originalnog dizajna koji ju je učinio vizuelno privlačnom, nalazi se oko dvesta najznačajnijih imena fotografije, od vremena njenog nastanka, pa do danas. Svakom fotografu posvećen je kratak tekst praćen jednom ili dvema fotografijama, a za razliku od drugih izdanja ovog tipa, fotografi su podeljeni po žanru (moda, portret, reportaža, rat, akt, sport, mrtva priroda, putovanja, gradovi).

Neoštrina

kao izražajna mogućnost

• Neoštra fotografija devojke insinuiru kao da se ne radi o stvarnoj osobi, nego o interpretaciji nekog sna ili vizije.
• Ovdje nije bitno ni to da se snimljena osoba ne može prepoznati, jer nije reč o jednoj određenoj osobi, tako da svako može sebi da zamisli lice koje bi sam želeo da vidi.
• Objektiv 50 mm, ekspozicija 1/8 s, blenda 2,8, ISO 400, kros proces. Fotografija: Ivana Tomanović

DA LI JE NEOŠTRINA FOTOGRAFIJE MANA ILI VRLINA? U NAJVEĆEM BROJU SLUČAJEVA OŠTRINA JESTE VRLINA FOTOGRAFIJE. MEĐUTIM, JEDNA IZREKA KAŽE DA: "SVAKA VRLINA DOTERANA DO EKSTREMA, POSTAJE MANA". MOŽE LI SE TO REĆI ZA OŠTRINU?

✦ Svetislav V. Dragović

Fotografija je vizuelna komunikacija. Zavisno od namene fotografije, ta komunikacija može da bude čisto faktografska, da pokaže i prikaže činjenice onakve kakve jesu, a kod estetske fotografije komunikacija može da bude i na nematerijalnom nivou, da pokaže emocije.

Sigurno je da i oštra fotografija može vrlo dobro da pokaže emocije, ne isključuje se to oštrinom. Dobra fotografija, naravno, dobro prenosi poruku koju joj je autor dodelio.

Kod marketinga, kao najrafiniranijeg načina prenošenja misli i emocija, smatra se da onaj prikaz koji gledaoca mentalno angažuje postiže i najveći uspeh. Pre nekoliko decenija Nemačka je bila preplavljena jednostavnim nalepnicama na kojima je na jednobojnoj podlozi pisalo "Alles

Crno-bela fotografija snimljena na film s difuznim filtrom i naknadno tonirana u Photoshopu. Minolta XD7, objektiv 50 mm, Ilford FP4. Fotografija: Milan Živković

neoštre fotografije pokušava da nekim fantastičnim naslovom uveri gledaoca da je neoštrina namerna, iako nedostatak mogućnosti otkrivanja šta ta fotografija predstavlja čini da se neoštrina svrsta ili u nedostatak adekvatne tehnike ili pak u pokušaj da nam neko podmetne svoj neuspeh kao estetski element.

VRSTE NEOŠTRINE

Opšta neoštrina

Neoštrina može da bude opšta – cela fotografija je neoštra. Ovdje treba razlikovati "mekanu" od neoštre. Kod opšte neoštrine gube se detalji na čitavom kadru, dok su kod mekoće jasni detalji pokriveni dopunskom neoštrom konturom tih istih detalja.

Parcijalna neoštrina

Neoštrina može da bude parcijalna – jedan deo snimka prikazan je oštro, dok su drugi delovi neoštri. To bi, na primer, bili oni snimci kod kojih je samo jedan mali detalj oštar, dok se sve ostalo gubi u neoštrini i ostavlja mašti gledalaca da ih stvori.

Neoštrina od kretanja

Poseban vid parcijalne neoštrine dobija se kada fotoaparatom pratimo objekat koji se kreće. Tada je okolina predmeta neoštra, a sâm objekat u pokretu bude oštar ili pak vrlo malo neoštar. To su snimci koji prikazuju ljude ili mašine u pokretu uz "panovanje", tj. praćenje fotoaparatom, uz relativno dugačko

Kočije sa šestopregom u punom trku. Bolje se nije mogla odraziti dinamika ovog kretanja. Objektiv 18-200 mm, ekspozicija 1/100 s, blenda 18, ISO 100. Fotografija: Milan Živković

MOJE ISKUSTVO

Nago telo od kojeg se naziru samo konture, čini mi se da angažuje gledaoca mnogo više nego da je snimak potpuno oštar. Posebno je dobro vođeno svetlo, tako da se uprkos neoštrini, lepo razaznaju konture. Ovo je snimak kod koga bi oštrina samo pokvarila opšti utisak. Objektiv 18-200 mm, ekspozicija 1/100 s, blenda 18, ISO 100. Fotografija: Milan Živković

vreme ekspozicije. Jasno je da ta parcijalna neoštrina daje utisak pomerenja, brzine, pokreta.

Delimična oštrina

Parcijalnu neoštrinu često nalazimo kod portreta kada se najveća oštrina postavi na oči snimljene osobe, a ostali deo glave snimljene osobe gubi se u neoštrini koja pokazuje samo konture glave ili njenih drugih delova. Takva neoštrina daje plastičnost, imamo utisak da gledamo glavu snimljene osobe u prostornom prikazu. Ako pak želite da objekat koji se kreće bude oštar, a okolina neoštra, onda treba "panovati", to jest fiksirati predmet u tražilu i pratiti ga kako se kreće. Ovo nije najsigurniji postupak i treba ga puno puta ponoviti. U tim slučajevima ekspozicija se kreće od 1/15 sekunde.

Poseban slučaj predstavlja snimanje tekuće vode. Tu se teži da okolina bude oštra, a da se voda kreće jer, u protivnom, oštro odražena tekuća voda deluje kao staklo. Tada se mora koristiti stativ i dugačka ekspozicija. Ako je nemoguće postići dugačku ekspoziciju zbog jakog osvetljenja,

MOJE ISKUSTVO

tada su ND (neutral density) ili polarizacioni filtar od pomoći.

Kamera obscura

Mnogi fotografi vraćaju se prapočecima fotografije i ponovo snimaju kamerom obskurom (mračnom komorom). To nije ništa drugo nego zacrnjena kutija u kojoj na jednom kraju stoji osetljiva emulzija (film), a na drugom kraju, umesto objektiva, postoji rupica manjeg ili većeg prečnika otvora koja se na neki prost način otvara i zatvara i time stvara sliku na osetljivom materijalu u dnu kutije. Ukoliko je otvor manji, time je neoština manja (odnosno, ako tako volite, oština je veća), ali je vreme izlaganja te emulzije prilično dugačko. Za veći otvor dobije se kraće vreme ekspozicije, ali zato je cela fotografija manje oštra, odnosno više neoštira. Fotografije dobijene kamerom obskurom se tu i tamo uvek ponovo pojavljuju na stranicama foto-časopisa ili na izložbama.

Kod snimanja kamerom obskurom ekspozicija se može samo približno odrediti, ali ne i sasvim precizno. Dužinu kutije treba podeliti s prečnikom otvora na fotoaparatu i dobijenu brojku tretirati kao otvor blende. To uzeti kao grubu orijentaciju i napraviti više ekspozicija. Zgodno je ako se na drugom kraju nalazi kasetna za rol-film s nekog pločasta od pre više od pola veka, ili tako neki uređaj kojim se može zaštititi emulzija na kojoj se snima. Za digitalno snimanje ovaj način stvaranja slike je moguć. Međutim, neki "prosumer" digitalci imaju postavku za kameru obskuru i daju takav efekat, naravno – postignut digitalno.

Kako postići upotrebljivu neoštrinu

Ako govorimo baš o totalnoj, a ne delimičnoj, mestimičnoj neoštini, ona se može postići postavljanjem oštine na neki predmet vrlo udaljen od predmeta snimanja. Ako ste vični naknadnoj obradi digitalnih fotografija, ne morate da se za to brinete, uvek možete od oštire fotografije da napravite neoštru u nekom od programa za obradu. Obratno, naravno, ne ide.

Takođe, pravu mekoću možete da postignete tako što fotografiju prikazete u slojevima i jedan sloj potpuno

učinite neoštrim, pa slojeve spojite tako da ostane i neoštira i oštra kontura. Mekoću možete dobiti i primenom nekog od "Blur" filtra ili prilikom snimanja fotografišete tri snimka: 1 – oština na prednjem planu; 2 – u sredini i 3 – na zadnjem planu, naravno, uz veliki otvor objektiva. Ta tri snimka sastave se kao u HDR postupku i dobije se mekana fotografija.

Prilikom snimanja portreta mekoća može da se postigne direktnom postavkom na fotoaparatu (kod brojnih modela D-SLR fotoaparata i boljih kompakta postoji postavka za portrete ili umekšane portrete). Kada snimate D-SLR fotoaparatom, možete staviti

Mala dubinska oština retko se koristi kod snimanja pejzaža. Vrlo uspešno menja našu uobičajenu percepciju. Yashica 124G mat s tele predlećama, ekspozicija 1/60 s, blenda 3.5, ISO 100. Fotografija: Ivana Tomanović

Slapovi koji su snimljeni dugačkom ekspozicijom čine da se od vode vidi zavesa i prave dobar kontrast kamenju s leve strane. Objektiv 18-200 mm, ekspozicija 1/4 s, blenda 25, ISO 100. Fotografija: Milan Živković

Siva čaplja u toku poletanja slučajno je snimljena pogrešnom, dugom ekspozicijom ali je konačan rezultat veoma efekatan i nudi sasvim drugačiji pristup snimanju ptica od uobičajenih. Objektiv 300 mm, ekspozicija 1/60 s, blenda 8, ISO 200. Fotografija: Milan Živković

filtr mekocrtič na objektiv, ukoliko ste pristalica što manjeg manipulisanja fotografijom, posle snimanja. Kao što verovatno znate, u postprodukciji sve se može napraviti, čak i od debelih – mršavi i od ružnih – lepi, samo treba znati kako se igra Photoshopom ili nekim sličnim programom.

Zaključak

Neoština ne sme da bude sama sebi cilj. Ona treba da se koristi za potpunijavanje fotografskog izraza. I, na kraju, treba zaista biti ekstremno kritičan prilikom posmatranja svog dela i što češće konsultovati svoje kolege o tome da li je efekat postignut i da li je neoština doprinela izražajnosti snimljene scene.

SONY
make.believe

profesionalni snimci,
iz malog aparata

Exmor™ APS HD CMOS senzor od 14,2 megapiksela
1080i HD video zapisi
Sweep Panorama sa 3D funkcijom
TruBlack LCD ekran dijagonale 7,5 cm/3" sa podešavanjem nagiba

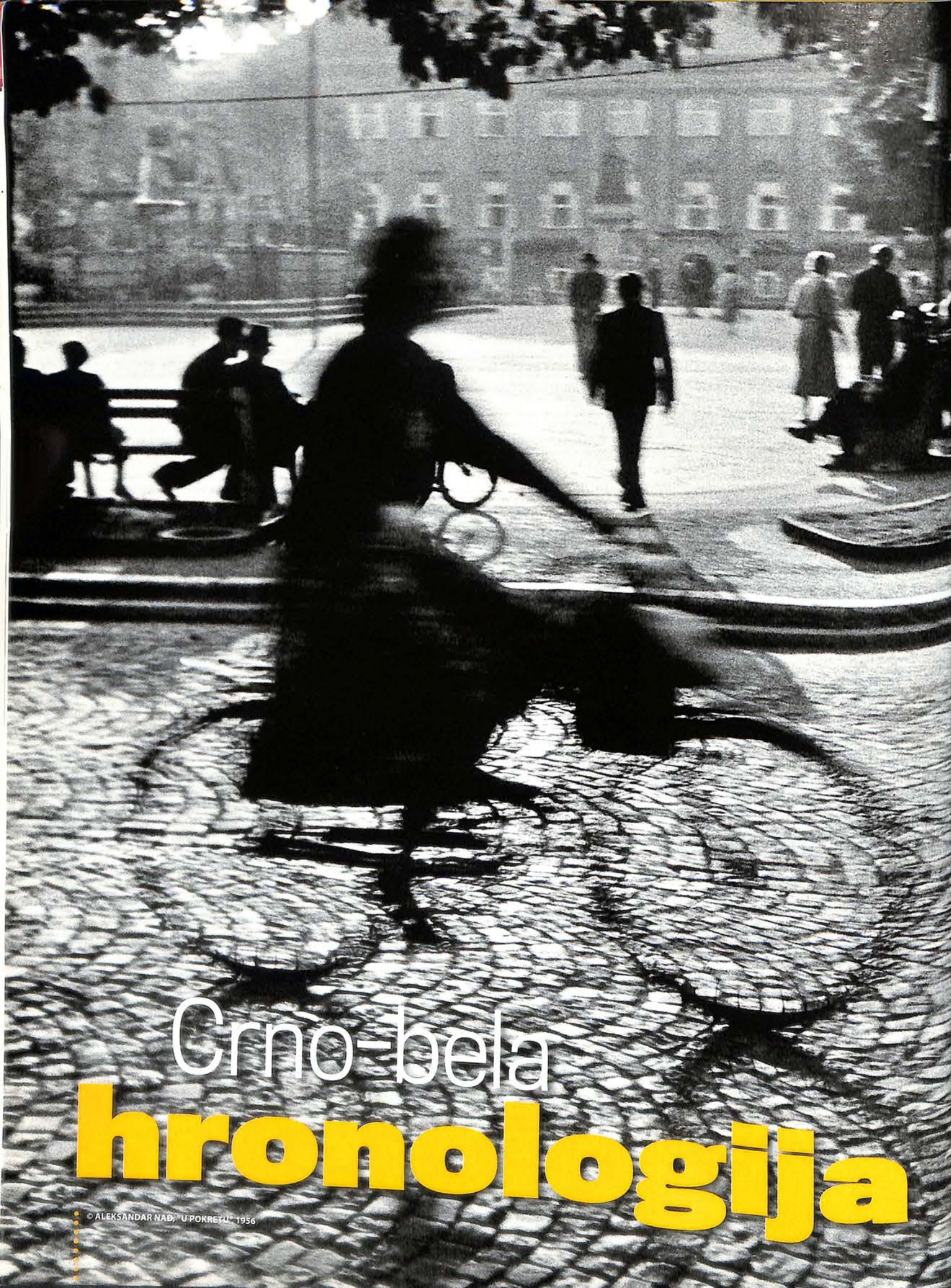

NEX-5

Zamislite profesionalnu fotografiju bez ikakvog napora. Uz Sony NEX-5 ultra brzi fotoaparat, u mogućnosti ste da zamrznete momente u deliću sekunde u savršenom fokusu. To je fotografija definisana vašom maštom, kroz svet najmanje kamere sa izmenjivim objektivima i sa full HD video snimcima.

www.sony.rs

Crno-bela
hronologija

© ALEKSANDAR NAD, "U POKRETU" 1956

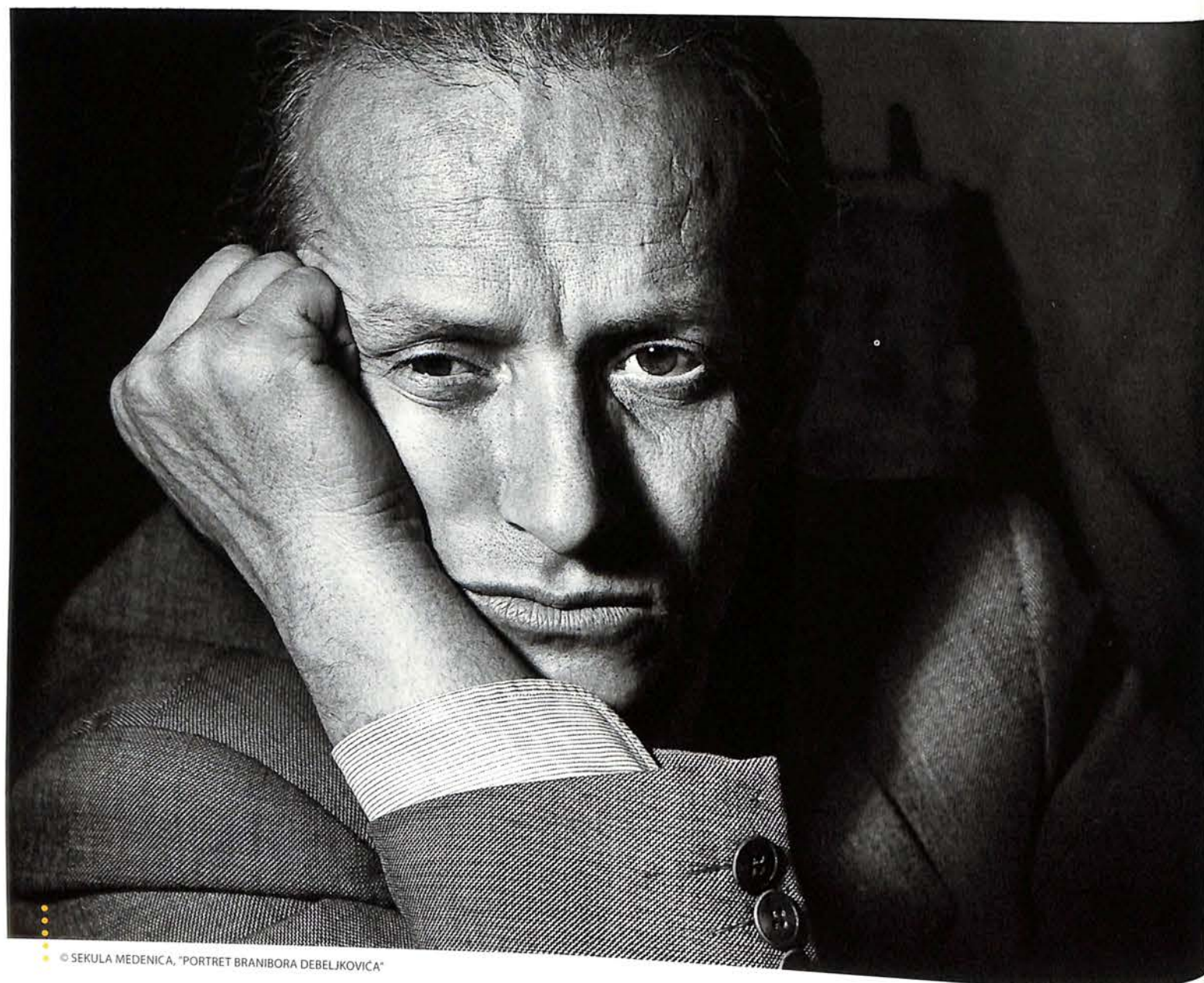
© IVO ETEROVIĆ, "PORTRETI IZ CIRKUSA"

© ŽIVO JANEVSKI, "PORTRET SLIKARA"

FOTOGRAFIJE IZ ARHIVA FOTO-SAVEZA SRBIJE, PRIKUPLJANE VIŠE OD POLA VEKA ČINE IZLOŽBU POD NAZIVOM "BISERI SRPSKE FOTOGRAFIJE". BUDUĆI DA JE SAČINJENA OD RADOVA KOJI SE ČUVAJU U ARHIVU, NIJE MOGUĆE DA PREDSTAVI SVE AUTORE KOJI SU OBELEŽILI JEDNU EPOHU

● Miroslav Predojević

© SEKULA MEDENICA, "PORTRET BRANIBORA DEBELJKOVIĆA"

Ovako koncipirana izložba pruža i mogućnost sagledavanja fotografija u novom kontekstu: sadržaj oslobođen aktuelnosti trenutka, hronike, obogaćen novim vizuelnim iskustvom i oplemenjen značenjem, predstavlja deo nostalgicne kulture ovih prostora. Izabrane fotografije nameću se svojim neposrednim svedočanstvima i istraživanjima, donoseći nam iz trezora prošlosti mnoge iznenađujuće, nezaboravne, stvarne slike sa specifičnostima u kojima su autori gradili estetiku i poetiku svojih ostvarenja, gde jezik fotografije, bolje i potpunije, može da pronikne u duboku ljudsku potrebu da sagleda i razume intimni svet i svet oko sebe.

Prikupljanje, naučna obrada i prezentacija javnosti raznih materijala srpske fotografske baštine još je u povoju. Postoje mnogobrojne prepreke koje ograničavaju takvu vrstu aktivnosti od kojih je, verovatno, najvažnija: nedostatak specijalizovane

© RADO BULATOVIĆ, "NIJHOV PRIVATNI SVET"

© TOMISLAV PETERNEK, "NADNICA ZA STRAH, 1963"

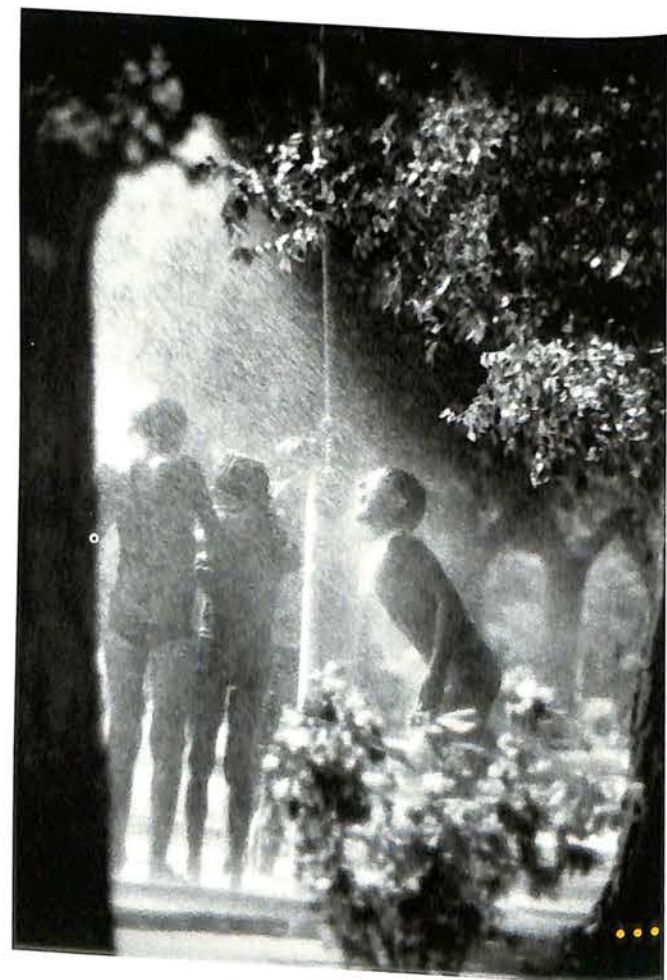
© BRANKO TURIN, "UZBUĐENJE"

© JOVAN MILJKOVIĆ, "VLAINI", 1963

IZLOŽBA "BISERI SRPSKE FOTOGRAFIJE"
TREBA DA NAGOVESTI I NAZNAČI
DUGOGODIŠNJE FOTOGRAFSKO
DELOVANJE FOTO-SAVEZA SRBIJE PREKO
99 RADOVA, KOJI NIKADA RANIJE NISU
PREDSTAVLJENI KAO JEDINSTVENA CELINA

© STANOJE BOJOVIĆ, "BEZBRIŽNI", 1960

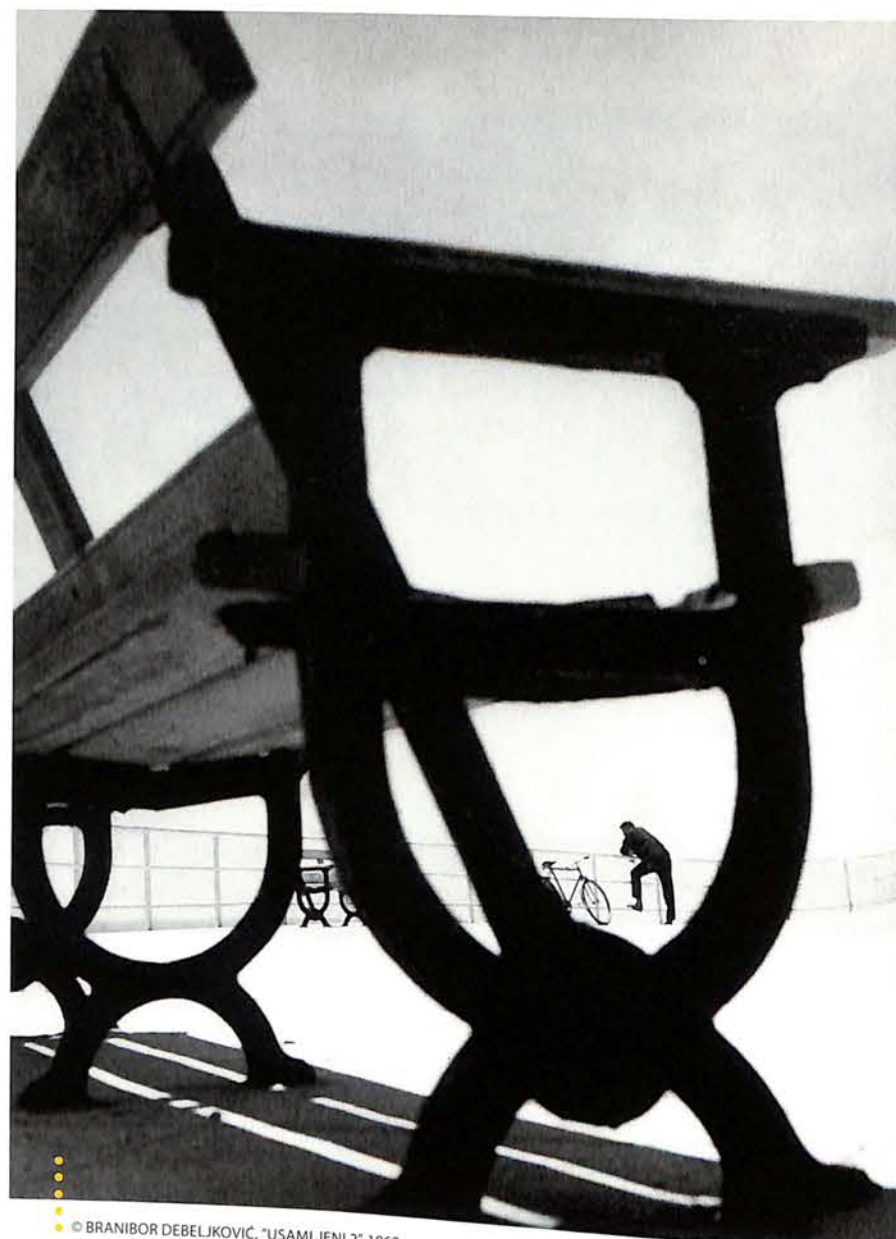
© DEJAN DIZDAR, "IZVOR ŽIVOTA"

© DRAGOLJUB TOŠIĆ, "PORTRET NL", 1968

© DANILO CVETANOVIĆ, "SREĆA", 1966

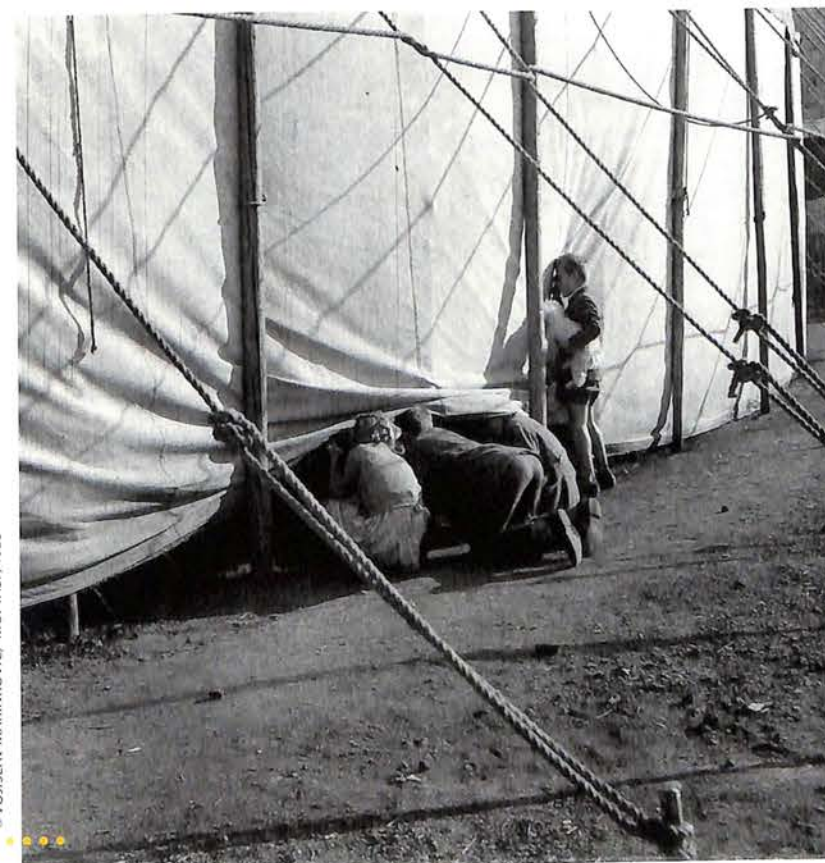
© BRANIBOR DEBELJKOVIĆ, "USAMLJENI 2", 1962

© ĐORĐE BUKILICA, "ČOVEK POD KABANICOM", 1971

© VIDOJE VASIĆ, "POTRET SLIKARA"

© VOJISLAV MARINKOVIĆ, "MUFTASI", 1955

institucije (muzej fotografije) koja bi se bavila sistematičnim istraživanjem, objedinjavanjem i rekonstrukcijom ovog kulturnog miljea u vremenu od 170 godina, na tlu Republike Srbije. Mali doprinos u tom budućem mozaiku želi da priloži Foto-savez Srbije, iznoseći iz arhive dragoceno fotografsko stvaralaštvo nastalo u njenom okrilju, u periodu posle Drugog svetskog rata, i tako fokusira pažnju na jedan važan period razvoja srpske vizuelne kulture, uhvaćen kroz neponovljivu svetlosnu nit njenih stvaralaca.

Izložba "Biseri srpske fotografije" treba da nagovesti i naznači dugogodišnje fotografsko delovanje Foto-saveza Srbije preko 99 radova, koji nikada ranije nisu predstavljani kao jedinstvena celina, a nastali su posredstvom osetljive optike 50 autora. Impresivno je da su među njima imena koja čine istoriju fotografije ovih prostora, kao što su: Stanoje Bojović, Miloš Pavlović, Vojislav Marinković, Branibor Debeljković, Jovan Miljković, Vidoje Mojsilović, Tomislav Peternek, Đorđe Bukilica, Ivo Eterović, Dragoljub Tošić i mnogi drugi. U ovim radovima pronalazimo deo naše nedavne prošlosti i ponovo se susrećemo s autentičnošću i originalnošću pristupa temama koje su inspirisale fotografske stvaraoce.

(deo teksta iz kataloga izložbe)

Enterijer

harmonija i lepota

© MARIO CIAMPI

© MARIO CIAMPI

narrare,

Riferire partitamente alcuna cosa, affine di darne notizia

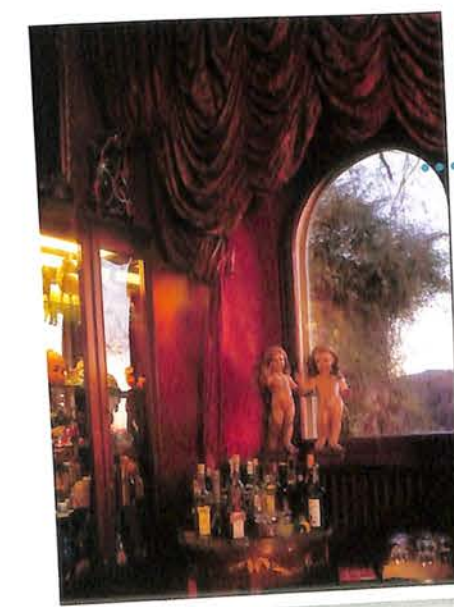
STANOVI, RESTORANI, PRODAVNICE, KANCELARIJE... SVE TO SPADA U ENTERIJERE I SVAKI OD NJIH IMA SVOJU SPECIFIČNOST. NA NJU UTIČU DIZAJN, MATERIJALI, OSVETLJENJE, VELIČINA I VISINA PROSTORA, KOLORIT...

✦ Ivana Tomanović

Vaš prvi zadatak pri snimanju enterijera jeste da uočite specifičnosti, odlučite koja je najvažnija i zatim osmislite način na koji ćete ih prikazati. Za to će vam, ponekad, biti potrebni samo fotoaparati, stativ i najčešće, širokougaoni objektiv, a nekada i pregršt rasvete i raznoraznih dodataka. Pa krenimo redom...

Ako bi trebalo da izdvojimo jednu glavnu karakteristiku enterijera, to bi svakako bila geometrija. Osnovno poznavanje simbolike geometrijskih tela i njihovo podsvesno delovanje na našu percepciju od velike je pomoći. Zamislite da ste dete

koje se igra geometrijskim oblicima izrezanim od papira u boji. Kakvu ćete sliku napraviti zavisi, pre svega, od vašeg unutrašnjeg osećaja za sklad i kompoziciju, kao i ličnih afiniteta ka pravim ili krivim linijama. Sada zamislite te geometrijske oblike kako se podižu s papira i postaju šarena geometrijska tela. Ako ste dobro osmislili dvodimenzionalnu sliku, budite sigurni da će i trodimenzionalna biti jednako dobra. Ovakav sistem gledanja trebalo bi da usvojite kada prvi put kročite u neku prostoriju jer će vam pomoći da lako i brzo sagledate, već pomenutu, specifičnost enterijera.

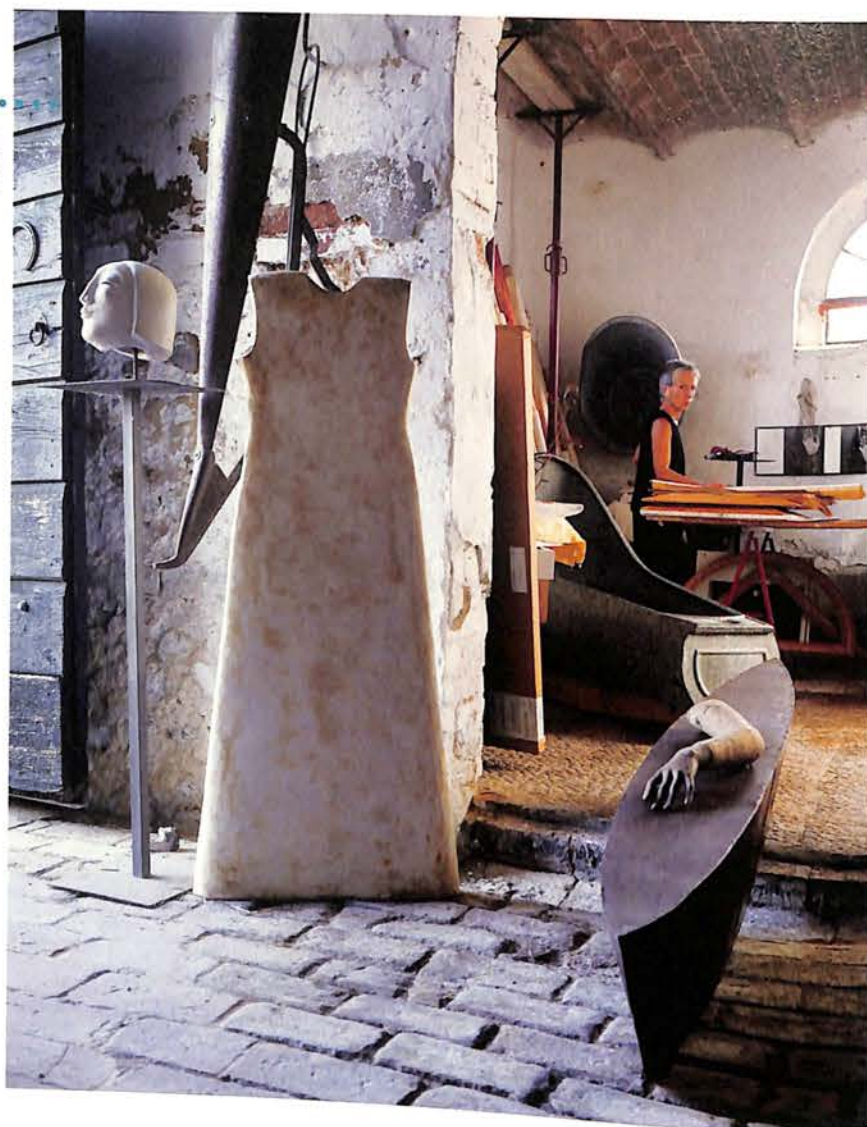
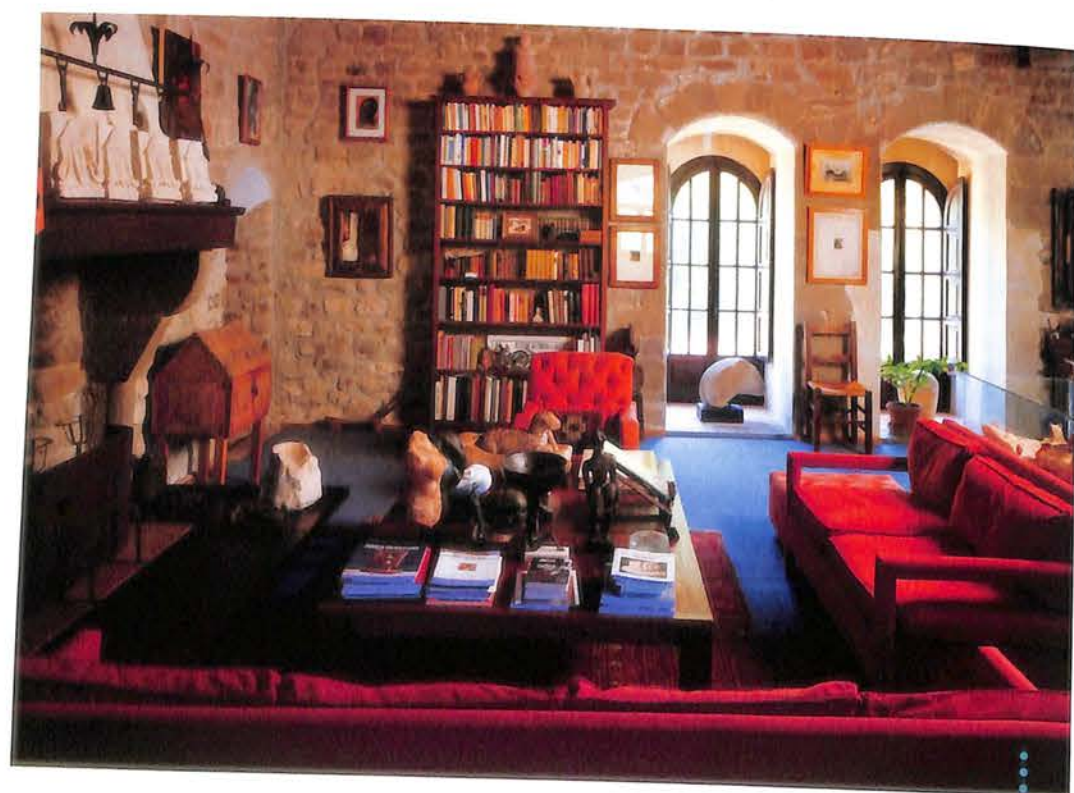

© MARIO CIAMPI

Sledeći važan aspekt jeste svetlo, a tu se ubraja unutrašnje osvetljenje, svetlo koje dolazi kroz prozore ili vrata i svetlo koje ćete vi dodati. Mnogi fotografi tvrde da su najlepše one fotografije enterijera gde nema dodatog svetla, već samo postojećeg, što je verovatno tačno, ali samo u situacijama kada je to svetlo dovoljno. Generalno, u enterijerima ima malo svetla, a znamo da manjak svetla iziskuje dugačke ekspozicije ili visoke osetljivosti ili pak oboje. Dakle, pored fotoaparata neophodan je i stativ. Da bismo prikazali specifičnost enterijera, trebalo bi da ga prikazemo što sveobuhvatnije. A što je prostorija manja, taj zadatak je teži. To znači da nam je neophodan širokougaoni objektiv i to, po mogućstvu, što kvalitetniji, a videćemo kasnije i zašto.

Ulepšajte enterijer

Možda zvuči nelogično, ali često je neophodno da prvo "doterate" enterijer koji snimate iako je on sam po sebi lep, zanimljiv, drugačiji... zato ga i fotografisete. Enterijeri su produkt dizajnera, ali oni dođu, urade svoj deo i odu, a u tim enterijerima žive ili rade "obični" ljudi koji taj enterijer prilagođavaju sebi. Na snimanju bi, iz tog razloga, trebalo da imate stilistu koji će taj prostor pripremiti i opremiti u skladu s potrebama fotografisanja (nije isto da li radite reklamno rešenje, prilog za specijalizovani ili zabavni časopis, katalog...). Najlakši za snimanje jesu apartmani u hotelima jer tamo je sve uredno i sređeno po uputstvima nekog stiliste koji je za to bio angažovan.

NA SNIMANJU BI TREBALO DA IMATE STILISTU KOJI ĆE OPREMITI I PRIPREMITI PROSTOR U SKLADU S POTREBAMA FOTOGRAFISANJA

Dobra saradnja između fotografa i stiliste veoma je važna jer praktično zajedno stvarate sliku o prostoru u kome se nalazite. Kada stilista završi vi postajete organizator svakog snimka, počevši od kompozicije, tj. izbora kadra, preko upotrebe tehnike, pa do aranžiranja svetla. Krenimo redom.

Određivanje pravog kadra

Šta su vam prioriteti određujete prema nameni i dobijenom zadatku. Prilikom snimanja editorijala za časopis morate prikazati totale koji daju opštu informaciju o prostoru. Kompoziciono i svetlosno moraju biti odlično rešeni jer obično sadrže puno detalja koje nije lako pratiti. **Savet 1:** Istaknite prednji plan nekim zanimljivim detaljem (fotelja, jastuk, interesantan pokrivač, vaza, cveće, lampa...). **Savet 2:** Trudite se da imate neki kolorni akcenat koji će usmeravati naš pogled u dubinu prostora (ako je prostor pretežno monohromatski, igrajte se valerima jedne te iste nijanse, kao da radite crno-belu fotografiju i iskoristite geometriju kao jezik vizuelnog izražavanja).

Savet 3: Obratite pažnju na svetlo, tj. osvetljenost celog prostora jer mora da nagovesti trodimenzionalnost i veličinu samog prostora.

© MARIO CIAMPI
Sve fotografije su iz knjige o enterijerima toskanskih umetnika

© MARIO CIAMPI

© MARIO CIAMPI

MARIO CIAMPI o svom radu

• ŠTA STE KORISTILI OD FOTO-OPREME PRE "DIGITALNE ERE"?

Ranije sam koristio kardanske kamere tj. fotoaparate velikog formata. Radio sam mnogo godina sa Sinarom u formatu 13x18 i 9x12 cm, a posle sam koristio Linhof Technika kardan 9x12 cm i Silvestri 10x12 i 6x9 cm. Za ove fotoaparate imam 15 objektivna od 47 do 600 mm. U retkim slučajevima, kada nisam mogao da koristim kardanske kamere, omiljeni fotoaparat bila je Mamiya 7 formata 6x7cm. Naravno, svaki od prethodno pomenutih fotoaparata ima svoje prednosti i mane o kojima se može dugo pričati, ali koje danas nikog ne zanimaju.

• ŠTA KORISTITE ZA OSVETLJENJE ENTERIJERA?

Pri snimanju enterijera od velikog značaja je svetlo. Veštačko svetlo treba mešati s postojećim prirodnim svetlom. Iz tog razloga, posle brojnih probi i eksperimenata, najradije koristim reflektore koji se koriste u filmskoj industriji. Daju hladno svetlo – oko 4.500 Kelvina, koje se dobro meša s dnevnim svetlom temperature od 4.000 do 5.500 Kelvina. Najkvalitetnije reflektore proizvode firme "Arri" i "Kobold". Uz reflektore koristim i difuzore (soft boks) veličine od 70x100 do 100x140 cm.

• KOLIKO TRAJE SNIMANJE JEDNOG ENTERIJERA I OD ČEGA TO ZAVISI. DA LI PRETHODNO PROUČITE OSVETLJENJE, UREĐENJE AMBIJENTA, RASPORED PREDMETA?

Pri snimanju enterijera nema pravila. Posle mnogogodišnjeg iskustva došao sam do zaključka da ne treba tražiti idealne uslove snimanja, već najbolje

iskoristiti ono što nam situacija pruža. Mnogo je bolje biti fleksibilan nego se držati pravila. Kao prvo, to važi za klimatske uslove, a naravno i za uslove u prostoru, unutrašnje uređenje, raspored nameštaja... Fotografija je uvek rezultat "sporazuma" mnogobrojnih zahteva i bila bi greška obratiti pažnju samo na najvažnije elemente, ne uzimajući u obzir i one manje važne. Ono što daje dobar rezultat jeste ravnoteža svih postojećih karakteristika i zahteva snimanja.

• DA LI KORISTITE PHOTOSHOP ZA OBRADU FOTOGRAFIJA I KOLIKO VAM JE KORISTAN?

Digitalna fotografija prividno je pojednostavila snimanje enterijera. Dinamički opseg filma je 4 blende dok senzor na najnovijem Hasselblad fotoaparatu ili na digitalnim leđima Phase One – ima oko 12 blendi. To nam omogućava da snimamo bez brige o ekspoziciji o čemu smo nekada veoma vodili računa. Ovakvo dobijen fantastični rezultat moramo obraditi kako bi postao što prirodniji našem oku. U ovoj fazi rada Photoshop je nezamenjiv.

• KOLIKO VAM JE POMOGLA STUDIRANJE ARHITEKTURE U SNIMANJU ENTERIJERA?

Očito je da se može fotografisati samo ono što se poznaje i što se voli. Ne bih bio u stanju da fotografisem fudbalsku utakmicu jer ne poznajem fudbal kao sport i ne bih umeo da prepoznam interesantne trenutke od onih manje interesantnih. Čin fotografisanja je samo poslednji korak procesa vašeg sveobuhvatnog angažovanja za određenu temu. Studije arhitekture bile su samo direkcija, sve ostalo morao sam da naučim sam.

• DA LI IMATE SVOG ASISTENTA I STILISTU ENTERIJERA?

Već dosta godina nemam asistenta. Prisustvo stiliste ili aranžera često zavisi od posebnih zahteva klijenata. Više volim da radim sam.

• DA LI MOŽETE DA DATE NEKI PRAKTIČAN SAVET NAŠIM ČITAOCIMA?

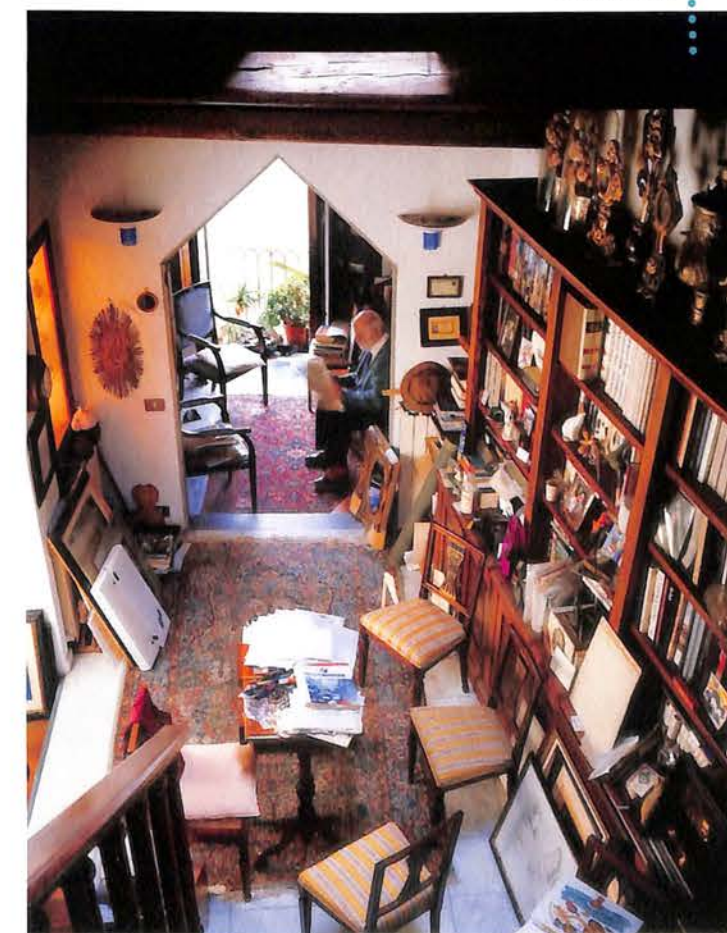
Kad god je to moguće, a, na žalost, vrlo često nije, možete dobiti fantastično svetlo unutrašnjeg ambijenta ako stavite veliki paus papir sa spoljne strane prozora. Ovim se dobija meko, ujednačeno svetlo koje vam omogućava snimanje bez ikakvog dodavanja veštačkog svetla.

PRAKSA NA DELU

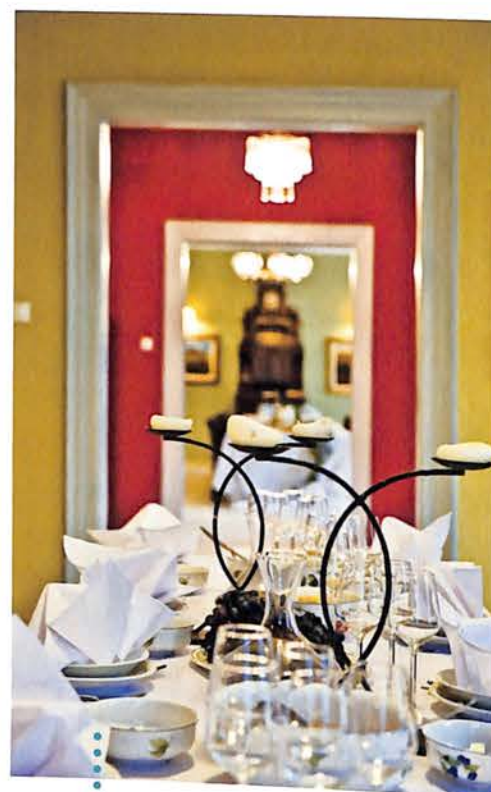
© MARIO CIAMPI

© MARIO CIAMPI

Sasvim jednostavan detalj spavaće sobe prikazuje osnovni stil uređenja stana, a to je prirodni stil u kojem prevladavaju prirodni materijali, jednostavne forme, upečatljive ali prirodne boje. Sve to asocira nas na seoski enterijer. Svetlo je prirodno, bez ikakvih dodataka.
Fotografija: Ivana Tomanović

Mala dubinska oštrina omogućila je da se istakne detalj u ovom veoma dubokom prostoru s puno detalja i nekoliko planova jasno odvojenih koloritom. Glavno svetlo je ambijentalno uz dodatak fleš rasvete. Fotografija: Ivana Tomanović

Ponekad je boja glavni element nekog enterijera kao i lepe linije. Prelepa žuta boja zidova i izdužene vertikalne linije koje se završavaju u elegantnim lukovima bile su sasvim dovoljan motiv za fotografisanje. Svetlo je prirodno, veoma difuzno jer je bio oblačan dan.
Fotografija: Ivana Tomanović

Perspektiva i krivljenje linija

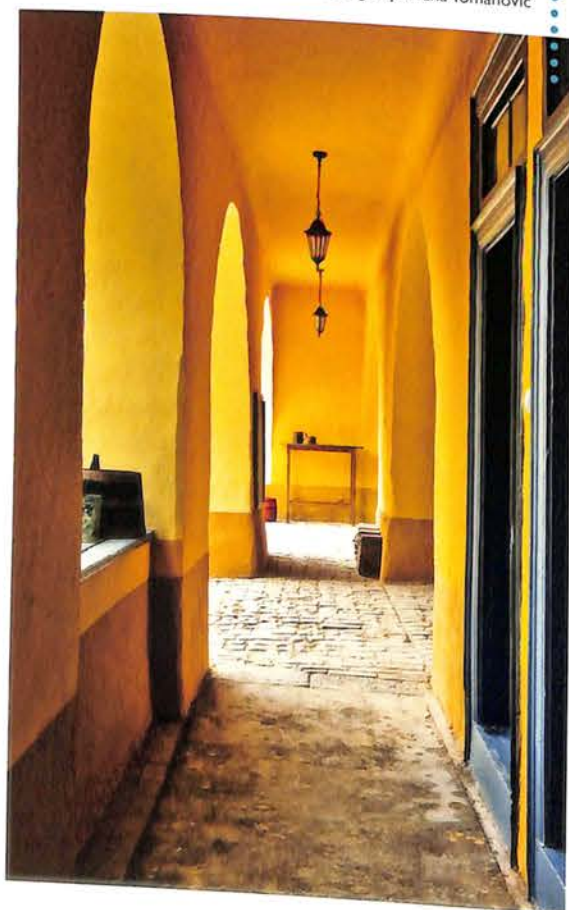
Kada snimate D-SLR fotoaparatom, ove probleme izbeći ćete jedino ako se držite nekoliko pravila kad god je to moguće.

1. Držite fotoaparata u osi snimanja tako da bude paralelan s ravni kadra. Tada će sve vertikalne linije biti prave i neće biti efekta padajućih linija ili perspektivne distorzije koje se javljaju čim nagnete fotoaparata nagore ili dolje.

2. Koristite visokokvalitetne objektivne koji daju malu perspektivnu i burastu distorziju. "Prime" objektivni imaju prednost nad zum objektivima zbog svog kvaliteta.

Rešenje za ove probleme predstavlja tilt-shift objektiv koji može da se pomera po vertikalnoj i horizontalnoj osi, što vam omogućava da fotoaparata držite u osi snimanja, ali pomerate kadar po želji. Jedini problem je njihova cena – oko 1.500 evra.

Ovo nije oblast u kojoj možete postići vrhunske rezultate amaterskom opremom, pa računajte na znatne investicije ako se upuštate u ovaj posao. Za početak i za vežbu može vam poslužiti amaterski napredni D-SLR fotoaparata s dobrim zum objektivom u širokougaonom području. Zbog toga što ste često prinuđeni da koristite više ISO osetljivosti, izaberite fotoaparata koji dobro generiše šum.

Pored krupnih kadrova, neophodni su vam i detalji. Korišćenje male dubinske oštrine pomoći će vam da se ne "igrate" stalno slepljenim planovima koji umeju da budu dosadni i potpuno dvodimenzionalni. Kod detalja razlikujemo srednji i vrlo krupan plan. Prvi je više deskriptivan, ali ume veoma dobro da prenese atmosferu celog prostora, a drugi je često apstraktan i bavi se teksturama i bojama koje govore o osnovnom principu uređenja enterijera.

Izbor foto-opreme

Ovde nema mnogo mudrosti i pravila su jasna, te ih se treba pridržavati. Svakako da je širokougaoni objektiv primaran i to što širi, to bolje, jer je većina enterijera vrlo mala, naročito kada se vi u njih ušetate s ogromnim stavom, rasvetom, kišobranom ili softboksom...

1. Fotoaparata – "u stara dobra vremena" za snimanje enterijera (i arhitekture) koristili su se kardani, tj. fotoaparata velikog formata koji, pored toga što su snimali na film formata 9x12 cm i više (ili na rol-film 6x9 cm), imali su mogućnost centriranja, tj. ispravljanja padajućih linija. Ovi fotoaparata postoje i danas i u "belom svetu" i dalje se koriste, ali kod nas priča nije ista.

Izuzetno niska cena fotografije onemogućava naše fotografe da rade kardanima koji danas uz dodatak digitalnih leda postaju izuzetni digitalni fotoaparata, namenjeni, pre svega, ovakvoj vrsti fotografije i studijskim snimanjima. Međutim, u paketu s digitalnim leđima njihova cena kreće se od tridesetak do pedesetak hiljada evra.

Iz tog razloga kod nas se najčešće koriste D-SLR fotoaparata punog formata, mada i modeli sa APS senzorom mogu da posluže, ali ne i za velika i izuzetno kvalitetna povećanja.

2. Širokougaoni objektiv je obavezan. "Prime" objektivni imaju prednost u odnosu na sve zum objektivne jer imaju manju burastu distorziju koja se jako vidi na snimcima enterijera, gde, mahom, prevladavaju prave linije. Ali sve to lako se reši u Photoshopu, reći ćete vi! Da, to je istina, ali to oduzima dosta vremena i menja vaš osnovni kadar jer kada kretnete da ispravljate distorzije, obavezno gubite deo kadra. Rešenje je da ste svega toga unapred svesni, pa kadar proširite za oko 5 odsto. Ponekad će vam biti potreban zaista širok objektiv, od 12 mm pa nadalje, ali 20 mm je optimalna žižna daljina s minimumom distorzije čak i na punom otvoru blende. Budući da kori-

FOTOGRAFIJE ENTERIJERA TEHNIČKI MORAJU BITI SAVRŠENE, BEZ PERSPEKTIVNE I BURASTE DISTORZIJE, S UJEDNAČENIM OSVETLJENJEM, BEZ JAKIH KONTRASTA, SKLADNE KOMPOZICIJE I JASNO ODREĐENOG KOLORITA

Jednostavan prostor, praktično bez boje, iziskivao je savršenu kompoziciju i zanimljivu igru geometrije. Glavno svetlo je prirodno, dok je iz pravca fotoaparata dodat fleš s broli kišobranom čija je snaga bila tek 1,3 ukupne osvetljenosti. Upaljena su i ambijentalna svetla koja su blago obojila hladnu belu boju u toplu žutobelu i učinila prostor životnijim.
Fotografija: Ivana Tomanović

Temperatura svetla

Temperatura prirodnog svetla veoma varira u zavisnosti od doba dana. Ujutro iznosi oko 5.000 K, u podne po sunčanom danu oko 5.600 K, dok večernje ima topli ton i ima oko 4.800 K i manje. Ambijentalno svetlo je veštačko, ali i ono zavisi od vrste sijalice koja se koristi. Klasična sijalica ima temperaturu oko 3.000 K, dok savremene štedljive sijalice daju znatno hladnije svetlo i bliže su prirodnom, imaju oko 4.000 K. Dodatna rasveta obično je fleš-rasveta ili mali blic, a oba imaju oko 5.600 K, kao i prirodno svetlo. Postoji nekoliko načina da "iznivelišete" sve ove razlike u temperaturi svetla ili makar da ih uskladite.

Neka vam prirodno svetlo bude glavno, a tamne delove prostorije rešetite fleš-rasvetom s nekim od difuzera – kišobran (broli ili običan beli), softbooks ili prosto uperim u beli zid koji će raspršiti svetlo. Temperature svetla tada će biti približno jednake.

Ako uz to dodate i veštačku rasvetu, tj. ambijentalno osvetljenje, trudite se da bude slabog intenziteta i da na opštu osvetljenost utiče samo 5 do 10 odsto. Iako će sama svetlosna tela biti blago žutonarandžasta, to može biti dobar kontrast koji će "utopiti" celu atmosferu.

Najbolji način jeste da ujednačite temperaturu svetla svih svetlosnih izvora, koliko god da ih koristite, a za to su vam potrebni korekcionni filtri. Njih postavljate bilo na fleš-rasvetu (ili blic) ili njima pokrivete sve prozore (isto kao na filmskom snimanju).

Merenje balansa bele

Većina fotografa oslanja se na automatsko merenje balansa bele koje zadržava radi odlično na svim savremenim D-SLR fotoaparata. Ipak, ovo nisu situacije kada treba da se oslonite na automatiku. Najbolji način jeste da koristite Preset merenje uz pomoć sive karte, s tim da ipak pazite na mešanje svetla jer vam ni najbolje merenje neće ujednačiti drastično velike razlike u temperaturi svetla. Ako nemate sivu kartu, odlično može da posluži i običan beli papir. Koristi se isto kao i siva karta, jedino što nije toliko precizan.

Nakon završene postavke svetla stavite sivu kartu ili beli papir ispred fotoaparata, ali tako da on popunjava ceo kadar (izoštrite na vašem palcu, pa zatim ponovo prekdirajte). U Preset modu izmerite balans bele i proverite na fotoaparatu da li ste dobili potvrdu o dobro obavljenom merenju (na displeju piše Good). Sada imate izmeren balans bele i koristite ga dokle god ne promenite svetlosnu situaciju.

Na ovom snimku korišćeno je samo prirodno osvetljenje koje je osvetljavalo ceo stan s brojnih i velikih prozora. Dobroj osvetljenosti doprineli su i beli zidovi koji od stana prave tzv. "light box". Prelepo olistalo drveće "bojilo" je inače monohromatski stan, pa je njihova dobra vidljivost bila od velikog značaja.

Razlika između svetla koje je dolazilo s prozora i osvetljenosti stana nije bila prevelika, pa je obradom u Photoshopu to vrlo lako ujednačeno. Ekspozicija je određena prema srednjim i svetlim tonovima u stanu, a u Camera Raw dodato je svetla u tamnim delovima kroz Fill Light (vrednost oko 25) i urađen je Recovery najsvetlijih partija (vrednost oko 20). Zatim je u Shadow&Highlights taj odnos svetlih i tamnih još malo dočekan, a konačnu osvetljenost dao je klizač na Midtone contrast. Fotografija: Ivana Tomanović

stim "Nikonovu" foto-opremu, navešću neke od objektivna ovog proizvođača koje koristim, ali i svi ostali proizvođači imaju svoje pandane. Pomenuti "prime" objektiv od 20 mm radi fantastično, s minimumom buraste distorzije koja se lako i brzo ispravi u Photoshopu. Od zum objektiv tu je čuveni objektiv 12-24 mm, s istina jednako čuvenom cenom, a odličan posao radi i zum 16-35 mm koji je cenom mnogo pristupačniji, a pokriva skoro sve uglove gledanja potrebne prilikom snimanja ente-

Prodajni salon nameštaja nema nijedan izvor prirodnog svetla. Korišćeno je postojeće, ambijentalno osvetljenje uz dodatak fleš rasvete koja je ovde imala značajnu ulogu zbog veoma tamnih zidova i plafona koji su jako upijali svetlo. Fleš rasveta ovde je poslužila da izbalansira kontrast između osvetljenih delova salona i onih u senci. Svetlo je umekšano broli kišobranom, a temperatura svetla izjednačena je korekcionim filtrom na flešu. Fotografija: Ivana Tomanović

4. Dodatna rasveta često je neophodna jer svetlo koje dolazi s prozora pravi velike senke u najudaljenijim delovima soba (zapamtite da intenzitet svetla opada s kvadratom rastojanja). Tu nam u pomoć dolazi rasveta kojom bukvalno treba samo da rasvetlimo tamne delove, nikako da njome "ubijemo" atmosferu. Za to vam mogu poslužiti mali blicevi koje je neophodno držati dalje od fotoaparata, na stativu ili u ruci. Ja koristim studijske fleš-glave, tzv. monoblokovke koji su dosta mobilni, imaju potpunu kontrolu snage svetla, a na njih se mogu postaviti najraznovrsniji modifikatori svetla.

5. Reflektujuće površine često mogu da zamene dodatno rasvetno telo, a da pri tom uopšte ne naruše svetlosnu atmosferu.

6. Filtri za korekciju boje svetla veoma su korisni kada želite da koristite prirodno svetlo koje dolazi kroz prozore, ambijentalno svetlo kao i dodatnu rasvetu.

rijera. Za detalje koristim "normalac" od 50 mm i prelepi makroobjektiv 105 mm za vrlo krupne kadrove kada želim da istaknem teksturu materijala.

3. Stativ i to ozbiljan, apsolutno je obavezan (moj teži kao pola mene), što nije lako nositi, ali zato ne brinem o oštini snimka bez obzira na dužinu ekspozicije. A tu dolazimo do ključnog elementa prilikom snimanja enterijera, a to je svetlo. Najlepše snimke dobićete kada fotografirate pri prirodnom svetlu, a to često znači da je ekspozicija veoma dugačka. Ponekad je to kombinacija prirodnog svetla i ambijentalnog (veštačkog), ali i dalje veoma slabog, pa ćete i dalje biti u sferi ekspozicija oko 1/4 do 1 sekunde.

Konkurs Praksa na delu ENTERIJER

Ovogodišnji Konkurs "Praksa na delu" završava se temom "Enterijer". U januarском broju objavićemo izbor najboljih fotografija pristiglih na ovu temu kao i nagrade za najbolje fotografije poslate tokom godine na sve teme obradene u rubrici "Praksa na delu". Konkurs završavamo i izložbom s izborom pedesetak najboljih fotografija.

Sponzori konkursa: "BS Procecor" i "Epson Italija".

Rok za prijem fotografija 10. 12. 2010.

Fotografije možete poslati na adresu redakcije ili preko naše veb-prezentacije: www.refoto.rs – link Konkursi-upload

Rustična unutrašnjost pansiona u Gudurici vapila je za malo topline, pa je žučkasta boja svetiljki namerno ostavljena. Nasuprot tome, dnevno svetlo bojilo je sve u hladne plave tonove koji su malo umanjeni naknadno u Photoshopu korišćenjem alate Saturation. Mešavina hladnih i toplih tonova dala je sceni realističan izgled. Fotografija: Ivana Tomanović

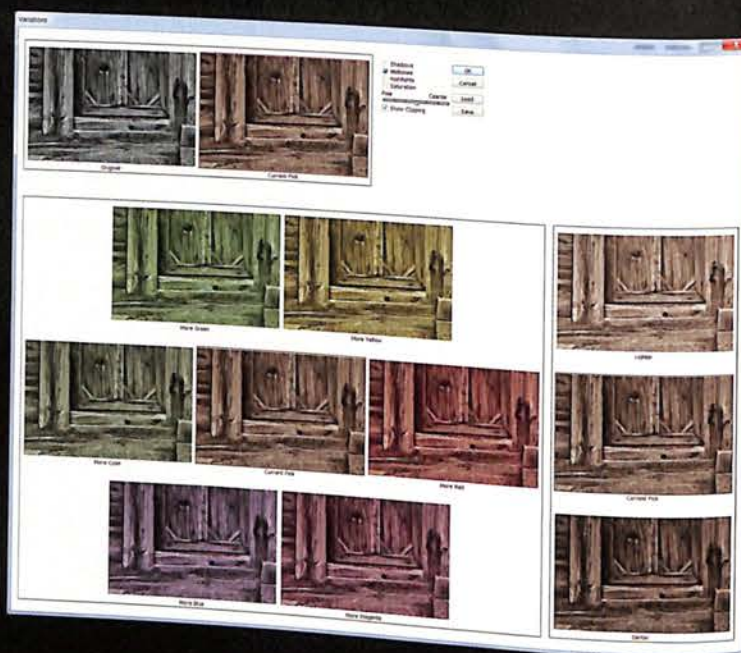
PHOTOBOOK

Dodaj svemu malo boje

Milan Živković

HEMIJSKO TONIRANJE FOTOGRAFIJA VEZANO JE ZA TRENUTAK NJENOG NASTANKA, PRVENSTVENO IZ ESTETSKIH RAZLOGA. DANAS, U DIGITALNOJ LABORATORJI, SNIMCIMA MOŽETE DATI BILO KOJI TON A VI ZA POČETAK ISPROBAJTE ALAT VARIATIONS – MOŽDA ĆE NJEGOVA JEDNOSTAVNOST I EFIKASNOST BITI DOVOLJNI ZA SVE VAŠE POTREBE

Channel Mixer

Image > Adjustments > Channel Mixer

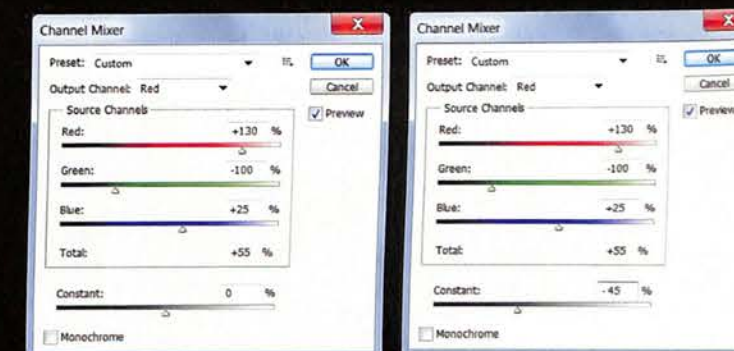

Podešavanja

Dobro poznata alatka kojom se može mnogo toga. Ranije je korišćena za kvalitetnu konverziju kolornih u crno-bele fotografije, a sada je možete iskoristiti za toniranje.

1. Aktivirajte je klikom na padajući meni Image>Adjustment >Channel Mixer. Odaberite neki od kolornih kanala i pomerite klizalice: tamniji ton znači da dodajete, a svetliji da oduzimate odabranu boju. Prosvetljavanjem crvene i plave, i potamnivanjem zelene boje dobijamo zeleni ton.
2. Fina podešavanja i postizanje određenih efekata uradićete pomoću klizača Constant.

Napomenuću da je sada neophodno da kontrolno dugme Monochrome bude isključeno!

Levels/Curves

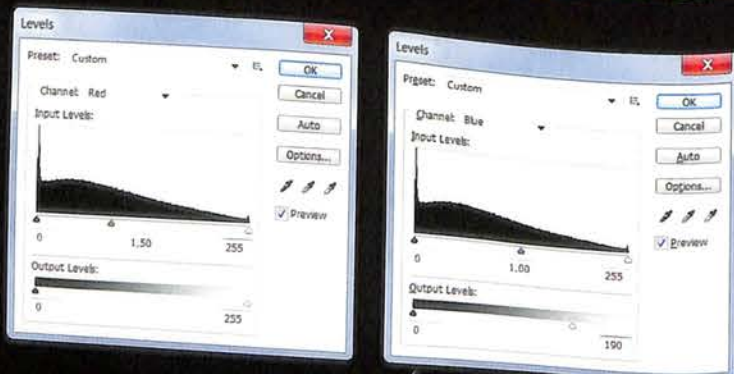
Image > Adjustments > Levels

Podešavanja

1. Alatku Levels aktivirajte klikom na padajući meni Image>Adjustments>Levels ili pomoću prečice Ctrl+L.
2. Odaberite jedan od kolornih kanala – u ovom slučaju to je crveni (Red Channel).
3. Toniranje započinjete pomeranjem srednjeg klizača.
4. Finu promenu efekta postizete pomeranjem klizača kontrole Output Levels.

Identične opcije uz neznatno drugačija podešavanja možete da uradite i pomoću alata Curves!

Color Balance

Image > Adjustments > Color Balance

Podešavanja

1. Aktivirajte opciju Color Balance klikom na padajući meni Image > Image Adjustments.
2. Podesite obojenost najtamnijih, srednjih i najsvetlijih tonova na željene vrednosti.
3. Naknadno možete pojačati intenzitet boja komandama Image > Adjustment > Saturation (Ctrl+U).

Gradient Map

Image > Adjustments > Gradient Map

Podešavanja

Gradient Map je alatka koja nije često u upotrebi, iako pomoću nje možete da postignete veoma zanimljive rezultate: od konverzije u crno-belo, do zapanjujućih grafičkih efekata.

1. Alat aktivirate klikom na Image>Adjustments>Gradient Map.
2. Klik na polje gradijenta otvara prozor Gradient Editor.
3. Izradu odgovarajućeg gradijenta započinjete aktiviranjem levog kontrolnog polja i birate odgovarajuću boju. Kontrolna polja možete dodati klikom na prazan prostor ispod gradijenta.
4. Položaj takozvanih Stop color polja možete menjati.

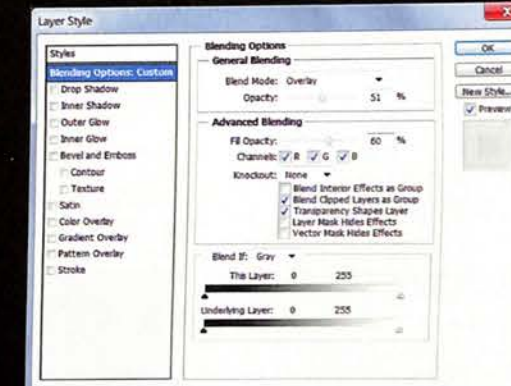
Blending Options

Layer > Layer Style > Blending Options

Podešavanja

1. Kreirajte nov sloj (Shift+Ctrl+N).
 2. Izaberite boju na paleti.
 3. Ispunite sloj bojom (Alt+Del).
 4. Postavite kursor na ikonu sloja.
 5. Desnim tasterom miša aktivirajte prozor Layer Style.
 6. Odaberite Blending Mode, a za početak isprobajte: Screen, Overlay ili Color.
 7. Podesite Opacity i Fill Opacity (može i naknadno kontrolama sloja).
- Zanimljive efekte toniranja možete postići isključivanjem pojedinih kolornih kanala.

Normal
Dissolve
Darken
Multiply
Color Burn
Linear Burn
Darken Color
Lighten
Screen
Color Dodge
Linear Dodge (Add)
Lighter Color
Overlay
Soft Light
Hard Light
Vivid Light
Linear Light
Pin Light
Hard Mix
Difference
Exclusion
Subtract
Divide
Hue
Saturation
Color
Luminosity

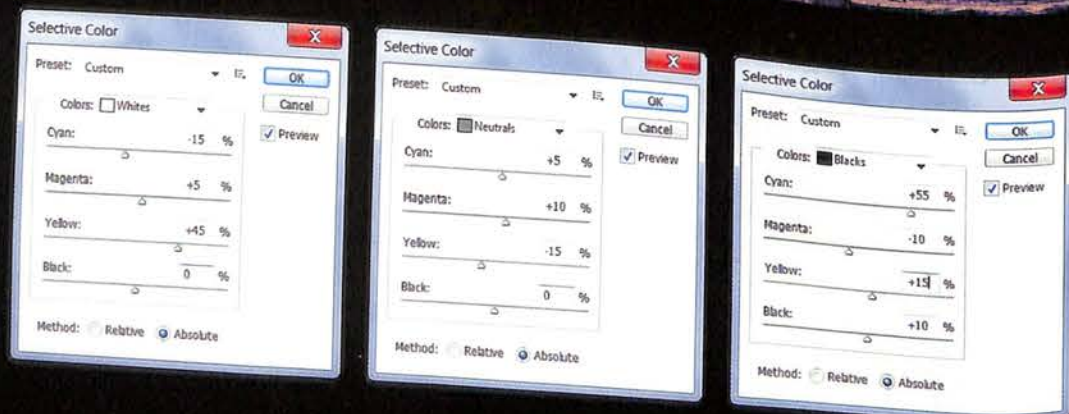
Selective Color

Image > Adjustments > Selective Color

Podešavanja

- Iako izgleda nelogično da alatom Selective Colors možete bilo šta uraditi na crno-beloj fotografiji, upravo je suprotno jer su vam na raspolaganju tri boje koje možete nezavisno menjati: bela, siva i crna.
1. Aktivirajte alat klikom na padajući meni Image>Adjustment>Selective Color.
 2. Aktivirajte dugme Method>Absolute.
 3. Klik na padajući meni Colors otvara meni u kojem se nalaze boje.
 4. Podesite Whites, Neutrals i Blacks.

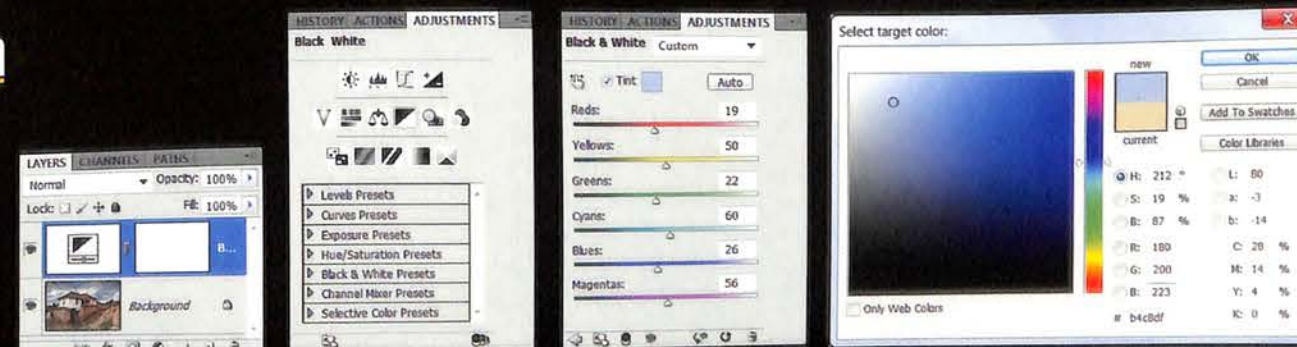
Adjustments

Window > Adjustments

Podešavanja

1. Kreirajte Black&White Adjustment Layer.
2. Aktivirajte opciju Tint i odaberite boju.

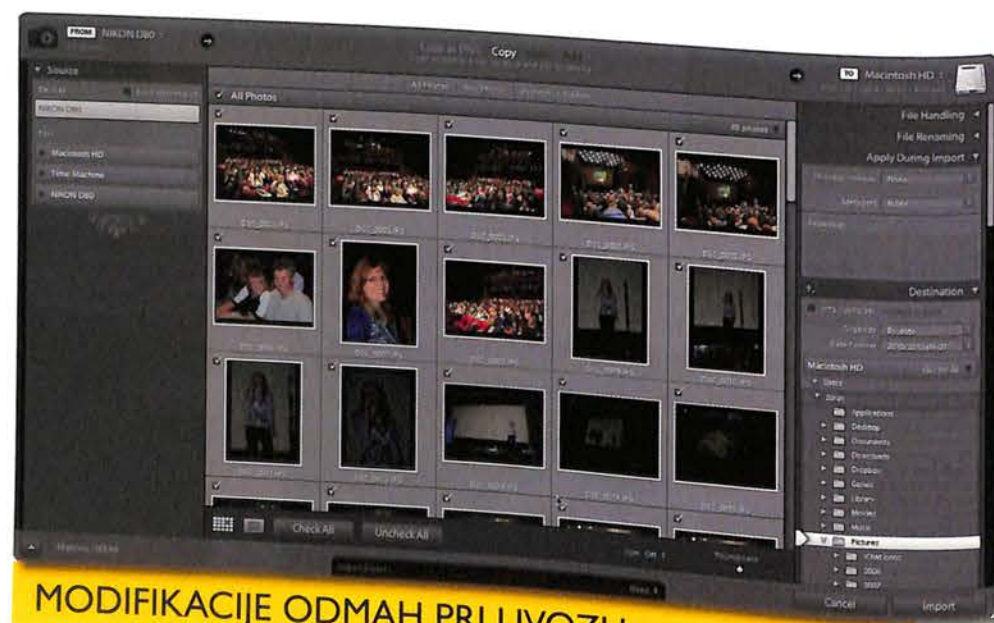
Sve što fotografu treba!

Zoran Imširagić

TRADICIONALNO, FOTOGRAFI KORISTE PHOTOSHOP KAO GLAVNI ALAT ZA OBRADU SNIMLJENOG MATERIJALA. ALI, KADA JE POTREBNO OBRADITI VELIKI BROJ FOTOGRAFIJA, KORISNIKU JE POTREBNO NEŠTO BRŽE I PRILAGOĐENO TOJ VRSTI POSLA. DA BI ZADOVOLJIO TU POTREBU, "ADOBE" JE KORISNICIMA PONUDIO PHOTOSHOP LIGHTROOM. PRED NAMA JE TREĆA GENERACIJA PROGRAMA, KOJA SE POKAZUJE KAO ZREO I OZBILJAN ALAT ZA FOTOGRAFE

IZ FOTOAPARATA U DIGITALNU FOTO-LABORATORIJU

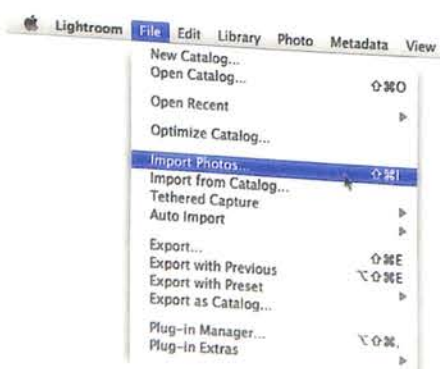
Da bi fotografije s fotoaparata bile prebačene u Lightroom (u daljem tekstu LR), potrebno je da prođu kroz proceduru uvoza (import). LR 3 doneo je nov, prilično unapređen modul za uvoz fotografija, koji od prethodnog radi brže i preglednije. Fotografije se mogu uvesti bilo s fotoaparata, kartice ili nekog od medija za čuvanje podataka. U zavisnosti od medija, program će vam ponuditi da fajlove kopirate na HDD ili da ostanu tamo gde jesu. U svakoj varijanti, LR pravi prikaze male rezolucije koje ugrađuje u svoj katalog, dok se originalni snimci čuvaju na željenoj lokaciji. Sve promene na fotografijama koje napravite u LR beleže se u katalog i vide samo u programu, dok se originalni snimci ne menjaju, što je izuzetno korisno jer uvek možete da se vratite izvornom materijalu. Ovakav način rada omogućava da potpuno slobodno korigujete fotografije bez bojazni da ćete nešto trajno pokvariti. Još jedna prednost ovog koncepta jeste brzina rada, jer LR promenu obavlja na fotografiji male rezolucije, pa se vreme ne troši na otvaranje velikog dokumenta i snimanje promena. Brzina se ogleda i u tome da istu promenu možete primeniti na neograničen broj fotografija u katalogu istovremeno.

MODIFIKACIJE ODMAH PRI UVOZU

Kada unapred znate koje metadata podatke i ključne reči želite da pridodate vašim snimcima, kao i određena podešavanja iz

odjeljka Develop, LR nudi mogućnost da to uradite odmah pri uvozu, što prilično ubrzava posao.

ŠTA DA URADIM S FOTOGRAFIJOM?

Pri uvozu možete da izaberete da prikaz bude male rezolucije. Minimal se pokazao kao sasvim dobar jer LR automatski pristupa originalnom fajlu kada želite neko uvećanje. Takođe, LR ima mogućnost da prepozna da li je neka fotografija već u katalogu ili ne. Ne radi to baš precizno u svakoj situaciji, ali može da bude korisno.

FOTOGRAFIJE U KATALOGE!

Iako se fajlovi na računaru mogu smestiti samo u foldere, fotografije je lakše organizovati kroz albume ili, kako ih LR zove – kataloge. Ista fotografija može da se nađe u više kataloga a da na disku imate samo jedan fajl. Više verzija istog snimka, koje se zovu virtualne kopije, takođe se mogu naći u jednom katalogu. Pretraga i sortiranje izuzetno je laka. U katalogu mogu biti fotografije koje se fizički nalaze na različitim medijima, koji čak i ne moraju da budu u računaru.

Ovakav sistem omogućava da ih pregledate "off-lajn" i dodeljujete im metadata podatke i ključne reči, a bez potrebe da medij na kojem su snimljene bude fizički tu (CD, DVD, eksterni HDD i sl.). LR može da radi samo sa jednim katalogom što ume da smeta kada želite da uporedno gledate sadržaj više kataloga. Fotografije se mogu uvoziti iz jednog kataloga u drugi, pri čemu se prenose svi podaci zadati u izvornom katalogu.

OBELEŽAVANJE ZA LAKŠU ORGANIZACIJU POSLA

Fotografije se u LR mogu obeležavati na tri načina – zastavicama, zvezdicama i bojama. Zastavice služe za jednostavno i brzo obeležavanje poželjnih (bela zastavica – pick) i nepoželjnih (crna zastavica – rejected) snimaka. Moja preporuka jeste da čim uvezete fotografije

u program uradite trijažu i odvojite snimke koje želite naknadno da obrađujete, kao i one koje želite odmah da obrišete. Na ovaj način pripremate teren za dalji rad i rešavate se svih onih snimaka koji vam ne trebaju. Prečice su ovde vrlo korisne, pa je "P" prečica za "pick", a "X" za "rejected". Treća kategorija u ovoj podeli biće fotografije bez zastavice za koje u tom trenutku nismo bili sigurni da su nam potrebne. Zvezdice služe za "ocenjivanje" (rating), što sužava broj fotografija koje ćete kasnije upotrebljavati.

Na ovaj način dobićete vrlo organizovan katalog, u kojem možete s lakoćom pronalaziti željene snimke. Obeležavanje snimaka bojama pruža šansu da fotografije klasifikujete na još jedan način. Šta će boje označavati ostavljeno je korisniku na izbor. LR dozvoljava da se umesto imena boja, njima dodele nazivi koji nama više znače.

KOLEKCIJE ZA PAMETAN RAD

Veliki broj fotografija može da predstavlja noćnu moru u procesu pronalazanja odgovarajućeg snimka. Kolekcije omogućavaju da željene fotografije smestate u grupe. Lightroom nudi tri vrste kolekcija – Quick, "običnu" i Smart. Quick (brza) omogućava da privremeno grupišete određene snimke. Ubacivanje slika u ovu kolekciju može se uraditi komandom iz priručnog menija (desni klik miša), klikom na kružić u desnom gornjem delu slike ili pritiskom tastera "B", koji je ponovnim stiskanjem uklanja iz kolekcije. Kako volim prečice, ovaj poslednji način pokazao se najzgodnijim. "Obična" kolekcija kreira se klikom na "+" panela Collections. Da bi željeni snimci postali deo kolekcije, samo ih treba "odvući" do ikone u panelu. Uklanjanje fotografije iz kolekcije radi se komandom iz priručnog menija (desni taster miša). Smart (pametna) kolekcija automatski ubacuje snimke prema određenom kriterijumu (neki od sistema za obeležavanje kao što su: boje, broj zvezdica, datum nastanka i sl., ili po nekom od metadata podataka). Upotreba "pametnih" kolekcija omogućava da brzo i lako pristupate baš onim fotografijama koje su vam potrebne.

PODACI O PODACIMA

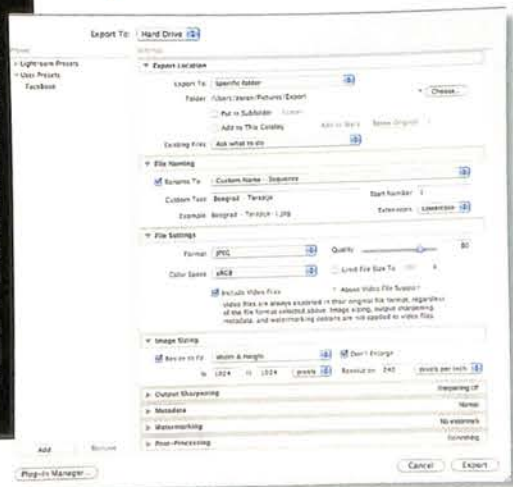
Divno je što ste snimili gomilu odličnih fotografija, ali vrlo brzo zaboravićete gde ste ih snimili i ko je na njima, pa kada vam budu potrebne, naći ćete se u priličnom problemu da pronađete prave. Tome služe paneli Metadata i Keywording. Metadata čini skup informacija o fotografijama, u Photoshopu poznatih kao File info. Neke od njih fotografiji sam upisuje, a ostale dodaje korisnik. Dobro popunjeni podaci čine kasniju pretragu lakom i uspešnom. Pri eksportu fotografija ovi podaci bivaju pridodati fajlu, pa se kasnije mogu koristiti u drugim programima. Keywording (ključne reči) služe da fotografijama dodelite proizvoljne podatke i time olakšate pretragu. Ključne reči mogu da se grupišu u setove prema određenim kriterijumima kako biste lakše baratali velikim brojem podataka u velikom LR katalogu.

EXPORT UMETO SAVE AS

Logika kojom se Lightroom vodi naoko je neobična, ali kada je shvatite, uvidećemo da je izuzetno upotrebljiva i profesionalna. Umesto da fotografiju za određenu namenu čuvate kao datoteku originala komandom Save As, Lightroom spaja originalni snimak s modifikacijama sačuvanim u katalogu i prema parametrima podešenim u meniju Export pravi odgovarajuću verziju fotografije. Prednost ovog koncepta jeste da samo onda kada vam treba fotografija određene namene (rezolucija, veličina...), nju i napravite.

Ovo omogućava da istu fotografiju iz Lightrooma pripremite za štampu i veb, koristeći samo meni Export. U ovom procesu možete da izaberete mesto na koje planirate da je sačuvate, kako će se zvati, u kom formatu, kvalitetu i kolornom

prostoru će biti, kao i njenu fizičku veličinu. Format izvoza su JPEG, PSD, TIFF, DNG, a postoji i mogućnost da ostanu u originalnom formatu zapisa, što može da bude vrlo interesantno kod različitih RAW fajlova. Pri umanjuju fotografije od 10 megapiksela na veličinu za veb dolazi do određenog gubitka oštine, pa se stavkom Output Sharpening to može korigovati. Pri izvozu možete da birate da li želite da Metadata podaci budu deo fotografije, kao i da na sve primenite neki vodeni žig (Watermarking). Post-Processing omogućava da LR za vas uradi još neku dodatnu operaciju, npr. da otvori eksportovane fotografije u Photoshopu. Sve ovo pokazuje ogromnu snagu kada je potrebno eksportovati veći broj fotografija, gde za vrlo kratko vreme sve one bivaju pripremljene na isti način.

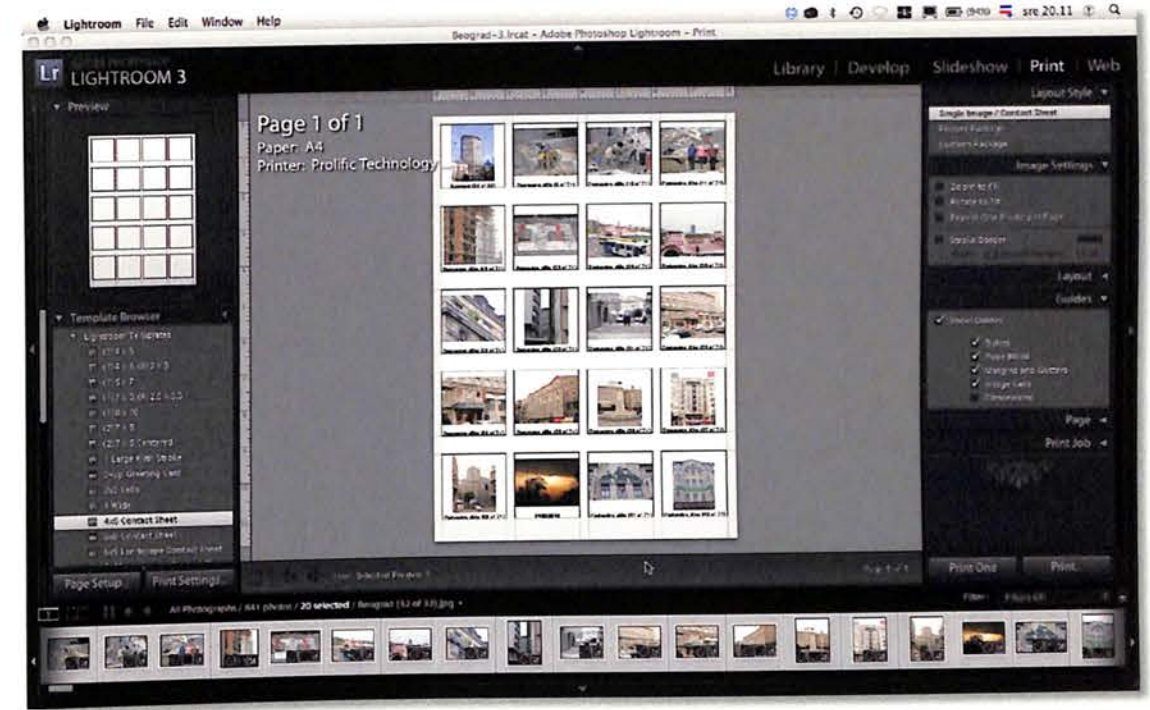
SLIDESHOW ZA PRIJATELJE I KLIJENTE

Bilo da je potrebno da s prijateljima podelite dogovršine s nekog putovanja ili želite da klijentu prikazete fotografije, Slideshow modul će izuzetno uspešno obaviti posao. Obilje opcija za kontrolu izgleda pozadine, boje, okvirnih linija, vremena trajanja i brzine promene slajdova, kao i umetanje muzičke pozadine deo su mogućnosti koje se nude. Kada treba da fotografije prikazete negde gde LR nije instaliran, prezentacija se može eksportovati kao PDF i mp4. Fajlovi u PDF-u daju odličan kvalitet fotografija i kada je Reader u Full Screen modu, prezentacija radi sama. Video pravi velike fajlove, ali zato ugrađuje i muziku u prezentaciju.

ŠTAMPA NA MNOGO NAČINA

Lično sam okrenut digitalnim medijima i retko mi treba odštampana verzija fotografije koju sam napravio, ali ako bih hteo da štampam svoje snimke, to bi definitivno bilo iz LR. Ovaj program nudi toliko različitih načina da fotografije složi na stranicu, da može da zadovolji potrebe i najzahtevnijih korisnika. Pored niza unapred definisanih mreža i rasporeda fotografija, korisnik može i sâm da odredi veličinu željene fotografije, a Lightroom će je uklopiti na stranicu tako da se površina najbolje iskoristi. Moguće je podesiti i opcije Color Managementa, bilo unošenjem specifičnog profila ili onog koji sam štampač nudi.

CAMERA RAW U DRUGOM PAKOVANJU

Odeljak Develop namenjen obradi fotografija zapravo je Adobe Camera Raw u malo drugačijem okruženju. Sve opcije koje postoje u ACR potpuno su iste i u LR. Šta-više, istog dana kada mi stigne apdejt za ACR, stiže mi i dopuna za LR. LR 3 je zasnovan na ACR 6 i kako se menjaju brojevi podverzija jednog, tako one bivaju promenjene kod drugog programa. Milan Živković je potanko opisao mogućnosti i načine rada u ACR 6.1 (Refoto, broj 73), i tu nemam šta da dodam, pa čitaocima upućujem na njegov tekst kako bi se upoznali s ogromnim mogućnostima obrade fotografije koje i LR nudi.

Ono što ACR nema jeste History pa će i Milan priznati da je to opcija koja nedostaje. LR History, za razliku od Photoshopovog, jeste beskonačan i čuva sve promene koje su napravljene u odeljku Develop. Da stvar bude zabavnija, zatvaranjem LR History se ne briše i, osim ako to ručno ne uradimo, ostaje trajno sačuvan za svaki snimak u katalogu. History postoji od prve verzije LR, a u ovoj je dobio i Snapshots mehanizam, što mene kao velikog obožavaoca tog mehanizma u Photoshopu, izuzetno raduje.

History		
Grain Roughness	+44	94
Grain Size	+22	88
Grain Size	+41	66
Grain Amount	+84	84
Black Clipping	+3	3
Black Clipping	-5	0
Brightness	+8	58
Contrast	+5	30
Saturation	+18	18
Vibrance	+100	100
White Balance: Custom		
Crop Rectangle		
Crop Rectangle		
Crop Rectangle		
Clarity	+43	43
Edge Masking	+50	50
Sharpen Detail	+9	34
Sharpen Radius	+0.4	1.4
Sharpening	+36	34
Sharpening	+45	70
Luminance Detail	+14	64
Luminance Smoothing	+26	26
Import (9.7.10. 01.52.24)		

GALERIJA NA VEBU BEZ PROGRAMIRANJA

Najzgodniji način da prikazete svoje fotografije jeste da ih "okačite" na Internet. Ako ne želite da se sami bavite eksportom fotografija i njihovim aploadom u neki od besplatnih albuma na netu, LR može sve to da vam uradi skoro automatski na lokaciji koju odaberete. Veliki izbor gotovih šablona i izgleda veb-prezentacija zasnovanih na HTML-u i Flashu ostavlja vam samo da izaberete željene fotografije, odredite lokaciju za apload i kliknete na istoimeno dugme. Ako iz nekog razloga niste on-lajn ili želite da vam neki veb-stručnjak malo dotera izgled, prezentaciju možete i da eksportujete na lokalni disk.

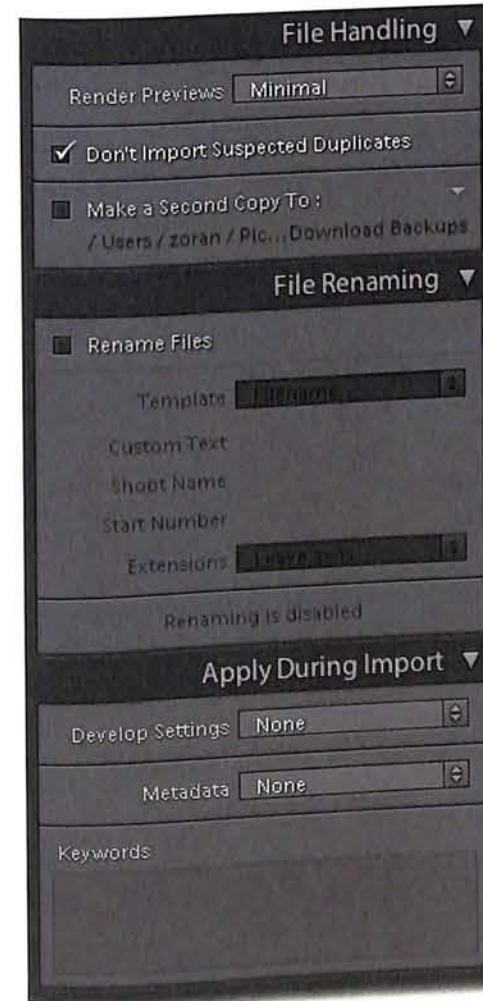
NA FACEBOOK PRAVO IZ LIGHTROOMA

Trenutno nemam ambicija da svoje fotografije izlažem na izložbama ili takmičenjima, pa mi mogućnost da ih javnosti prikazem preko Fejsbuka savršeno odgovara. S ranijim verzijama LR morao sam da fotografije eksportujem u određenoj veličini,

pa da ih onda importujem u odgovarajuće albume na Fejsbuku. To ume da bude prilično dosadan posao, što su shvatili i tvorci LR, pa je verzija 3 dobila interfejs za pristup nekim od najpopularnijih mesta gde ljudi izlažu svoje fotografije. Priča sa Fejsbukom je odlično rešena. Kada jednom prođete autorizaciju za FB nalog, sve ostalo je prilično automatizovan proces, koji od vas ne traži da otvarate

vweb-pretraživač. Potrebno je za svaki album na FB napraviti posebno podešavanje, a čak je moguće i direktno iz LR napraviti nov album na FB. Kada je sve podešeno, sve što je potrebno da korisnik uradi jeste da odvuče željenu fotografiju na određeni album FB u Publish Services panel i ona će automatski biti postavljena u odgovarajući album na najpopularnijoj društvenoj mreži na svetu.

HOĆU DRUGO IME

Ako ne želite da fotografije na disku nose ime koje im je fotoaparatao dao, LR ima opciju da ih pri uvozu sve preimenuje. Bez obzira na postojanje brojnih opcija za to, u toku rada u LR ni u jednom trenutku nije mi bilo potrebno da znam naziv originalnih snimaka na disku.

GDE SU MI ORIGINALNI FAJLOVI?

Veliki broj korisnika voli da drži fotografije spakovane u foldere, jer se tako radilo oduvek. U LR takav koncept je suvišan i prevaziđen jer je organizacija snimaka kroz kataloge mnogo bolje rešenje. Ovaj program sve originalne snimke čuva na istom mestu i smešta ih u foldere koje sâm generiše. Naime, LR u željenom folderu (My Pictures na Windows platformi i Pictures na Macintoshu) automatski kreira foldere godina, unutar kojih pravi podfoldere datuma kada su fotografije snimljene. S obzirom na to da sada fotografije organizujete kroz kataloge, njihova fizička lokacija na disku nije vam važna.

LIGHTROOM VS. PHOTOSHOP

Milan Živković je više puta napomenuo da bi veoma voleo da ima Adobe Camera Raw kao samostalnu aplikaciju, jer mu je taj Photoshopov potprogram ono što mu najčešće treba da bi obradio svoje fotografije. Milanu je želja uslišena, što mu najčešće treba da bi obradio svoje fotografije. Milanu je želja uslišena, što mu najčešće treba da bi obradio svoje fotografije. Milanu je želja uslišena, što mu najčešće treba da bi obradio svoje fotografije.

specifične namene i korisnike, pa je LR namenjen fotografima i svima koji rade velikim brojem fotografija. On ni izdaleka ne može da parira Photoshopu na polju retuša, dok fotomontaže nisu uopšte u opisu njegovih mogućnosti. S druge strane, nudi vrhunski kvalitet obrade snimljenog materijala na način prilagođen fotografu i radu velikim brojem snimaka u isto vreme. Naviknuti na Photoshop, mnogi fotografi su u početku s potcenjivanjem gledali na LR, ali uvidevši kvalitete ovog programa, sve više njih rado ga koriste u svakodnevnom poslu.

3D fotografija

u kućnoj radinosti

Milan Živković

FOTO I VIDEO TEHNOLOGIJA DANAŠNJIJE POSVEĆENA JE POSTIZANJU ILUZIJE TRODIMENZIONALNOSTI. S DRUGE STRANE VIŠESTRUKI SNIMAK PREDMETA KOJI ROTIRAMO DAJE MOGUĆNOST DA, UZ ODGOVARAJUĆE PROGRAME, KREIRAMO ČAK I 3D OBJEKTE

U poređujući sisteme namenjene snimanju trodimenzionalnih fotografija, koje sam imao priliku da vidim na Photokini, shvatio sam da je jedna stvar neophodna i zajednička za sve – precizno pozicioniranje objekta pre i tokom rotacije i snimanja. To nije veliki problem i u našem slučaju možemo iskoristiti par jeftinih laserskih pokazivača kako bi objekat postavili u centar rotacije. S druge strane, svi, nazovimo ih tako, visokobudžetni sistemi precizno okretanje obavljaju pomoću step motora i odgovarajućeg softvera koji kontroliše okretanje i istovremeno okidanje fotoaparata. Ovakav sistem obezbeđuje lak i udoban rad uz maksimalno brzo snimanje, ali ima jednu veliku manu koja se označava određenim i najčešće trocifrenim brojkama evra.

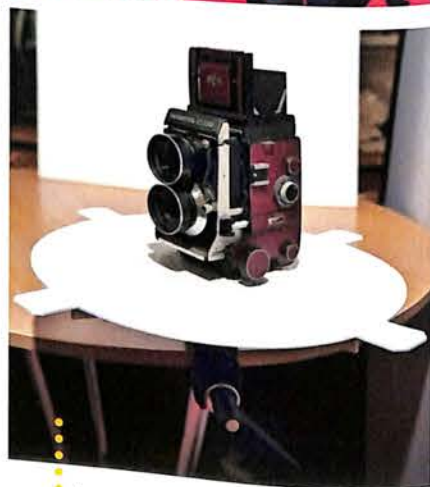
IZRADA OSNOVNE PLOČE

Još na sajmu u Kelnu rodila se ideja o tome da za pozicioniranje iskoristim panoramski adapter na koji bih postavio noseću ploču koja bi se okretala za određeni ugao, a potom bi na nju mogli da se postave objekti namenjeni snimanju. Kao rešenje prosto se nametnuo "Manfrotto" panoramski adapter jer ima mogućnost podešavanja ugla okretanja i takozvani klik-stop koji zaustavlja okretanje na tačno određenom mestu i za tačno određeni ugao počev od 5 stepeni.

Preostalo je samo da napravim noseću ploču. Ovoga puta kao materijal odabrao sam foreks,

presovanu plastiku namenjenu štampanju i kaširanju, iz jednog jednostavnog razloga – veoma je žilava i otporna na prljanje, tj. može se prati. Preostalo je samo da osmislim kako da ploču učvrstim i da je napravim tako da okretanje bude što brže. Šemu po kojoj je materijal rezan vidite na ilustraciji, a kao i obično, dimenzije možete prilagoditi svojim potrebama. Kao gimnazijalac imao sam dobrog profesora iz tehničkog, koji nas je učio kako da maksimalno iskoristimo materijal, tako da sam ostatke upotrebio za udvostručavanje debljine ploče, a napravio sam i vertikalne upornice koje celoj konstrukciji daju maksimalnu čvrstinu.

Spajanje je izvedeno cijanoakrilatnim lepkom u gelu, ali možete ga uraditi i obostrano lepljivom trakom jer za lepljenje superlepkom treba postaviti određene graničnike ili privremene vodice (ja koristim krojačke pribadače), jer kada jednom spustite dodatak na osnovu ploču, lepljenje je gotovo i daljeg pomeranja nema. Najjednostavnije je postaviti parče materijala na mesto, zabosti nekoliko pribadača okolo, ukloniti deo koji lepimo, naneti lepak i potom iskoristiti vodice za precizno pozicioniranje. Neophodno je ostaviti prostor između četiri ojačanja koji je debljine materijala i u koji ćemo ubaciti upornice. Kako bih isekao sva četiri ojačanja zajedno, odnosno napravio kružni prostor u koji će ući panoramska glava, nisam nanosio lepak u tom području. Nacrtao sam šestarom krug i polako isekao višak.

Improvizovani studio u dnevnoj sobi i izgled gotove naprave s fotoaparatom postavljenim na dodatnu ploču na kojoj sam nacrtao koncentrične krugove kako bi olakšao tačno pozicioniranje.

NEOPHODNA OJAČANJA

Način i broj postavljanja upornica zavisi i od potrebne veličine, pa ako želite veću ploču, morate iskoristiti deblji materijal i umesto četiri postaviti šest ili osam podupirača. Njih u svakom slučaju morate zalepiti cijanoakrilatnim lepkom, a treba voditi računa da prilikom spajanja pomoću utora ostavite dovoljno prostora kako bi osnovna upornica legla u potpunosti na površinu osnovne ploče, a manji deo koji daje dodatnu čvrstinu nalegao na pojačanja koja smo prva zalepili.

SPAJANJE PLOČE I ADAPTERA

Gotovu platformu postavljamo na panoramski adapter, koji smo pomoću dodatka montirali u SuperClamp stezaljku, i sve to pričvrstimo na ivicu stola. Noseću ploču možemo jednostavno pričvrstiti zavrtnjem, a ja sam je zalepio sa dva parčeta sunderaste "Moment" obostrano lepljive trake, što je obezbedilo siguran spoj bez mogućnosti proklizavanja. Naravno da ceo sistem može biti postavljen i na bilo koji dovoljno stabilan stativ koji treba dodatno obezbediti od neželjenog okretanja kačenjem tega na centralnu šipku.

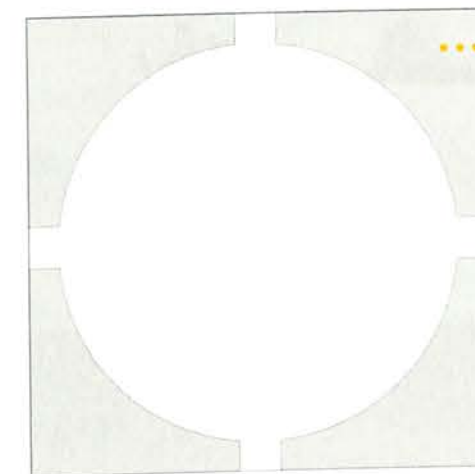
POZICIONIRANJE, RASVETA

Naš sistem sada je spreman za rad, a kako je ovo rubrika "Štapom i kanapom", za rasvetu sam iskoristio difuzer napravljen odavno za male blic -lampe, a koji i dalje često koristim. Idealna pozadina jeste polukružno savijeni mat beli juvidur koji bi poslužio i kao netipični otvoreni svetlosni tunel. Treba napomenuti da je naš sistem moguće ubaciti i u takozvane LightBox difuzere koji će nam maksimalno olakšati kontrolu svetla. Prilikom kupovine LightBoxova neophodno je povesti računa o tome da, pored otvora kroz koji snimamo, ima prorez na jednoj strani kroz koji ćemo provući našu skalameriju.

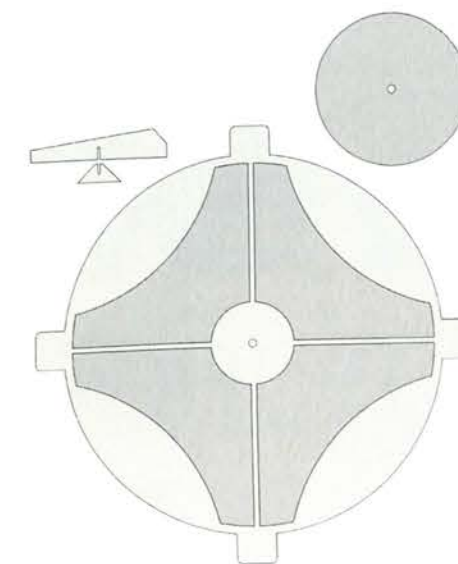
SNIMANJE I ANIMACIJA

I tako, stigli smo do fotografisanja. Daljinski okidač u ruku, snimak, okret ploče do klika, snimak... Po završetku fotografisanja neophodno je uraditi animaciju. Kako nemam neki od, za ovu vrstu posla, posebno dizajniranih programa, iskoristiću mogućnosti koje pruža

ŠTAPOM I KANAPOM

Mrežu po kojoj ćemo seći materijal nacrtamo tankim markerom pomoću lenjira i šestara u koji se može ubaciti bilo koja olovka. Nakon isrctavanja mreže sledi najteži deo – rezanje foreksa koji je poprilično tvrd i žilav. Najbolje je polako zasecati materijal dok ne napravimo prvi, precizan rez, nakon čega možemo i dublje zasecati. Dobro je šmirglom poravnati i zaokrugliti ivice reza. Potom lepimo horizontalna i vertikalna ojačanja i montiramo ploču na "Manfrotto" panoramski adapter.

- Manfrotto Pan Rotation Unit 300N
- Manfrotto 208 Hex – nastavak za montiranje sa šestougaoim priključkom
- Manfrotto Super Clamp 035C

Photoshop. Prvo ćemo sve fotografije iskopirati u jedan folder, a potom aktiviramo padajući meni Files i izaberemo Scripts > Load Files into Stack. Na taj način automatizovali smo dosadan posao otvaranja fotografija, kopiranja i spuštanja u jedan dokument. Ako treba, možemo čitav "plast", tj. dokument smanjiti i eventualno opseći, a potom ćemo aktivirati alat za animaciju. U padajućem meniju Window aktiviramo opciju Animations i u dnu ekrana nam se pojavljuje takozvani Time Line. Ono što nama treba sakriveno je iza malog, crnog trougla u gornjem desnom uglu, gde je neophodno aktivirati opciju Make Frames From Layers, što znači da naša animacija traje oko dve sekunde. Nećemo se sada baviti mogućnostima koje pruža alatka Animations, jer u ovom trenutku sve što je potrebno jeste da animaciju sačuvamo u željenom formatu komandom File > Export > Render Video. Gotovu animaciju možete videti na našem sajtu.

DRAGAN KUJUNDŽIĆ
MINISTRI

U POSLU FOTOREPORTERA PORTRET JE JEDAN OD NAJZASTUPLJENIJIH VIDOVA FOTOGRAFIJE. U NEKOLIKO NAREDNIH BROJEVA POZABAVIĆEMO SE UPRAVO OVOM VRSTOM NOVINSKE FOTOGRAFIJE

Imre Szabó

Portret u fotonovinarstvu

Počet ćemo s fotografisanjem portreta na javnim skupovima i događajima. Na takva snimanja odlazi se s namerom da se izveštava o samom događaju, ali novinski fotograf često će baš tu biti u prilici da snimi nenamršene portrete nekih ličnosti koje su se tu zatekle. Ovakve fotografije ne samo da će biti bitne za dati događaj već će moći da se koriste i kasnije, kada bude bilo potrebe za objavljivanjem portreta fotografisanih ličnosti. Zbog toga je veoma bitno da fotograf bude dobro obavješten i da prepozna ličnosti koje su važne. To se postiže redovnim praćenjem dnevno političke situacije, kulturnih dešavanja i opažanjem na događajima.

Danas će retko koja redakcija da "istrpi" fotografa koji nije u potpunosti zainteresovan za svoj posao i koji će "preko volje" odlaziti na snimanja. Nasuprot tome, nagradivaće, kako materijalno, tako i na druge načine one koji se ističu i koji se posebno udubljuju u materiju kojom se u tom trenutku bave. Bez obzira na instrukcije koje je prethodno dobio od uredništva, fotograf na samom događaju mora da donese odluku na koji način će ga predstaviti. Neretko se dešava da jedan događaj može da se predstavi jednim jednim portretom, često nekog sasvim nepoznatog učesnika kao što je to, na primer, fotografija trubača kojom je

VLADIMIR GOGIĆ
GODIŠNJICA SUKOB

Saša Džambić mogao da na sasvim dobar način ilustruje jedan od Sabora trubača. On je to učinio krupnim portretom jednog od učesnika, dok je Dragan Kujundžić na jednom zasjedanju Skupštine Srbije sa svojim veoma uspelim portretom trojice ministara u tadašnjoj vladi

snimio fotografiju koja će reći mnogo više o tom "ministarskom sastavu" od mnoštva ispisanih stranica.

Ili portret jednog od učesnika demonstracija protiv isporučivanja bivšeg predsednika Haškom sudu, koji s jednim zubom u vilici

kazuje sve o strukturi tih demonstracija, a snimio ju je Marko Đurica. Ili portret čoveka s pištaljkom u ustima koji će ilustrirati bezizglednost tog protesta (autor Dalibor Danilović).

Portret u novinskoj fotografiji može da bude i namešten, tj. snimljen tako da je osoba koja je portretisana svesna toga da se fotografiše. Često postoji potreba da se izvesna ličnost postavi u ambijent koji će pomoći čitaocu novina da shvati o kome je reč. Kao primer za to možemo da navedemo portret našeg uvaženog profesora Branibora Debeljkovića pred svojom prepoznatljivom fotografijom velikih dimenzija, na njegovoj poslednjoj izložbi u Čačku, koju je snimio Miloš Cvetković.

Za dobar portret na događaju najčešće je potrebno "naoružati" se strpljenjem i čekati uz neizbežan pokušaj predviđanja onoga što bi moglo da usledi. Primer toga jeste fotografija hapšenja desničarskog vođe tokom demonstracija za toleranciju u Novom Sadu, koju je načinio Srđan Ilić, tada fotograf agencije AP. Potpisnik ovih redova u tom trenutku sedeo je za uredničkim stolom

EMIL VAŠ, PROSVETLJENJE

mu ostaje samo da čeka, predviđa i stalno razmišlja o tome kako da baš on među mnoštvom kolegica i kolega koji fotografišu isti događaj napravi najbolju fotografiju. Ne znam koliko je njih snimalo bivšeg patrijarha za vreme službe pored Emila Vaša, ali znam da je samo on uspeo da fotografiše odblesak upadnog svetla s krsta na lice i tako napravi jedan od patrijarhovih najboljih portreta, koji je prepun simbolike.

Ovom prilikom ukazaću i na jedan veoma uspeli portret bivšeg američkog ambasadora u našoj zemlji, koji je snimio Vladimir Gogić prilikom posete ambasadora arheološkom nalazištu Viminacijum kod Kostolca. Kolegi Gogiću palo je na pamet da stane iza stalka s lobanjama da bi sačekao ambasadora kako prolazi iza, a mislim da mu se njegov izraz lica stvarno "posrećio". Sa jednog drugog događaja, obeležavanja godišnjice velikih ratnih sukoba u Bosni, Vladimir je, takođe, na veoma umeren način uspeo portretom dvoje izgubljenih među nadgrobnim spomenicima da prikaže mnogo više nego što je sâm događaj pružao.

KADA SE NOVINSKI FOTOGRAF OPREMI ZNANJEM, TEHNIKOM I STRPLJENJEM ONDA MU OSTAJE SAMO DA ČEKA PRAVI TRENUTAK

i imao je uvid u sve fotografije koje su bile dostupne medijima s tog događaja. To hapšenje su snimili svi, ali se samo Srđanu "posrećilo" da sačeka da se uhapšeni okrene ka njemu, dok su ga ostali imali iz profila i pognute glave. Znaci navoda u prethodnoj rečenici ukazuju na to da je Srđan ipak pre bio strpljiv nego što je imao samo sreću. I predvideo je dobro tu mogućnost da se lik koji je najbitniji za ilustriranje tog događaja prikaže na fotografiji. Za to je bilo prvo potrebno da Srđan može da ga prepozna, zatim da ga prati i da onda kao rezultat ima tu fotografiju. Pored toga, bilo je bitno i to da u svojoj opremi ima i teleobjektiv kojim će

moći da "sabije" perspektivu, da su mu elementi za ekspoziciju podešeni tako da fotografija ne bude izmrdana, tj. da vlada osnovama fotografije, što je i preduslov bavljenja poslom fotoreportera. Nikada preterano ne insistiram na tehnici, ali stalno ukazujem na to da se fotografija uči do kraja života. Moj prvi urednik fotografije znao je da kaže u šali da pazimo da ne "preučimo", ali mislim da to ne može da se desi. Naročito ne u današnjem vremenu kada će već prilikom pisanja za sledeći broj neke tehničke informacije iz ovog broja biti zastarele.

Kada se novinski fotograf opremi znanjem, tehnikom i strpljenjem, onda

MILOŠ CVETKOVIĆ
PROFESOR BRANIBOR DEBELJKOVIĆ

VLADIMIR GOGIĆ
POSETA VIMINACIJUMU

RADIONICA ZA NOVINSKU FOTOGRAFIJU

Po uzoru na tekstove o novinskoj fotografiji koje možete da pratite od početka ove godine, Imre Szabo osnovao je praktično-teorijsku školu novinske fotografije. Od reportaže do foto-ilustracije, prenoseći svoje dvadesetogodišnje iskustvo u ovoj oblasti vodi vas kroz svet jedne od najzbudljivijih oblasti fotografije. Svi zainteresovani mogu se javiti elektronskim putem na: sabophoto@yahoo.com ili telefonom na 063/284 833.

Finale

igre svetlosti

ZAVRŠEN JE GODIŠNJI KONKURS "IGRA SVETLOSTI" KOJI JE REFOTO ORGANIZOVAO POD SPONZORSTVOM FIRME "SAMSUNG"

PRVA NAGRADA
PREDRAG ILIĆ, KRALJEVO.
 "ČOVEK IZ TAME"
 NAGRADA SAMSUNG NX100

Tema "Igra svetlosti" direktno asocira na osnovni princip građenja fotografske slike – delovanjem svetla na fotoosetljivu emulziju filma. Ukratko, bez svetlosti nema fotografije. Konkurs je, već tradicionalno, trajao tokom cele godine i u svakom od brojeva objavili smo petnaestak najboljih fotografija pristiglih za taj mesec. To ukupno čini oko 140 objavljenih fotografija od pristiglih 1.200. Iz tog mnoštva dobrih fotografija imali smo zadatak da izaberemo samo tri najbolje. Kriterijumi za izbor bili su: 1. odgovor na temu; 2. sadržaj fotografije, tj. priča koju nosi; i 3. tehnička izvedba.

Prvonagrađena fotografija Predraga Ilića iz Kraljeva predstavlja zanimljivu igru svetlih i tamnih površina koja je ovu, inače dokumentarnu fotografiju, preba-

cila u sferu grafizma. Silueta čoveka koji se penje uz stepenice kao da je "iscurela" iz velikih, teških senki, pa njegovo prisustvo deluje kao priviđenje, a ne stvarnost. Neodređenost mesta njegovog odredišta dodatno dopunjava ovaj metafizički uspon u imaginarni prostor.

IZLOŽBA

Potvrdu kvaliteta vaših radova svake godine najbolje demonstriramo na završnoj izložbi koja se, ovoga puta, ne održava u galeriji, već u tržnom centru "Ušće". Ideja je da umetnost "donesemo ljudima pred noge" i "zarazimo" ih fotografskom groznicom od koje, srećom, nema leka. Na trideset i dva panoa izloženo je pedesetak najboljih fotografija, a na četiri LCD Samsung televizora prikazane su sve objavljene fotografije.

IZLOŽBA PEDESETAK NAJBOLJIH FOTOGRAFIJA S KONKURSA ODRŽAVA SE U TC "UŠĆE" (I SPRAT) OD 23. DO 30. 11. 2010.

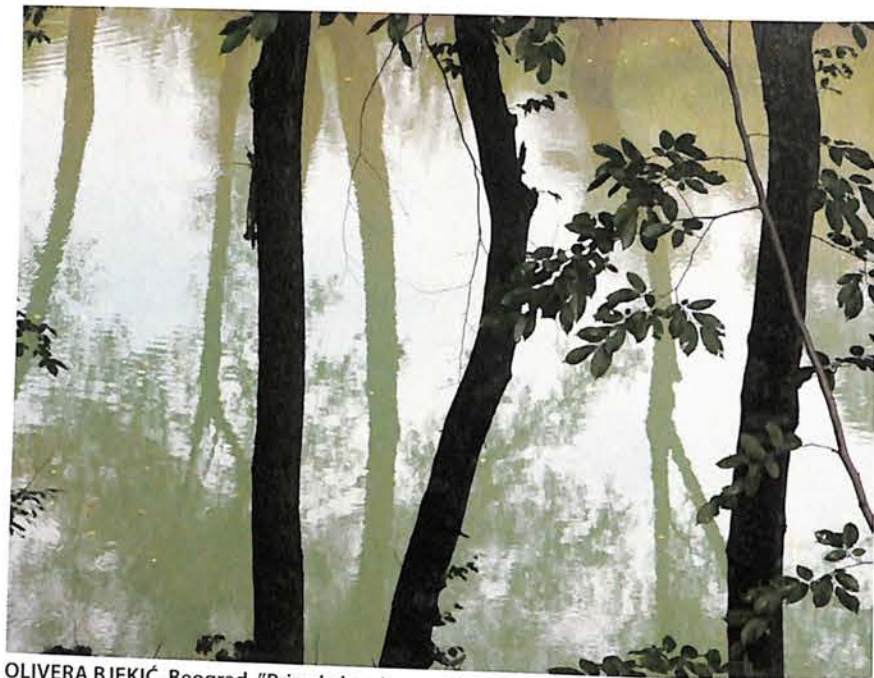
TREĆA NAGRADA
IVAN ČIRIĆ, PIROT.
 "OCTOBER LIPS"
 NAGRADA SAMSUNG EX1

DRUGA NAGRADA
ZDENKO VUKELIĆ,
 SENJ, HRVATSKA. "U POTRAZI ZA ODGOVOROM..."
 (FOTOGRAFIJA NA NASLOVNOJ STRANI)
 NAGRADA SAMSUNG NX100

JOVANA MLADENOVIĆ, Niš, "Please come back"

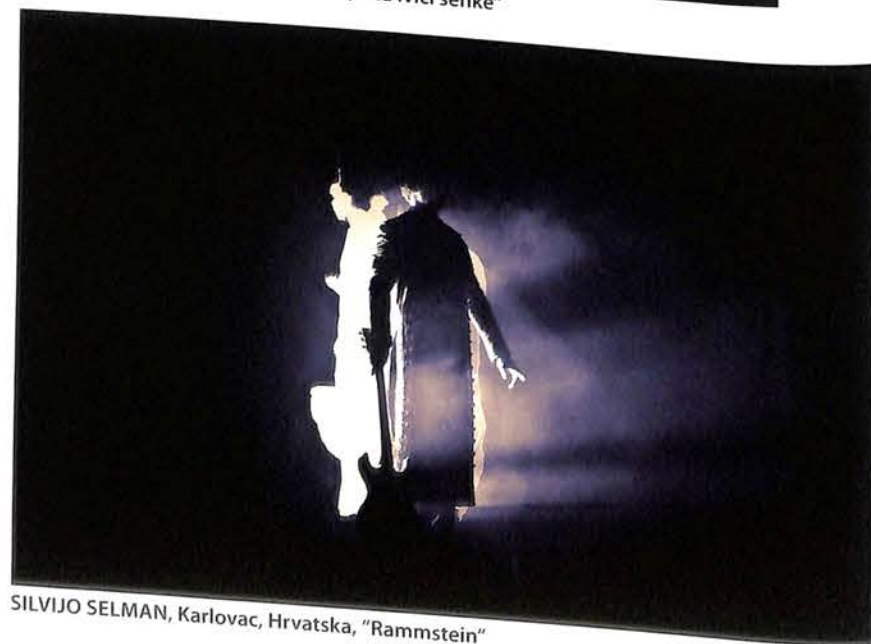
OLIVERA BJEKIĆ, Beograd, "Priroda kao japanski print"

ŽARKO ALEKSIĆ, Knjaževac, "Na ivici senke"

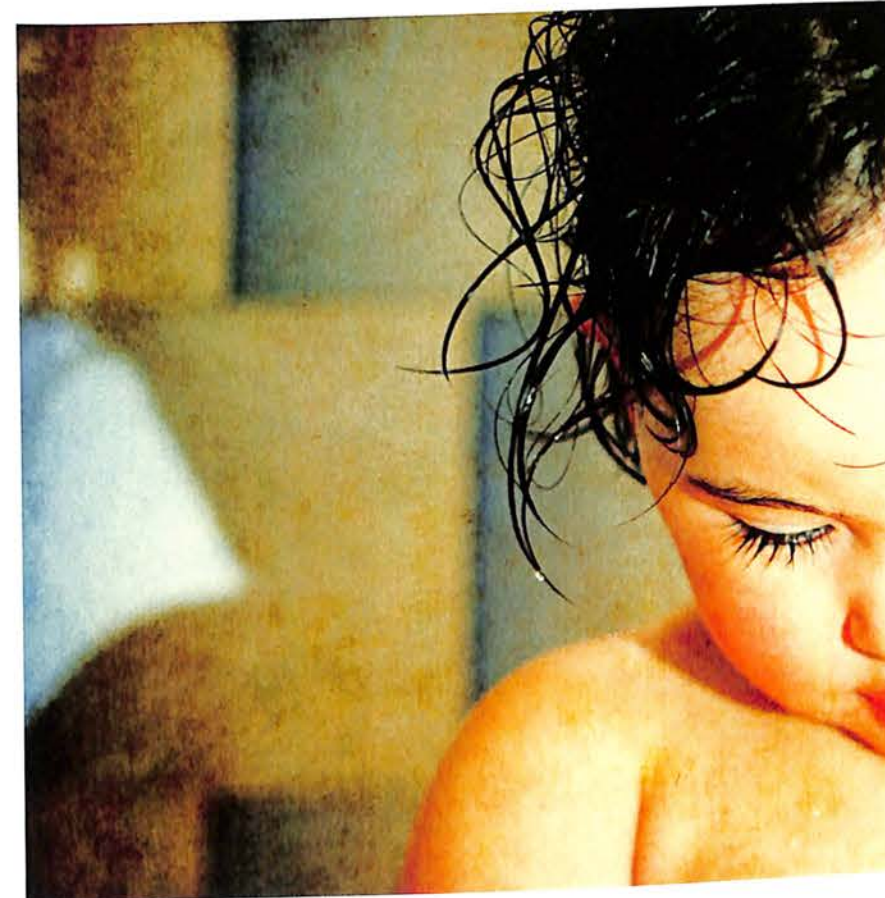
NEDA RACKI, Zagreb, Hrvatska, "Partitura"

SILVIJO SELMAN, Karlovac, Hrvatska, "Rammstein"

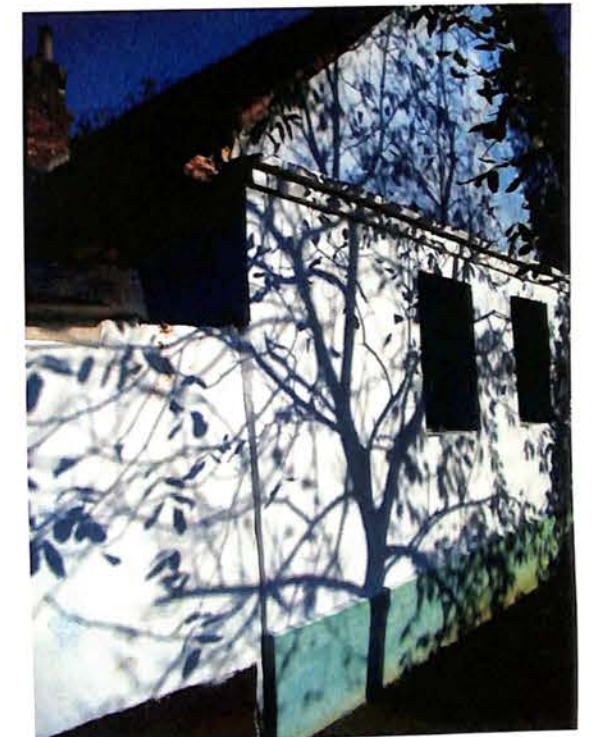
GORAN SAVIĆ, Smederevo, "Spuštanje sa vrha šatorice"

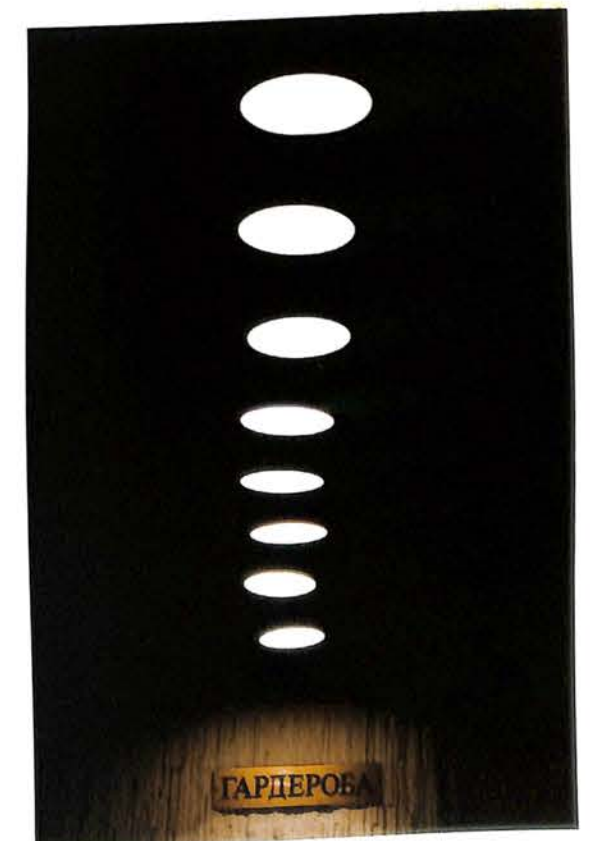
SNEŽANA KNEŽEVIĆ, Temerin, "Atu"

IGOR VITOMOROV, Beograd

ALEKSANDAR DEKANSKI, Beograd, "Zagrljaj"

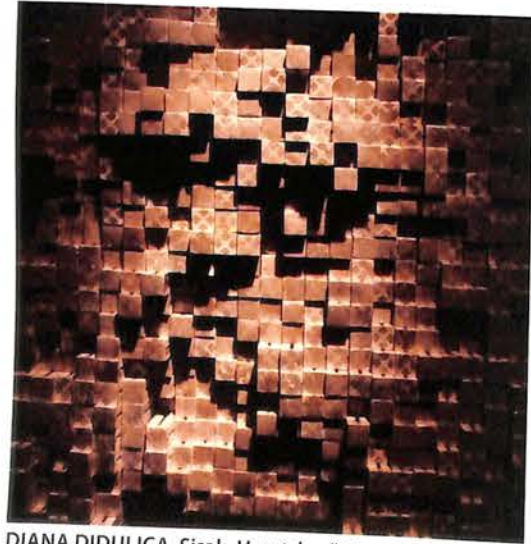

PETAR BLAGOJEVIĆ, Niš, "Putokaz"

KONKURS

DANICA NIKOLIĆ, Niš, "The wall"

DIANA DIDULICA, Sisak, Hrvatska, "3D apstrakcija"

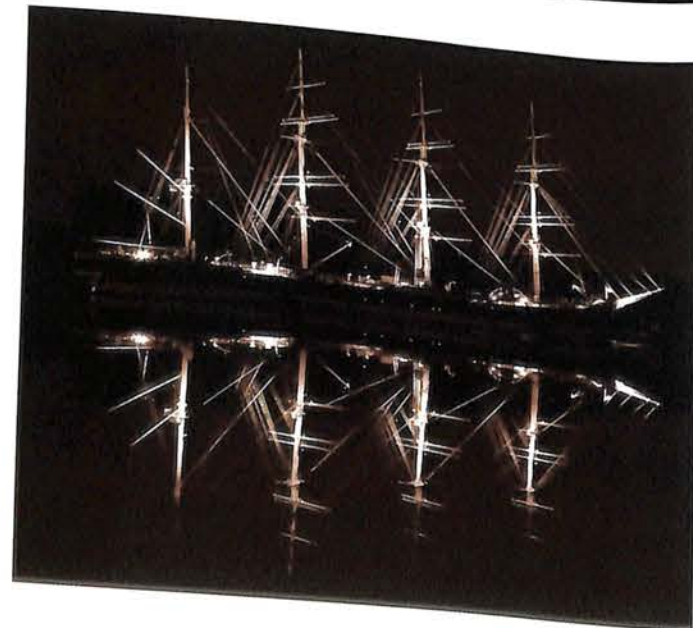
NEBOJŠA SPOLJARIĆ, Beograd, "Fratelo"

DEJEN ILIJIĆ, Knjaževac, "Počela grejna sezona"

DRAGAN DROBAC, Sid, "Nebu"

GORAN BORČIĆ, Podgorica, Crna Gora, "U hramu..."

ŽUŽANA MAJROŠ, Temerin, "Jesen"

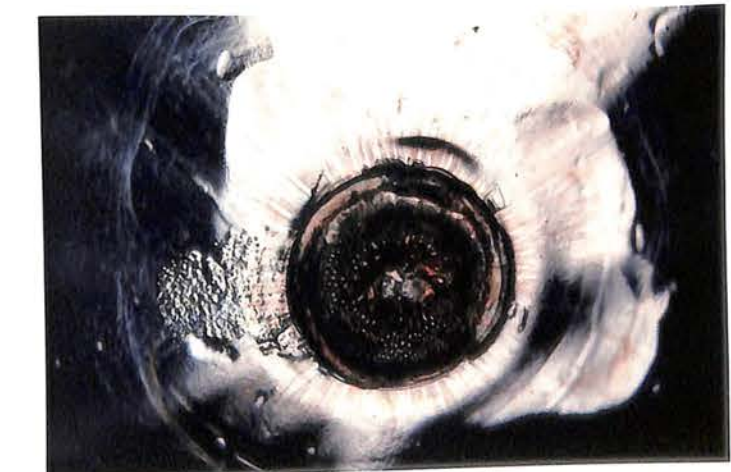
DALIBOR TALAJIĆ, Rovinj, Hrvatska, "Yin Yang"

SLAVOLJUB MACIĆ, Beograd, "Kontejner"

DARKO STANOJEVIĆ, Sremska Mitrovica, "Metaxasy"

JELENA STEVANOVIĆ, Beograd, "Pogled sa dna"

Finale

Beograd u fokusu

ZA SAMO TRI MESECA TRAJANJA, OVAJ KONKURS POSTIGAO JE VELIKI USPEH, A POTVRDU KVALITETA DOBIĆE U DECEMBRU NA PUTUJUĆOJ IZLOŽBI

GLAVNA NAGRADA
KATEGORIJA: LICA BEOGRADA
NIKOLA FIFIĆ, BEOGRAD,
"NA PEŠAČKOM PRELAZU"
NAGRADA: NIKON COOLPIX L110

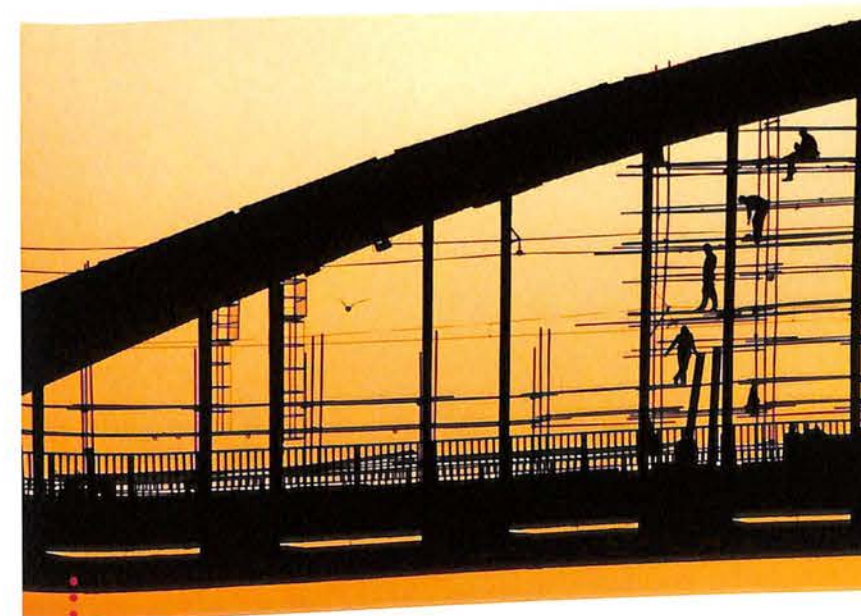
POBEDNIK U KATEGORIJI:
BEOGRAD NA TOČKOVIMA
VLADIMIR MILOŠEVIĆ,
BEOGRAD, "VOŽNJA"
NAGRADA: NIKON COOLPIX S3000

POBEDNIK U KATEGORIJI:
SVETLA BEOGRADA
MILAN JOVANOVIĆ, ZEMUN,
"U MAGLI"
NAGRADA: NIKON COOLPIX S3000

POBEDNIK U KATEGORIJI:
LJUBAV U GRADU
DANILO PETERNEK,
BEOGRAD, "2010 G"
NAGRADA: NIKON COOLPIX S3000

POBEDNIK U KATEGORIJI:
DOBRO JUTRO, BEOGRADE
VLADIMIR ŽIVANČEVIĆ,
BEOGRAD, "REMONT"
NAGRADA: NIKON COOLPIX S3000

KONKURS

POBEDNIK U KATEGORIJI:
LICA BEOGRADA
IVAN NIKOLIĆ, BEOGRAD,
"MODELAR"
NAGRADA: NIKON COOLPIX S3000

Mada smo česti gosti na televiziji i radiju Studio B, ovo je prva prava saradnja koja je, očekivano, bila veoma uspešna. Za samo tri meseca trajanja, na konkurs je pristiglo preko 2.000 fotografija na temu "Beograd u fokusu" u pet kategorija: Lica Beograda, Svetla Beograda, Beograd na točkovima, Ljubav u gradu i Dobro jutro, Beograde.

Ovako uspešan konkurs zaslužuje i "gala" završnicu, a to je, naravno, izložba i to putujuća u četrdeset autobusa gradskog prevoza u Beogradu. Vaše fotografije započće putovanje po Beogradu od 1. 12. 2010. gde će i dočekati Novu godinu.

Sponzor konkursa – firma "Refot B" obezbedila je lepe i šarene nagrade. Glavna nagrada konkursa je kompaktni fotoaparati Nikon Coolpix L110, a porednici u svakoj od pet kategorija dobiće u boji po želji fotoaparati Nikon Coolpix S3000. Dodelu nagrada moći ćete da pratite 30. 11. u jutarnjem programu televizije Studio B.

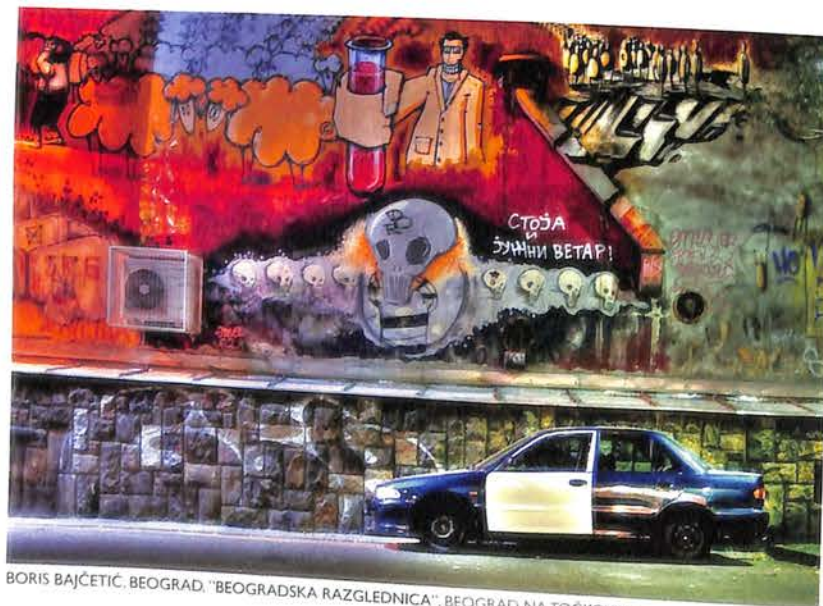
KONKURS

MIRKO PETKOVIĆ, BEOGRAD, "DVA ANDELA NA BICIKLU", LICA BEOGRADA

DUŠAN PETROVIĆ, "LJUBA, BEOGRADSKI GOSPODIN PROSIJAK", LICA BEOGRADA

BORIS BAJČETIĆ, BEOGRAD, "BEOGRADSKA RAZGLEDNICA", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

BORIS MRDA, BEOGRAD, "MEĐU SENKAMA", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

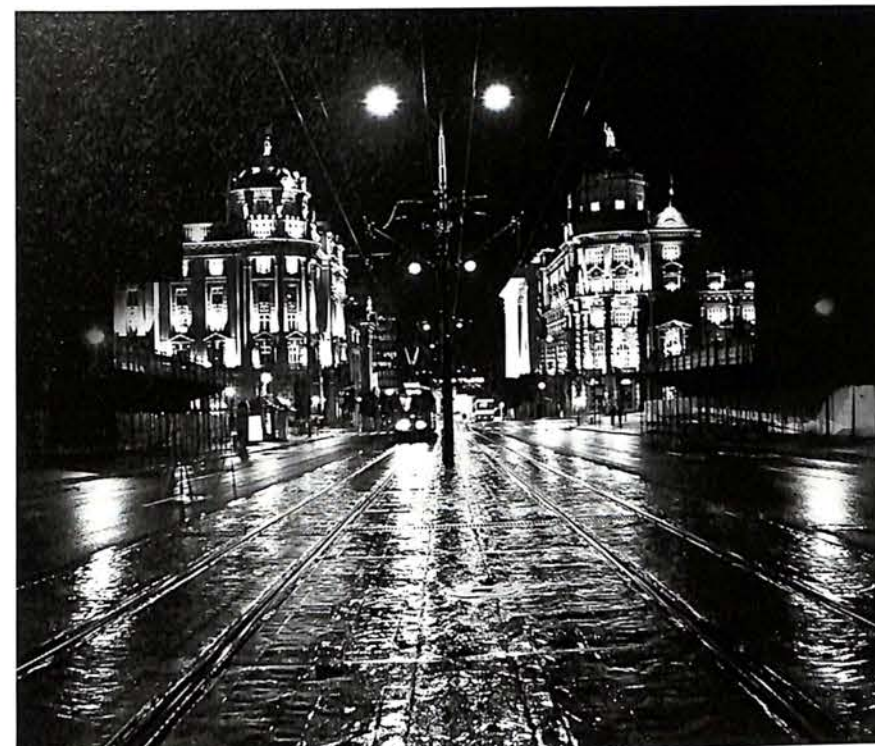
JOVAN AZDEJKOVIĆ, BEOGRAD, "KAPETAN FILIPOVIĆ", LICA BEOGRADA

MARKO CVETKOVIĆ, BEOGRAD, "PUBLIC FIGURE", LICA BEOGRADA

DRAGAN M. BABOVIĆ, BEOGRAD, "LJUBAV", LJUBAV U GRADU

NEDELJNA NAGRADA: JOVANA MLADENOVIĆ, NIŠ, "BRIGHT LIGHTS", SVETLA BEOGRADA

PAVLE MIOVČIĆ, SURČIN, "JEDRILICE", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

MAJA ANDELKOVIĆ, BEOGRAD, "BICIKLISTI", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

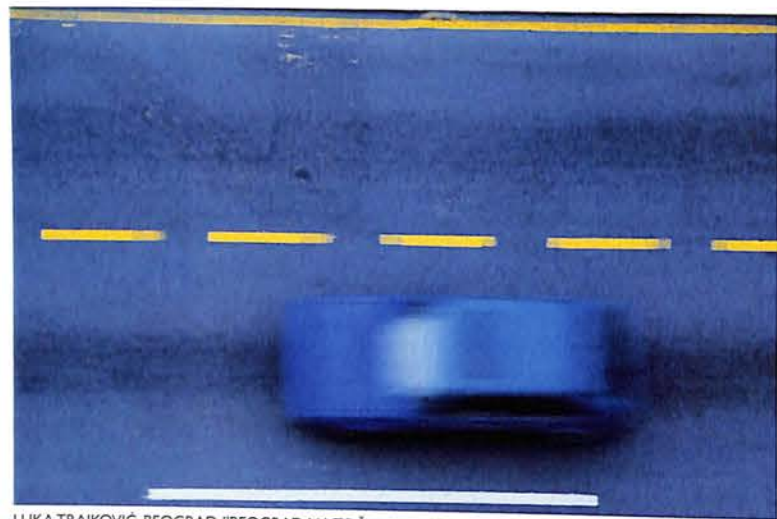
DARKO SRECKOVIĆ, ZEMUN, "FLYING", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

TAMARA BOŠKOVIĆ DERETA, BEOGRAD, "RADOŠT", LICA BEOGRADA

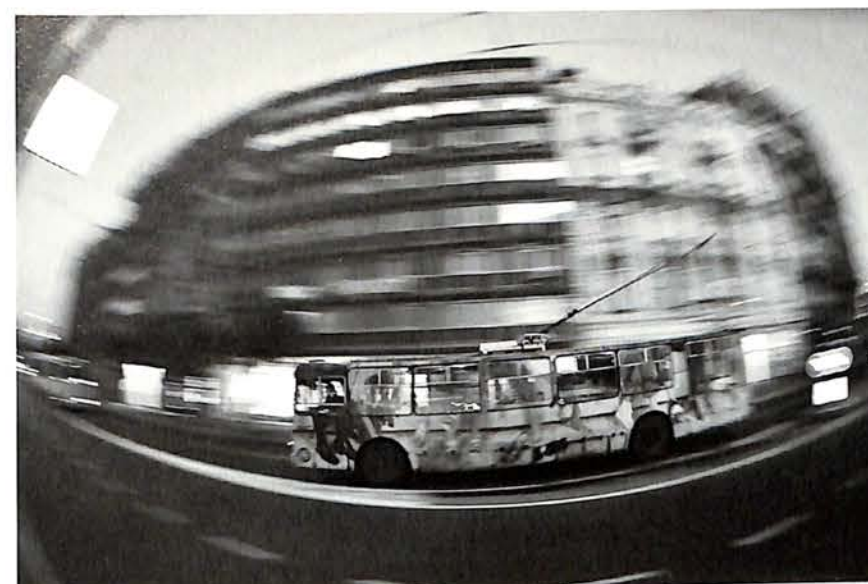
STANKO RATKOVIĆ, BEOGRAD, "S MINUTA ZA ŠTRIK U BOJI", LICA BEOGRADA

LUKA TRAJKOVIĆ, BEOGRAD, "BEOGRAD NA TOČKOVIMA", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

SLOBODAN PEJČIĆ, BEOGRAD, "BGD FOTO3", BEOGRADE, DOBRO JUTRO

NEDELJNA NAGRADA: BOJAN GAJIĆ, BEOGRAD, "TROLA", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

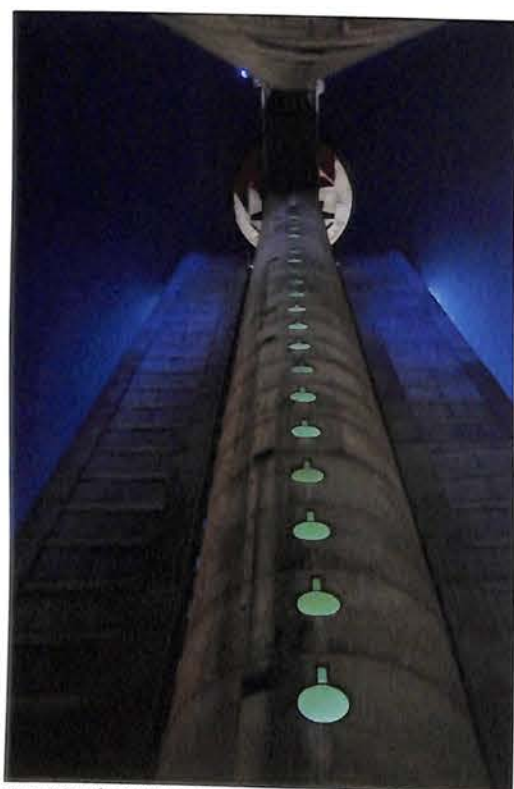

DARIO MARIĆ, BEOGRAD, "MAJA", LICA BEOGRADA

KONKURS

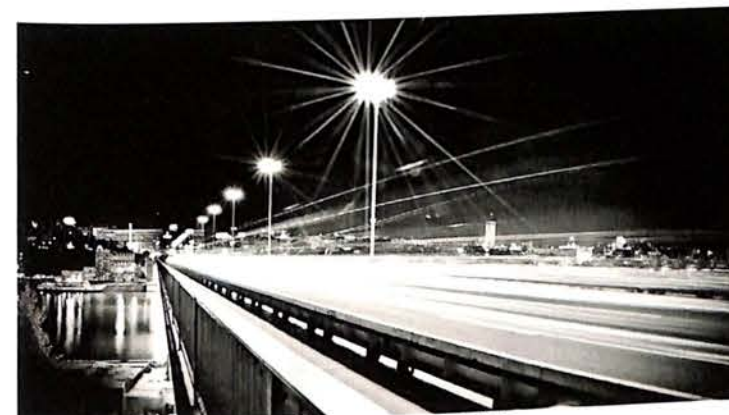
ReFoto
ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE

PREDRAG ILIĆ, KRALJEVO, "GENEKS", SVETLA BEOGRADA

NEDELJNA NAGRADA: IGOR STEVANOVIĆ, BEOGRAD, "BEOGRAD NA TOČKOVIMA", BEOGRAD NA TOČKOVIMA

MLADEN KESIĆ, BEOGRAD, "BRANKOV MOST", SVETLA BEOGRADA

MIOBRAG TRAJKOVIĆ, BEOGRAD, "GRAFTI", LICA BEOGRADA

TÁMAS TÓTH, SUBOTICA, "HOLIVUDSKA NOĆ", SVETLA BEOGRADA

ROMANA KASUMOVIĆ, BEOGRAD, "JEDNA DUŠA", LJUBAV U GRADU

www.studiob.rs

40 godina Simbol Beograda

JOŽEF IŠPANOVIĆ

FOTO-KLUB "RADA KRSTIĆ" U SOMBORU JEDNA JE OD NAJSTARIJIH I NAJAKTIVNIJIH ORGANIZACIJA FOTO I KINO AMATERA U SRBIJI. TU SU SVOJE PRVE FOTOGRAFIJE I KADROVE NAPRAVILI I BUDUĆI FOTOREPORTERI I POZNATI FILMSKI I TELEVIZIJSKI SNIMATELJI

✦ Branko Milešević

Somborska fotografska tradicija

Prema podacima iz Arhiva "Sombor", prva fotografska radnja otvorena je u Somboru 1866. godine. Iz dalekog Lihtenštajna putujući fotograf Hubert Diviš zaustavio se u Somboru i osnovao fotografsku radnju.

Krajem XIX veka, tačnije 1880. godine, u Somboru je održan Sajam zanatlija, u okviru kojeg su somborski profesionalni fotografi organizovali izložbu fotografija. Ovaj događaj zabeležen je u listu "Rodoljub" i predstavlja najstariji pisani dokaz o izložbi fotografija u Vojvodini. U novembru 1904. godine somborski zaljubljenici u fotografiju održali su Osnivačku skupštinu amaterskog fotografskog udruženja Bač - Bodroške županije. Već naredne, 1905. godine, u maju je održana izložba amaterske fotografije na koju je stiglo više od 500 fotografija iz svih krajeva tadašnjeg Austrougarskog carstva.

SINIŠA TRIFUNOVIĆ

SAŠA GOLUB

MILAN ČIČOVAČKI

Na tim tradicijama, Foto-kino klub "Rada Krstić" nastao je na Osnivačkoj skupštini, 30. marta 1950. godine. Za osnivanje Kluba najzaslužniji su fotografi Stevan Karher i Rajko Kurjakov, kao i Stevan Božić, Žarko Kebin, Bogdan Bradvarević, Vladimir Kozoderović...

Izlagачka delatnost Kluba odvijala se u nekoliko pravaca. Tradicionalna klupska izložba jedina se održala do današnjih dana, te je prošle godine održana pedeset prvi put. Najpoznatiji članovi Kluba, koji su svojom izlagачkom delatnošću doprineli njegovoj afirmaciji, nosioci su zvanja u Foto-savezu Jugoslavije: majstor fotografije Ladislav Petreš, kandidat majstor fotografije Stipan Ostrogonac, članovi sa zvanjem prve klase: Stevan Božić, Marta Tot, Stevan Pete (svi pokojni), zatim Ivan Pandek, Ladislav Sternađ, Boris Dejanović, Jožef Išpanović, Robert Ambruš...

BRANKO MILEŠEVIĆ

Canon

PROFESIONALNI
CANON DSLR APARATI
OD SADA SA
GARANCIJOM OD 3 GODINE *

2 GODINE
GARANCIE

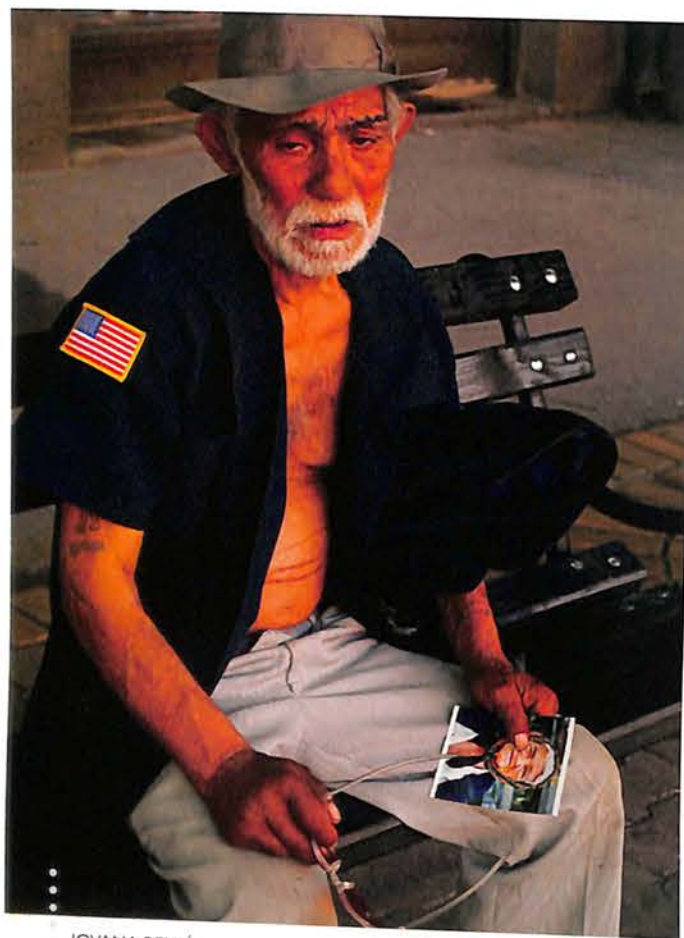
Foto Oprema d.o.o.
Surčinski put 1/o
11070 N. Beograd
011/712-9136
www.foto-oprema.com

Axel Foto Store d.o.o.
Resavska 28
11000 Beograd
065/444-9696
065/444-8585
www.axelfoto.com

BM Foto d.o.o.
Jurija Gagarina 149 lok.40,
TC Piramida - Top Shop
11070 Novi Beograd
011/311-9988
www.bmfoto.co.rs

* Važi samo za sledeće modele:
7D, 50D, 5DMkII, 1DMkII

www.foto-oprema.rs

JOVANA RELJIĆ

Gostovanje u Pragu

Na poziv praškog Instituta za digitalnu fotografiju IDIF, izložba "Jedan na jedan" bila je predstavljena na 16. Digi-Forumu, koji je održan 8. novembra u Pragu. DigiForum je jednodnevna manifestacija gde se pored prezentacije foto-opreme održavaju i foto-radionice koje drže poznata imena češke fotografije. Ove godine je prvi put jedan američki fotograf, Bambi Cantrell, održala četiri radionice za koje se tražila "karta više". Razgledajući postavljenu izložbu fotografija somborskog foto-kluba, u razgovoru s predsednikom Kluba, dogovoreno je da za ovogodišnju, 52. klupsku izložbu Bambi Cantrell izabere najbolju fotografiju.

BUDIMIR JEVTIĆ

SANJA INKOV

KLUB DANAS

Poslednjih petnaestak godina Klub je delio sudbinu svih ostalih klubova Narodne tehnike opštine Sombor: besparica, smanjenje aktivnosti i članstva, ali je ipak nastavljao s radom i organizovanjem izložbi. Veliku pomoć i podršku u naporu da očuvaju Klub pružio je i Borivoj Mirosavljević, majstor fotografije iz Novog Sada. Učestvovao je u gotovo svim značajnim aktivnostima Kluba, a naročito prilikom organizacije klupskih izložbi, gde je poslednjih desetak godina bio selektor. Za 60 godina posleratnog postojanja oranzovane su: 51 klupska izložba, deset međuklupskih, i preko sedamdeset grupnih i samostalnih izložbi. Klub trenutno ima četrdeset članova i od tog broja polovina su srednjoškolski i studenti, a njih dvadesetšestoro istovremeno su i članovi Foto-saveza Srbije. Važno je naglasiti da su članovi Kluba i stanovnici apatinske opštine. Kada je Foto-klub "Apatin" sedamdesetih godina prošlog veka prestao s radom, Apatinci su postali članovi somborskog kluba.

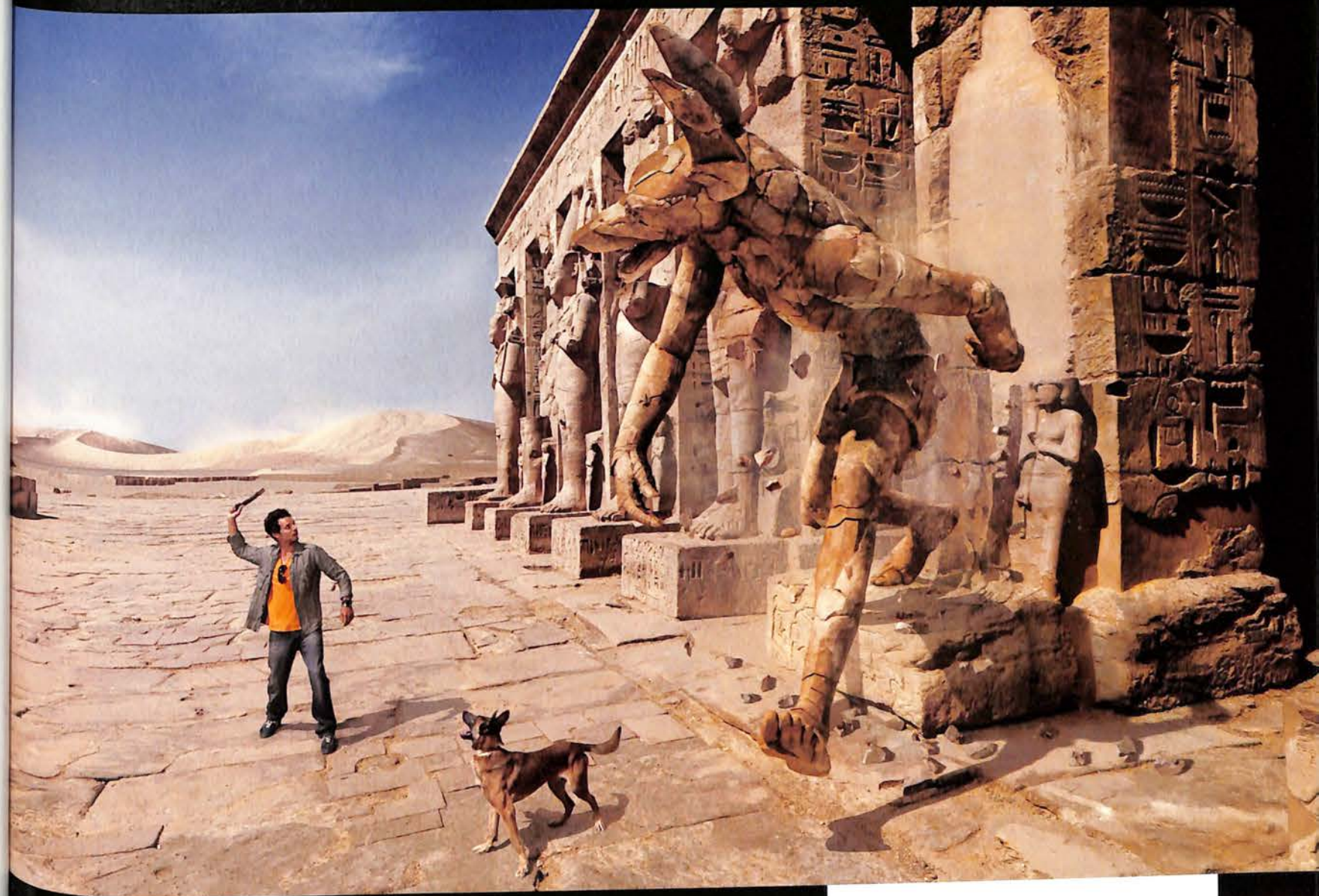
Posebno uspešan bio je kraj 2009. godine kada su na 49. izložbi vojvodanske fotografije članovi Kluba osvojili tri prve nagrade – za kolekciju, pojedinačnu fotografiju i kolekciju u kategoriji mladih. Posle višegodišnje

pauze, 2009. godine obnovljena je praksa organizovanja foto-kurseva. Petnaest polaznika se u toku maja upoznalo s osnovama digitalne fotografije, kompozicije, alatima za obradu fotografija... Kurs je završen foto-safarijem u zoo-vrtu u Kolutu.

U toku 2010. godine održano je niz događanja u vezi s obeležavanjem šezdesetogodišnjice osnivanja Kluba. Centralni događaj u obeležavanju jubileja, izložba "Jedan na jedan", urađena je uz pomoć prijateljskog foto-kluba iz Baje, Duna Fotóklub Egyesület. Ukupno je izloženo 60 radova, po trideset fotografija članova foto-kluba iz Sombora i foto-kluba iz Baje. Izložba je bila postavljena u pet gradova: Somboru, Subotici, Novom Sadu, Beogradu i Baji (Madarska).

Poslednjih godina Klub obnavlja i uspostavlja nova prijateljstva s klubovima iz zemlje i inostranstva. Plan je, da se u prekograničnim projektima koje finansira Evropska komisija, dobiju sredstva za projekte koje članovi Kluba ne bi bili u mogućnosti da finansiraju iz sopstvenih i postojećih domaćih izvora. Klub "Rada Krstić" poziva sve zainteresovane klubove i pojedince da se jave ukoliko žele bilo koji oblik saradnje.

www.fotoklubsombor.org

SPREMITSE DA OVEKOVEČITE NEOČEKIVANO!

Sa novim Lumix TZ10 spremni ste za svaki izazov. Ako Vam fotografija nije dovoljna da zabeležite celu scenu, u trenutku možete preći sa HD rezolucije na AVCHD osvetljenje sa filmskom funkcijom. 12 puta optički zum približava Vas bez gubitka ijednog detalja. Korišćenjem inteligentnog zuma još više se povećava jačina zuma i istovremeno održava odličan kvalitet fotografije. I još, GPS funkcija Vam pokazuje gde je tačno fotografija slikana. Jer cela fotografija je važna.

SVE JE VAŽNO!

12 PUTA OPTIČKI ZUM

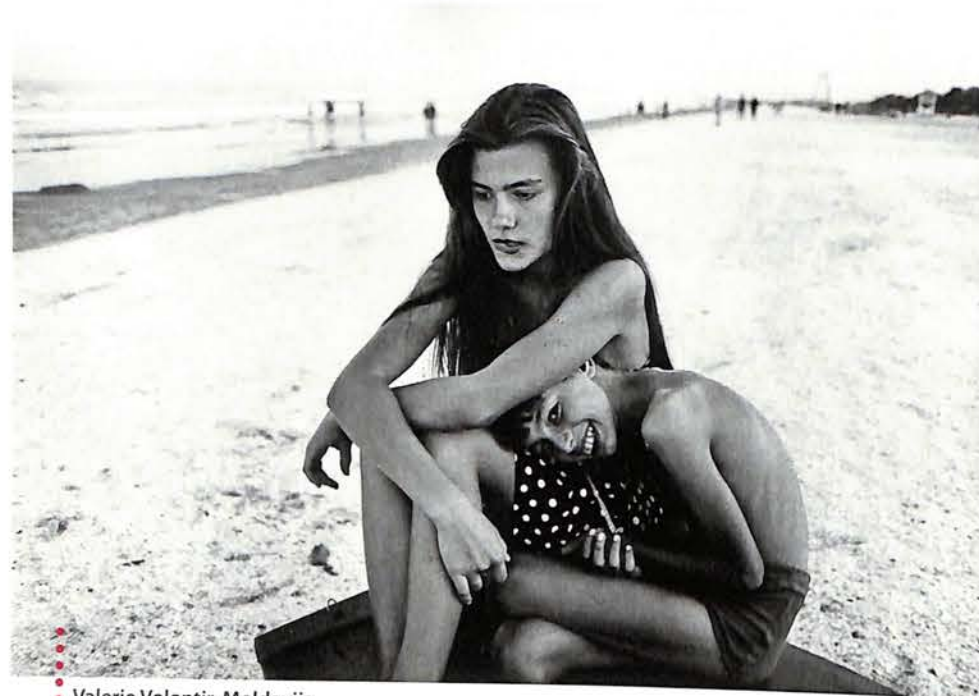
16 PUTA INTELIGENTNOG ZUMA

LUMIX

AVCHD Lite

www.panasonic.rs

Valerie Volontir, Moldavija

Edward Khitry, Ukrajina

Voldymir Dubas, Ukrajina

Nagrade konkursa

Za pojedinačne fotografije:

- Valerie Volontir, Moldavija – prva nagrada;
- Voldymir Dubas, Ukrajina – druga nagrada;
- Ciaran Whyte, Irska – treća nagrada;
- Ilčo Trajkovski, Makedonija – diploma;
- Joao Mario Esperanca Ventura, Makao – diploma;
- Jordi Reig, Španija – diploma.

Za kolekciju:

- Josef Bosak, Češka – prva nagrada;
- Edward Khitry, Ukrajina – druga nagrada;
- Jo Yarrington, USA – treća nagrada;
- Zoran Purger, Srbija – diploma;
- Hadži Miodrag Miladinović, Srbija – diploma;
- Branislav Brkić, Srbija – diploma.

NA DAN OSLOBOĐENJA GRADA SKOPLJA OTVORENA JE DVANAESTA FOTOMEDIA

Vrhunski doživljaj za fotokusce

Sašo N. Aluševski

U Muzeju savremene umetnosti u Skoplju, tokom septembra, od pristiglih 855 fotografija koje je poslalo 223 autora iz 41 zemlje, žiri u sastavu: Yusuf Dariyrlı – slobodni fotograf iz Turske; Branimir Ritonja – MF FZS iz Slovenije i Boro Rudić – MF FSM iz Makedonije; izabrao je 206 fotografija od 125 autora iz 32 zemlje.

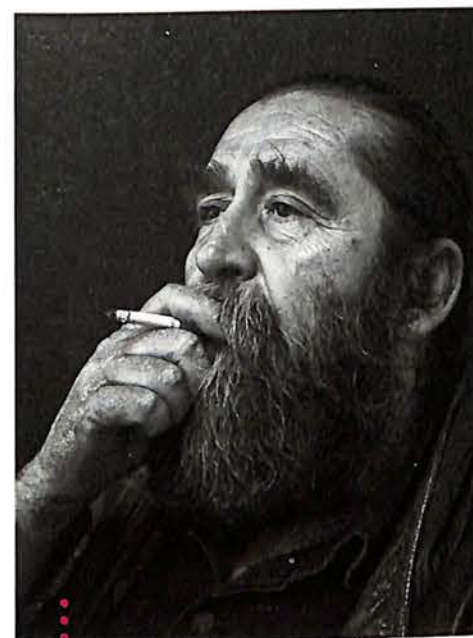
Žiriranje se odvijalo u tri eliminaciona kruga i trajalo je od 8 sati ujutru do 17 sati popodne. Bilo je otvoreno za javnost, što je izuzetno značajno, kako za mlade, tako i za zrele autore, koji na jednom mestu mogu čuti stručna, subjektivna, pa samim tim i vrlo različita "viđenja" jedne te iste fotografije. Tolika pažnja posvećena svakoj fotografiji, u poslednje vreme, nije česta pojava na izložbama jer se sve češće žirira "on-line".

Poslednja Fotomedia (2008) po rangiranju FIAP-a jedna je od petnaestak najprestižnijih u svetu i već nekoliko izdanja zaredom katalog Fotomedia ponosno nosi retko dostižnih 5 FIAP zvezdica. Takođe, Fotomedia može da se pohvali velikim brojem renomiranih autora, sa svih kontinenata, koji redovno šalju fotografije na ovo tradicionalno biennale fotografije.

Ciaran Whyte, Irska

www.fotofinis.org

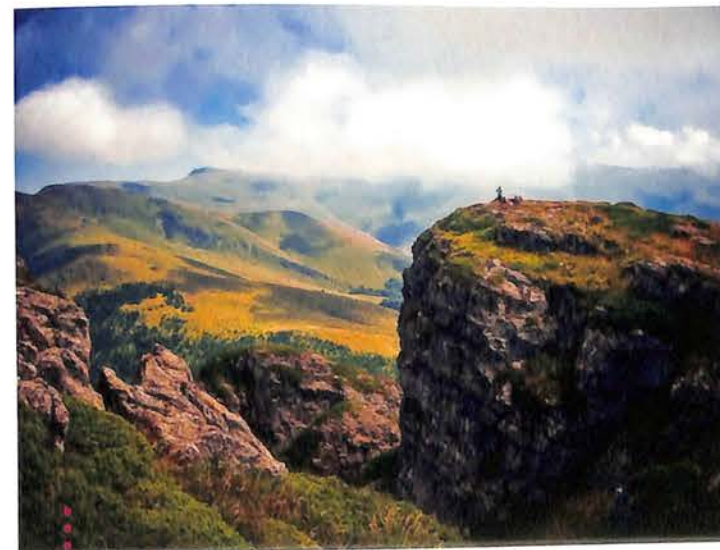
Treće mesto, BEOĐRA, tema "Crno-belo"

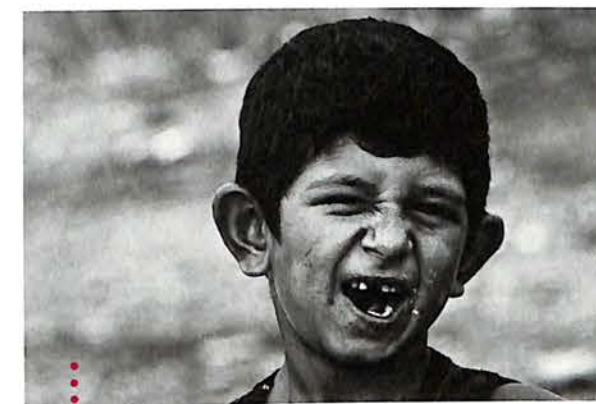
DANA N, "Lady H"

BACKO, "Leto na Drini"

Prvo mesto, BOCE, tema "Pejzaž"

Prvo mesto, DEJOD, tema "Crno-belo"

STIŽE ZIMA KADA LJUDI VIŠE VREMENA PROVODE PORED RAČUNARA

Ivan Tošić

Pauza

pred buru

U prethodnom mesecu sajt Fotofinis nije radio petnaestak dana jer je prebacivan na nov server, ovoga puta, nadamo se, odgovarajući. Zbog velike količine fotografija i brojnih poseta sporije su se otvarale fotografije, a pojedini delovi sajta nisu radili. S obzirom na to da stiže zima kada ljudi više vremena provode pored računara, očekujemo i nove rekorde u posećenosti i vremenu provedenom na sajtu. Ekipe programera iskoristila je priliku da na sajtu otkloni bagove uočene u prethodnom periodu, ali i da uvede nove funkcije koje će boravak na ovom sajtu učiniti još zanimljivijim.

Predstavljamo vam takmičarske teme iz novembra – "Pejzaž" i "Crno-bela fotografija", a trenutno je aktuelno vrlo zanimljivo takmičenje s temom "Fotomontaža", s rekordnim brojem fotografija, a najbolje fotografije predstavljamo vam u narednom broju.

VULEZVRK, "Devojčica koja je čekala Oz"

Svetski nivo u **Splitu**

✦ Neven Marinković

SVETSKI PRIZNAT FOTOGRAF
VENČANJA GORDON JOVIĆ ODRŽAO
JE 8. 9. U SPLITU FOTO-RADIONICU NA
TEMU FOTOGRAFISANJA VENČANJA

Radionica se sastojala iz dva dela: u jutarnjem delu, koji je održan u prostorijama Foto-kluba "Split", odvijalo se predavanje o pristupu mladencima, značaju govora tela, korišćenju ambijenta i razlici u običajima venčanja kod nas i u Australiji i SAD. Gordon Jović poreklom je iz Zadra, rodio se u Australiji, a živi na Floridi (SAD).

Njegov način snimanja karakteriše prevasodno korišćenje ambijentalnog svetla i rasvetle za video snimanja, te reflektujućih površina (zilberica). Preferira rad pri difuznom svetlu jer izbegava blic kad god je to moguće, dok veliki broj fotografa u SAD puno koristi blic. Gordon je govorio i o razlici naplaćivanja ovakvih fotografskih usluga kod nas i u SAD i Australiji, tj. takozvanoj psihologiji pristupa klijentu, koja bi se mogla definisati na dva načina: da li me angažujete zbog mog načina rada ili gledate kako ćete što jeftinije proći i dobiti što više fotografija? Sve ovo u službi je podizanja vrednosti fotografije venčanja i ljudi koji to rade. Usledila je potom priča o obradi fotografija u Fotošopu i slaganju fotografija u albume koji predstavljaju konačan proizvod.

Poslepodne bilo je rezervisano za snimanje u samom jezgru Splita – Dioklecijanovoj palati, s modelima. Na radionici je učestvovalo dvadeset fotografa (jedna gospođa iz Minhena, a druga iz Australije, poreklom iz Splita).

G.J.

BIOGRAFIJA:
Gordon Jović dobitnik je brojnih nagrada u oblasti fotografisanja venčanja: "International Bridal Portraiture" fotograf godine, London 2010, i dobitnik je više od pedeset zlatnih i srebrnih medalja u Americi, Engleskoj i Australiji. Ovakvu vrstu radionice održao je na raznim stranama sveta, pa je na poziv splitskog fotografa Nevena Marinkovića, i uz njegovu pomoć, odlučio da organizuje ovu radionicu. Fotografije koje su nastale u Splitu oduševile su svetske fotografe. Naročito su oduševljeni ambijentom u kom je snimano. Sledeće godine održaće novu radionicu u Dubrovniku, krajem septembra, koja će trajati četiri dana. Poseban gost radionice biće svetski poznati fotograf iz Amerike David Beckstead.

FOTOGRAFI U AKCIJI
(GORNJA FOTOGRAFIJA)

JEDNA OD FOTOGRAFIJA
KOJU JE SNIMIO GORDON
JOVIĆ NA RADIONICI, POSLE
OBRABE U FOTOŠOPU

SVI UČESNICI RADIONICE
U CENTRU SPLITA S
GORDONOM JOVICEM

RADIONICA

DUKE & PETERSON

Škola turizma

PRIJAVLJIVANJE ZA UPIS U 14. KLASU

PRIJAVE I UPIS

Upis traje do 03. decembra 2010.

Predavanja počinju 07. decembra 2010.

- Naučite da radite u turoperatorskoj kompaniji, turističkoj agenciji ili aviokompaniji!
- Bićete osposobljeni da po završetku naše škole počnete odmah sa radom!

INFO

Potražite detaljne informacije na:

www.travelmagazine.rs
ili na tel. 011 3283 227,
2638 315, 2910 258

Javite se telefonom, radnim danom od 09 do 17 časova ili pošaljite mail na adresu: office@travelmagazine.rs

Acer DŽEPNI PROJEKTORI

Svima koji često prikazuju prezentacije biće zanimljivi ovi najnoviji "Acer" mini-projektori koji nose oznaku C20. Oni staju u džep od farmerki, mase su svega 166 grama, a mogu da projektuju sliku VGA u rezoluciji od 854 x 480 piksela, dok projektovana slika može da bude u zavisnosti od udaljenosti površine na koju se projektuje od 13 cm dijagonale do čak 168 cm i to s kontrastom 2000:1. Acer C20 projektuje sliku s računara, ukoliko je povezan preko HDMI, kompozitnog ili video-izlaza, ili direktno sa SD/SDHC memorijskih kartica za koje u sebi ima ugrađeni slot. Ima i zvučnik jačine 0,5 W, ali se mogu priključiti i jači eksterni zvučnici. Biće ih u tri boje i to po ceni od oko 300 evra. Detaljnije pogledajte na: www.acer.com.

Kaiser NOVI KAISER TWIN OKIDAČI

Poznati nemački proizvođač fotografskog pribora "Kaiser" unapredio je Twin kolekciju daljinskih okidača novim Twin RF-1 i TwinLink T100A modelima koji sada, umesto infracrvenog svetla, koriste radio-signal za daljinsko aktiviranje okidača i studijskog svetla. TwinLink T100 je, uz to, daljinski aktivator blic-glava i cena će mu biti 130 evra, a njegov signal može se postaviti na jedan od 16 kanala. Uz ovaj komplet mogu se dokupiti i dodatni prijemnici po ceni od nešto manje od 100 evra, a domet ovog sistema je 30 metara u zatvorenom i čak 70 metara na otvorenom prostoru. Više informacija mogu se pronaći na www.kaiser-fototechnik.de.

Panasonic NOVA GENERACIJA MIKROČETVORO- TREĆINSKIH

"Panasonic" je s najnovijim Lumix GF2 fotoaparatom započeo novu eru kompaktnih sistemskih digitalaca u kojima se nalazi mikročetvortrećinski senzor. Po dimenzijama 113 x 68 x 33 mm i masi od svega 265 grama, ovaj model predstavlja najmanji sistemski fotoaparatus (s mogućnošću zamene objektiv), koji ima i ugrađen blic. U njemu je, kao i kod njegovog prethodnika, senzor od 12 miliona piksela i sada se video-zapis može načiniti rezolucijom od 1.920 x 1.080 piksela u AVCHD formatu, sa stereo-tonskim zapisom. Smanjenje šuma kod fotografija snimanih na lošem svetlu još više je izraženo zahvaljujući novoj softverskoj mogućnosti "Intelligent Resolution". Planirano je da se ovaj model pojavi u prodaji početkom naredne godine u paketu sa "Pancake" ili standardnim zum objektivom 14-42 mm, ali cene ovih paketa još nisu saopštene. Detaljnije informacije mogu se pronaći na www.panasonic.rs ili na zvaničnom sajtu ovog proizvođača.

Pentax ŠARENI OBJEKTIVI

Nov "Pentax" objektiv DA 2,4/35 mm, koji je predstavljen na Fotokini, od druge polovine novembra neće biti samo u crnoj boji, već će kupci moći da biraju da li žele zlatnu, srebrnu ili neku drugu pastelnu boju novog objektiv. Boja sasvim sigurno neće doprineti kvalitetu slike, ali će svakako poboljšati raspoloženje korisnika "Pentaxovih" refleksnih fotoaparata prilikom fotografisanja. Cena ovih "obojenih" stakala nije još saopštena, ali se detaljnije informacije mogu pronaći na: www.pentax.com.

Epson INTERAKTIVNI EPSON

"Epsonov" Desktop Visalizer ELP-DC11 jeste najnoviji uređaj ovog proizvođača kojim se dokumenta mogu i snimiti, ali i projektovati, i namenjen je, pre svega, primeni na prezentacijama i u školama. Uređaj ima senzor od pet miliona piksela, a objektiv je postavljen na zglobovu ručku i na sebi ima slot za SD memorijske kartice. Ovim modelom mogu se prikazivati stranice knjiga, ili biljke, dok se na njega može priključiti i mikroskop. Rezolucija videa koji se prikazuje jeste 1.280 x 1.024 piksela. A, ukoliko se ovaj uređaj poveže sa "Epsonovim" projektorom, radi projekcije na veće površine (može se projektovati slika do A3 formata), onda će se automatski prepoznati i veličina i orijentacija slike. Cena ovog uređaja je oko 580 evra. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.epson.rs.

NOVA DOMAĆA SERIJA SNIMANA FOTOAPARATOM CANON EOS 5D MARK II

Nova domaća serija koja ima ukupno 26 epizoda, "Totalno novi talas - TNT", i počinje s emitovanjem u decembru, u potpunosti je snimana fotoaparatom Canon EOS 5D Mark II. To je samo još jedan dokaz da nova generacija D-SLR fotoaparata dobija potpuno novu ulogu u filmskoj produkciji kod nas i u svetu. Više informacija o ovom fotoaparatu možete naći na sajtu: www.canon.rs.

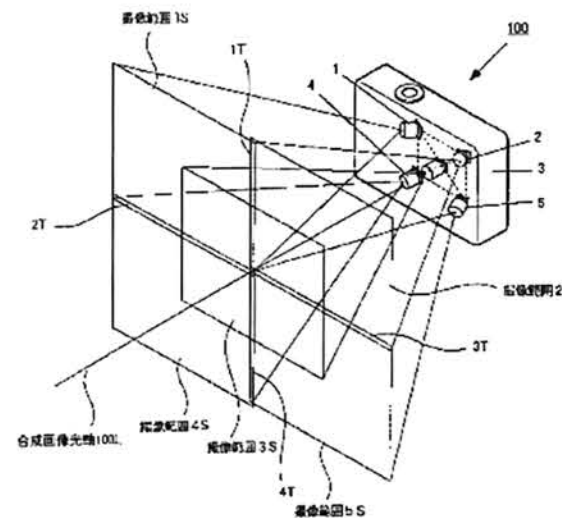
Mamiya DIGITALNA MAMIYA

S najnovijom Mamiya RZ22 ovaj proizvođač izašao je u susret svim onim, uglavnom profesionalnim fotografima koji već imaju dokazani RZ sistem. S ovim digitalnim srednjeformatnim fotoaparatom "Mamiya" je objedinila kvalitet i prednosti srednjeformatnih Mamiya DM digitalnih leđa sa 22 miliona piksela i dokazani sistemski model fotoaparata RZ67 ProIID i neka rešenja iz znatno skupljeg RZ33 modela i to za svega 11.499 dolara (akcija je namenjena pre svega za američko tržište). Detaljnije informacije o ovom, ali i o drugim modelima mogu se pronaći na: www.mamiya.com.

Nikon SA PET "OČIJU"

Prema nekim saznanjima s japanskih internet-blogova, evropski "Nikonovi" fanovi otkrili su da je ova firma prijavila patent fotoaparata sa pet objektivu gde svaki ima poseban ugao snimanja. Fotografije koje nastaju iz ovog fotoaparata kasnije se lako mogu sastaviti u panoramski snimak ili QTVR sliku gde se mišem računara može kretati unutar virtuelnog prostora slike. Verovatna je i mogućnost kasnijeg sastavljanja tih slika u jednu sa četvorstrukom rezolucijom. Za sada još o tome nema vesti na zvaničnom "Nikonovom" sajtu (www.nikon.com), ali uporni čitaoci moći će da proveravaju detaljne informacije o ovom patentu.

Transcend SVE VIŠE MEMORIJE

Mesta na memorijskim karticama nikada dovoljno i s razvojem novih digitalnih fotoaparata s mogućnošću kvalitetnog video-zapisa u punoj HD rezoluciji, proizvođači memorijskih kartica ulaze u trku s karticama sve većeg kapaciteta. Tako je, pre nekoliko dana "Transcend" predstavio najnovije SDXC kartice sa 64 gigabajta kapaciteta i brzinom prenosa od 25 megabajta u sekundi, na koju staje čak 640 minuta videa u punoj HD rezoluciji. Tačna cena ovih kartica još nije saopštena, ali se pretpostavlja da će biti između 120 i 200 evra. Detaljnije pogledajte na: www.transcend.com.

Somikon DV-728HD HEMIJSKA OLOVKA

Ovako nešto ni tvorcima filмова o Džemu Bondu nisu mogli da smisle. Iako je hemijska olovka koja u sebi ima fotoaparatus sa senzorom od 12 miliona piksela namenjena prvenstveno za ličnu upotrebu, ona se svakako može dobro primeniti i u raznovrsnim "špijunskim" akcijama. Ovom olovkom mogu se snimiti fotografije u već navedenoj rezoluciji od 12 miliona piksela, potom video-zapis u punoj HD rezoluciji, može da se upotrebljava kao veb-kamera za prenos žive slike i glasa preko Interneta ili samo za tonski zapis. Postoje dve vrste ovih olovaka - sa 4 i 8 gigabajta interne memorije (na prvu staje 35 minuta videa, a na drugu 70) i cena prvog modela je oko 70 evra, a drugog za nepunih 20 evra više. Detaljnije informacije o ovom proizvodu mogu se pronaći na: www.pearl.de.

Neuber Crystal SOLARNE TORBE

Neuber Crystal Sunbag jesu torbe koje služe kao izvor energije za sve uređaje koji mogu da se pune preko USB priključka, bilo da su to mobilni telefoni, eksterni hard-diskovi, MP3 plejeri ili neki drugi uređaji. Na poklopcu ovih torbi izrađenih od recikliranih kamionskih torbi nalazi se solarni panel koji dopunjuje litijum-jonsku bateriju visokog kapaciteta sa 2.000 mAh, čiji se status pražnjenja može pratiti na četiri LED diode. Cena ovih torbi je 150 evra, a detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.energy-sunbags.de.

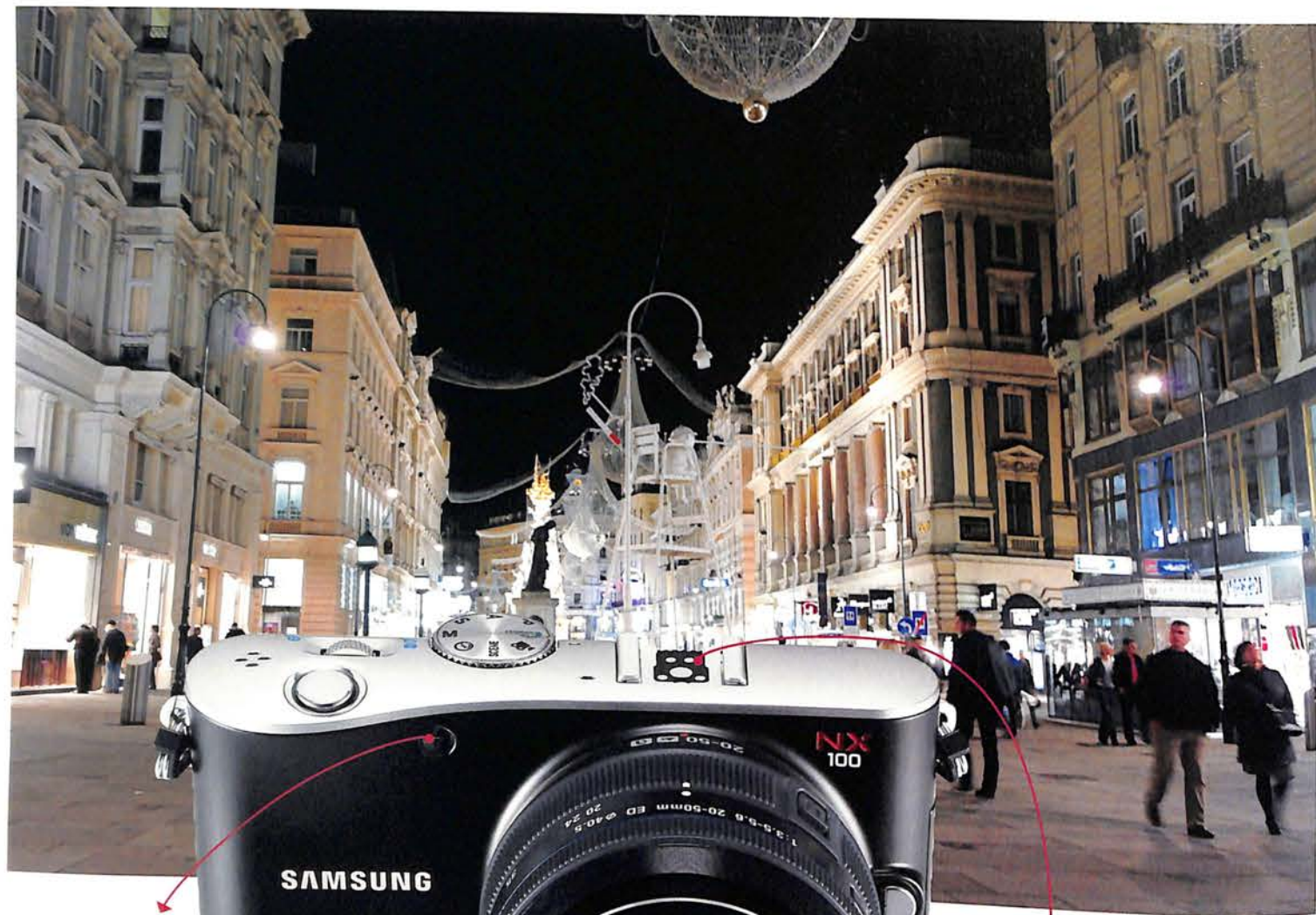
Kodak SENZOR BUDUĆNOSTI

"Kodak" je na štutgartskom sajmu Vision 2010 predstavio najnoviji CCD senzor veličine lajka formata s oznakom KAI-29050, koji daje sliku od 29 miliona piksela, tj. 6.600 x 4.408 piksela. Kako su na štandu ovog proizvođača saopštili, senzor će imati znatno povećan dinamički opseg u odnosu na dosadašnje, dok je novitet to što će se vreme eksponiranja određivati elektronski i neće više biti potrebni mehanički zatvarači. Ovim senzorima moći će da se snime do četiri fotografije u sekundi, a za početak serijske proizvodnje planirana je sredina naredne godine. Postoji i verovatnoća da će se ovi senzori pojaviti i u novim Leica modelima, jer su oni i do sada koristili inovativne "Kodakove" senzore. Detaljnije pogledajte na: www.kodak.com/go/imagers.

Walser 3D OBJEKTIV

Sa Foto Walser Loreo 3D objektivima svaki "Nikon" ili "Canon" će u budućnosti moći da se u sekundi pretvori u stereo-fotoaparatus. Ova stereo-optika postavlja se na objektiv, i dodatak će idealno podeliti sliku u digitalnom refleksnom fotoaparatu jednog od ova dva proizvođača u dve slike koje će dati idealnu 3D sliku sa stereo-naočarima. Na ovom objektivu fiksne žižne daljine od 60 mm može da se menja otvor blende na f 11, f 16 ili f 22, a oština je od 1,5 m do beskonačnog. Za cenu od 200 evra uz "objektiv" dobićete i dva pomagala za gledanje fotografija u tri dimenzije. Lite 3D Viewer je od kartona i služi za gledanje izrađenih ili odštampanih fotografija na papiru, dok su Loreo Pixi Stereo naočare za posmatranje stereo-slike na monitoru računara. Detaljnije pogledajte na: www.foto-walser.biz.

AF osvetljivač
Pomaže prilikom izoštravanja u lošim svetlosnim uslovima.

Elektronsko tražilo
Šina za blic koristi se i da se na njega montira i dodatno elektronsko tražilo EVF10 s rezolucijom od 201.000 tačaka i s uvećanjem od 83 puta. Nažalost, njega nije moguće zakretati prema gore kao što je to slučaj kod drugih sistema.

U KOMPAKT STILU

Samsung NX 100

KOMPAKTNI FOTOAPARAT S IZMENLJIVIM OBJEKTIVIMA KOJI IMA APS-C VELIČINU SENZORA S EFEKTIVNOM REZOLUCIJOM OD 14,2 MILIONA PIKSELA, ŠTO JE DEFINITIVNO PREDUSLOV DA IMA ISTI KVALITET SNIMLJENIH FOTOGRAFIJA KAO I ONAJ KOJI DAJU D-SLR FOTOAPARATI

✦ Boris Bjelica

"Samsung" je prva firma izvan mikro-četvoro- trećinskog sistema koja je napravila kompaktni digitalni fotoaparati s izmenljivim objektivima. Kao što se može odmah primetiti, nov NX100 u potpunosti je drugačiji od prethodnika NX10 koji je bio napravljen u mini D-SLR stilu. Model NX100 po izgledu podseća na kompaktni digitalni fotoaparati. Nasledio je sve dobre osobine od svog prethodnika NX10 kao što su: brzina izoštravanja u pristojnim svetlosnim uslovima, dobar displej, baterija i senzor APS-C formata s rezolucijom od 14,2 miliona piksela, koji omogućava da dobijemo fotografije čiji je kvalitet na nivou jednog D-SLR fotoaparata s istom veličinom senzora. Nedostaje mu jedino ugrađeni blic.

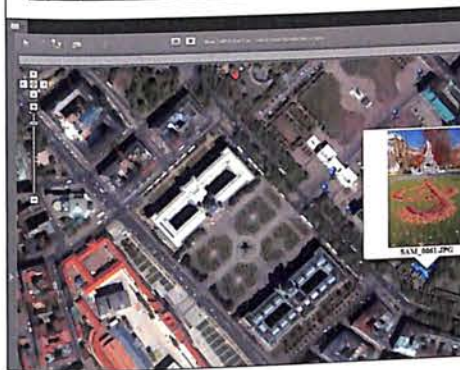
KAP ROSE NA LISTU: Prvi kompaktni fotoaparati s izmenljivim objektivima koji nije bio napravljen u D-SLR stilu bio je Olympus Pen EP-1

u retro dizajnu. "Panasonic" je taj dizajn malo modernizovao, a zatim je "Sony" promenio pravila igre jer je ponudio nešto sasvim drugačije svojim NEX fotoaparatom koji ima moderan kompaktn dizajn.

Za razliku od svi ostalih, nov "Samsungov" kompaktni digitalni fotoaparati s izmenljivim objektivima je nešto između. Izgleda malo jednolično s glatkim plastičnim telom u crnoj boji i s gornjom površinom u sivoj boji, a postoje verzije u beloj i braon boji. Kap rose na listu jeste "Samsungov" odgovor na inspiraciju – izgled desne strane fotoaparata gde sam okidač predstavlja kap rose. Glavni problem s ovim "list" dizajnom jeste da nema rukohvat, pa držanje nije uvek posebno udobno. Na zadnjoj strani dominira izvrstan AMOLED na kojem bi mogli da mu pozavide većina drugih digitalnih fotoaparata. Nema ugrađeni blic, ali ima šinu za eksterni blic koja se može takođe iskoristiti i za postavljanje elektronskog tražila ili GPS dodatka. Ono što je

Šina za blic

Nema ugrađeni blic, ali poseduje šinu s kontaktima gde se može postaviti jedan od tri eksterna blica koja "Samsung" ima u ponudi. Šina se može iskoristiti i za postavljanje GPS dodatka (GPS10). Kada postavimo GPS10 i uključimo ga, u EXIF podacima imaćemo podatke o geografskoj dužini i širini lokacije s koje fotografisemo.

Priključci

Pored klasičnog kombinovanog USB i video izlaza ima i HDMI video-izlaz za prikaz fotografije i video-zapisa na televizorima velike rezolucije, priključak za daljinski žičani okidač i priključak za AC adapter. Pored njega nalazi se dugme označeno sa "C", kojim je moguća kontrola dubinske oštine ili neka druga mogućnost koju mu dodelimo u meniju.

Točkići za izbor režima rada

Standardno postoji na većini D-SLR i kod nekih kompaktnih digitalnih fotoaparata. Njime se jednostavno bira željeni režim rada.

novina jeste da sa dva nova objektivima 20–50 mm f/3,5–5,6 i 20 mm f/2,8 koja na sebi imaju iFn dugme možemo na potpuno drugačiji način postavljati parametre za podešavanje. Za razliku od Sony NEX fotoaparata kojem smo zamerili da je komplikovano postavljanje osnovnih parametara jer nema puno izdvojenih komandi, Samsunga NX100 ima objektiv sa iFn dugmetom, zbog kojeg većina komandi na zadnjoj strani fotoaparata postaje suvišna. Ipak, dizajneri ovog fotoaparata računali su i na korisnike koji imaju "stare" objektivne.

MOGUĆNOSTI:

Njime je moguće snimiti tri snimka u sekundi, a s rezolucijom od 1,4 miliona piksela (1.472 x 976) možemo snimiti do 30 snimaka u sekundi. Brzina izoštravanja na nivou je s ostalim fotoaparati u ovoj klasi. Nije baš uvek u mogućnosti da "lovi" objekte koji se kreću, ali zato može da izoštrava u 15 AF polja ili u 35 polja kada snimamo makro scene. Poseduje, takođe, mogućnost izoštravanja s prioritetom na lice, kao i opciju ručnog izoštravanja. Autofokusni osvetljivač koji nam pomaže kada svetlosni uslovi nisu baš najbolji za izoštravanje može da utiče na skoro sve elemente od kojih zavisi konačni izgled fotografije. Za one manje iskusne tu

je Smart Auto režim rada koji se prilagođava različitim situacijama. Svaku fotografiju moguće je naknadno obraditi u samom fotoaparatu koji poseduje i sistem za čišćenje senzora od prašine.

OBJEKTIVI:

Zajedno sa NX100 fotoaparatom "Samsung" je proizveo i dva iFunction kompatibilna objektiv: zum objektiv 20–50 mm f/3,5–5,6 pokriva vidni ugao koji je ekvivalentan žižnoj daljini od 30–75 mm i koji će se isporučivati s ovim fotoaparatom. Dizajniran je tako da se može sklopiti, što ga čini sličnim "Olympusovim" set objektivima. Lagan je i kompaktan, nudi zadovoljavajuću brzinu izoštravanja, a jedino što mu nedostaje jeste stabilizacija slike.

Drugi nov objektiv jeste 20 mm f/2,8 i pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 30 mm, napravljen u palačinka stilu i iste je veličine kao već postojeći 30 mm f/2, a zajedno sa najavljenim makro-objektivom od 60 mm (ekv. 90 mm) može biti lep set objektiv s fiksnom žižnom daljinom.

Za potencijalne korisnike može biti važno da je "Samsung" pripremio još dva NX objektiv: 16 mm (ekv. 24 mm) i 85 mm (ekv. 130 mm). Ono što nedostaje "Samsungu" u paleti NX objektiv je

Displej

Dve trećine zadnjeg dela fotoaparata pokriva AMOLED displej dijagonale od tri inča koji je isti kao na NX10. Ima rezoluciju od 614.000 tačaka i reprodukuje dosta detalja, a brzina osvežavanja je dovoljna za glatke reprodukcije videa.

Prostor za memorijsku karticu i bateriju

Iza zajedničkog poklopca krije se prostor za punjivu Li-jon bateriju kapaciteta 1.310 mAh kojom je moguće snimiti oko 420 snimaka i SD/SDHC memorijsku karticu.

iFn dugme

Uporedo s pojavom ovog fotoaparata "Samsung" je predstavio sasvim novu iFn funkciju na objektivima. Na njima se nalazi namensko dugme koje ima ulogu sličnu standardnom funkcijskom dugmetu. Pritiskom na dugme na donjem delu displeja prikazuje se Quick Menu i omogućava vam da koristite prsten za fokusiranje ili točkić za izbor komandi i ponuđenih parametara. U P (program) režimu rada moguće je korigovati ekspoziciju (EV), postaviti ISO osetljivost i balans belog (WB), u A (prioritet blende) režimu rada uključuje i postavljanje blende, S (prioritet brzine zatvarača) režim rada uključuje postavljanje brzine zatvarača i M (manuelno) režim

rada omogućava postavljanje otvora blende i brzine zatvarača. Sve ovo služi za lakše promene osnovnih parametara na fotoaparatu kada se leva ruka nalazi na prstenu objektiv, a prst desne ruke na okidaču. Ovo je, u stvari, klasično funkcijsko dugme koje sada ima nov položaj i to vrlo praktičan.

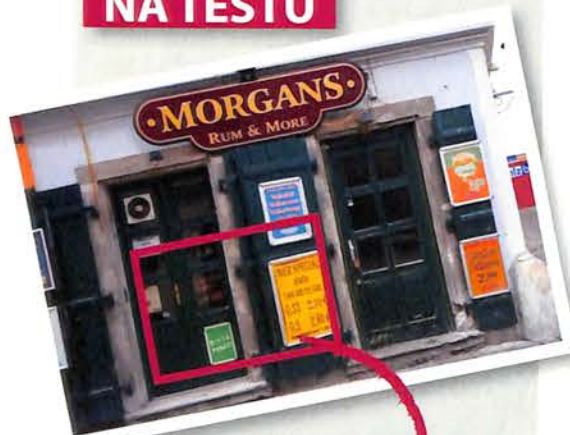

zum ili fiksni objektiv koji bi imao žižnu daljinu od 10 (ekv. 15 mm) ili 12 mm (ekv. 18 mm), a za sada jedini način jeste da uz pomoć adaptera MA9NXX koristite neki od "Samsung" ili "Pentax" objektiv za njihove D-SLR fotoaparate. Kod svih objektiv automatsko izoštravanje je tiho, a koristi "Fokus-by-wire" sistem za izoštravanje koji kada okrećemo prsten za ručno izoštravanje ne pomera mehanički grupu sočiva, već se daje signal motoru za pomeranje.

KVALITET SNIMLJENE FOTOGRAFIJE:

Bez ugrađenog blica i stabilizacije slike u objektivu koji se isporučuje s njim, "Samsung" nema izbora nego da se oslanja na povećanu ISO osetljivost.

NA TESTU

Ovim fotoaparatom "Samsung" je napravio vidljiv napredak i s osetljivostima do ISO 800 s kojima su snimljene fotografije gotovo u potpunosti pošteđene šuma, dok sa ISO 1.600 i dalje imaju prihvatljiv kvalitet. Iznad toga, šum postaje znatnije vidljiv kada odštamamo fotografije većeg formata.

Ako uporedimo "Samsungov" senzor s onim koji koriste Sony NEX fotoaparati, vidljivo je da je napravljen veliki napredak. Reprodukcijska boja je dobra, a ono u čemu bi se mogao unaprediti jeste algoritam za merenje svetla kada koristimo merenje u više zona i bolje TTL merenje svetla kada se koristi eksterni blic. Objektiv 20-50 mm radi prilično dobro i pored svog kompaktnog dizajna koji kada se uvuče u položaj za transport bude dug svega 43 mm. Za širokougaoni položaj snimljene fotografije su oštre u sredini i prilično dobre oko ivica, a za telepoložaj su dobre na celom kadru.

VIDEO: Čudno je da NX100 nema posebno dugme za direktno simanje video-zapisa, što je danas opšti trend kod većine fotoaparata u ovoj klasi, već je potrebno prebaciti točkić za režim rada na opciju za snimanje videa. Kvalitet video-zapisa je dobar i možemo uticati samo na parametre kao što su osetljivost, balans belog i otvor blende. Snima u HD rezoluciji sa 1.280 x 720 piksela u H.264-MPEG-4 formatu sa 30 sličica u sekundi. Maksimalna dužina zapisa može biti 25 minuta, a zvuk snima u mono-kvalitetu.

! UTISAK

"Samsung" je ovaj fotoaparat namenio početnicima koji nemaju previše iskustva, ali i naprednim amaterima s malo više znanja o fotografiji i kojima je potreban mali, lagan i jednostavan fotoaparat s izmenljivim objektivima. Sigurno će zadovoljiti njihove potrebe, a vidan je i značajan napredak ove firme koja nema "pedigre" u fotografskom svetu. Glavne prednosti su mu odličan displej, dobar kvalitet snimljenih fotografija i puno izdvojenih dugmadi za izbor parametara, ali mu se može zameriti što objektiv koji se dobija u kompletu nema stabilizaciju slike i što nema ugrađen blic, što je uglavnom korisnicima za koje je i namenjen veoma važno. Kada je cena u pitanju, ona je približna konkurenciji u ovoj klasi i D-SLR fotoaparata koji su namenjeni amaterima.

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

► TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	SAMSUNG NX100
Cena (sa PDV)*	65.270 din. (610 evra) set sa 20-50 mm
Priključak za objektiv-bajonet	Samsung NX
Faktor uvećanja žižne daljine	1,5 x
Tip senzora / veličina	CMOS / 23,4 x 15,6 mm
Odnos strana senzora	3:2
Efektivna rezolucija	14,2 miliona piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG, H.264/MPEG-4 (video zapis)
Tražilo	ne (dodatno elektronsko tražilo)
Displej	3 inča (7,6 cm) AMOLED sa 614.000 piksela
Autofokus / osetljivost za ISO 100	sistem sa detekcijom kontrasta / 0 do 18EV
AF osvetljivač	da
Brzina zatvarača	30 s do 1/4.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/160 s
Ekspozicioni režimi rada	Start Auto, P, A, S, M i 13 programa sa scenama
Merni sistem	višezonsko, centralno i spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto i ručno (od 100 do 6.400 s korakom 1/3)
Korekcija ekspozicije	+/-3 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	+/-2 EV (korak 0,3 EV)
AutoBracketing	3,5 ili 7 snimaka s korakom +/- od 0,3 do 2 EV
Balans belog	Auto, 5 definisanih opcija, prethodno izmereni u Kelvinima
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	da/ da
Ugrađeni blic	da
Blic TTL sistem	TTL
Tip memorijske kartice	SD / SDHC / SDXC
Daljinski okidač	žičani DMW-RSL1
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Stabilizacija slike	ne (koristi optičku stabilizaciju slike na objektivu)
Priključci	USB 2.0 / video-izlaz / daljinski okidač HDMI/ AC adapter
Napajanje	Li-jon baterija DMW-BLB13 (1.310 mAh)
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	oko 420 snimaka
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)	120,5 x 71 x 34,5 mm / 282 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija, punjač, poklopac za telo, kabl, USB kabl, video-kabl i CD-ROM s programima
Informacije	www.samsung.com/rs
KARAKTERISTIKE	
Vreme spremnosti za rad	0,5 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina	JPEG 1 s / 7,2MB RAW 2 s / 27,5MB RAW+JPEG 3,5 s / 34,7 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	3 snimka u sekundi, do 3 fotografije u RAW formatu ili 10 fotografija u JPEG formatu

*Cene su okvirne i podložne promenama

- + Odličan kvalitet snimljenih fotografija do ISO 800, kvalitetan displej, dobra brzina izoštravanja za ovu klasu fotoaparata, nova iFn može se dobro iskoristiti, izdržljivost baterije.
- Nema ugrađeni blic, objektiv u setu nema stabilizaciju slike, čudan dizajn, bilo bi dobro da u ponudi ima i širokougaoni objektiv.

godina
sa Vama

ABSO

Poslovni informacioni sistemi

- savremeni ERP informacioni sistemi
- web aplikacije
- mobilni uređaji
- upravljanje ljudskim resursima
- proverena platforma MS-SQL Server

Microsoft®
GOLD CERTIFIED

Partner

Canon EOS 60D

DRUGAČIJI OD SVIH

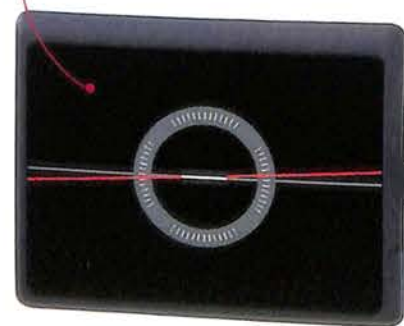
ZAMENITI JEDAN OD NAJPOPULARNIJIH FOTOAPARATA NIJE NIMALO JEDNOSTAVNO. NOV CANON EOS 60D DONOSI PUNO PROMENA U DVOCIFRENOJ "CANONOVOJ" SERIJI D-SLR FOTOAPARATA, MEĐU KOJIMA JE I POKRETNI DISPLEJ. IMA SENZOR APS-C FORMARA S EFEKTIVNOM REZOLUCIJOM OD 18 MILIONA PIKSELA I DOBRE KARAKTERISTIKE PRI VELIKIM ISO OSETLJIVOSTIMA

Boris Bjelica

POKRETNI DISPLEJ: Ovo je prvi "Canonov" D-SLR fotoaparati koji ima pokretan displej i omogućava da kada koristite živi prikaz slike ili snimate video-zapis možete upotrebljavati najrazličitije perspektive i uvek imate potpunu kontrolu prilikom kadriranja. Može da snima brzinom od 5,3 snimka u sekundi, maksimalna brzina zatvarača je 1/8.000 s, sinhronizacija za rad s blicem je 1/250 s, i ima virtuelni horizont i grafički prikaz kod živog prikaza slike. Pri izoštavanju može se koristiti jedno od devet autofokusnih polja, s tim što centralno polje daje dodatnu osetljivost za objektivne koji imaju bolju svetlosnu jačinu od f/2,8. Iz ovoga se može zaključiti da mu je autofokusni sistem identičan onom koji ima EOS 550D. Na našem testu pokazao se odličnim, brzo je reagovao i vrlo je precizan. Kada su svetlosni uslovi loši, kao

Displej
Ovo je prvi "Canonov" D-SLR fotoaparati koji ima pokretan displej, što može biti veoma korisno kada se koristi živi prikaz slike, jer dozvoljava da napravimo jedinstvene fotografije iz najneobičnijih perspektiva. Niko više "Canonu" ne može zameriti na kvalitetu displeja jer se s dijagonalom od tri inča, rezolucijom od 1.040.000 piksela i odnosom stranica od 3:2 savršeno poklapa s proporcijama fotografija. Displej prikazuje slike bez crnih ivica i bliži je proporcijama od 16:9 kada snimamo video-zapis. Ima širok ugao gledanja od 160 stepeni i premaz protiv refleksije, što omogućava da pregledate snimljene fotografije s uživanjem i mnogo udobnije fotografisanje kada koristite živi prikaz slike, čak i na jakom suncu.

Virtuelni horizont
Kao i većina fotoaparata u ovoj i višoj klasi, poseduje virtuelni horizont koji nam pomaže da fotoaparati postavimo u ravan. Njegov grafički prikaz moguće je videti na displeju, a skala korekcije ekspozicije preuzima virtuelne libele kada se pritisne dugme SET.

Blic
Isto kao i kod njegovog starijeg kolege EOS 7D, ugrađeni blic može da služi kao komander i da kontroliše eksterne "Canonove" bliceve, omogućavajući kreativnu kontrolu postavke osvetljenja.

Objektiv
Potpuno je kompatibilan svim "Canonovim" EF i EF-S objektivima. Prodavače se samo telo fotoaparata i u kompletu s objektivom EF-S 18-135 mm f/3,5-5,6 IS, koji pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 28,8 do 216 mm za format od 35 mm.

Tražilo
Pokriva 96 odsto vidnog polja s uvećanjem od 0,95 puta. Mat staklo je izmenljivo, a pored standardnog (Ef-A) sada se mogu kupiti i još dva tipa (Ef-D), koje je pogodno za ručno izoštavanje, a ima horizontalne i vertikalne linije, i Ef-S, pogodno za ručno izoštavanje i optimizovano je za svetlosno jače objektivne od f/2,8.

NA TESTU

ISO 12.800

ISO 6.400

ISO 1.600

sistem sličan onome koji imaju i kompaktni digitalni fotoaparati zasnovan na detekciji kontrasta. Ovo izoštavanje je jednostavnije jer nema potrebe da se ogledalo spusti u donji položaj radi izoštavanja i odmah se vide efekti rada autofokusa.

Moguće je izoštavanje u svakoj tački kadra pomeranjem autofokusnog polja, ili s prioritonom na lice. Postoje i dva režima rada za tiši rad i diskreciju kada se koristi živi prikaz slike. Za razliku od ostalih proizvođača kod kojih se sa svakim novim modelom vidi znatan napredak u brzini izoštavanja kada se koristi živi prikaz slike, to se za EOS 60D ne može reći.

U RUCI: Njegove telo manje je od prethodnika, plastične je konstrukcije i ima jedan deo rasporeda komandi kao EOS 550D, ali zato ima veliki kontrolni displej kao EOS 7D. Izgubio je poseban džojstik, ali je on sada

Brzi meni
Pritiskom na dugme označeno sa "Q" može se kretati po podacima prikazanim na displeju uz pomoć džojstika i bez ulaska u meni postavljati željene parametre.

Točnik za izbor komandi
Novina jeste da je unutar zadnjeg točnika za izbor komandi koji je bio karakterističan za sve fotoaparate više klase ubačen i džojstik sa SET dugmetom. Sada se zadnji točnik za izbor komandi otključava pritiskom na dugme, a pomeranjem ON-OFF poluge.

sastavni deo zadnjeg točnika za izbor komandi. Ima dobro oblikovan ručohvat koji lepo leži u ruci, a raspored komandi u kombinaciji sa dva točnika za izbor komandi s gornje i zadnje strane omogućava postavljanje većeg broja parametara za fotografisanje bez ulaska u meni fotoaparata. Rukovanje nije komplikovano i svi oni koji su se susreli sa "Canonovim" D-SLR fotoaparata neće imati nikakvih problema.

Pritiskom na dugme označeno sa "Q" može se kretati po podacima prikazanim na displeju uz pomoć džojstika i bez ulaska u meni postavljati željene parametre. Moguće je skoro neograničeno prilagođavanje dugmadi i kontrola potrebama i navikama svakog fotografa. Lokacije kontrolnih dugmadi šematski su označene u meniju. Upravljački meni, radi lakšeg pretraživanja i podešavanja, grupisan je po stranama, pa je tako dostupniji i lakši za snalaženje.

Podešavanje

Točnik za izbor ekspozicijskih režima nalazi se na istom mestu kao i kod prethodnih modela. Režim označen kao "CA" (Creative Auto) jeste kreativna automatika za jednostavnu kontrolu dubinske oštine i osvetljenosti prednjeg i zadnjeg plana pomerajući odgovarajuće skale prilikom podešavanja na displeju. Točnik ima i režim rada za snimanje video-zapisa u HD kvalitetu.

SONY

make.believe

NOVO!

SLT-A55

Revolucionarna tehnologija providnog ogledala Exmor™ APS HD CMOS s. od 16,2 MP, Live View, Full HD AVCHD, 10 fps, 7,5 cm LCD, GPS.

NOVO!

DSLR-A560

Exmor™ APS HD CMOS s. od 14,2 MP, Live View, Full HD AVCHD, 7 fps, 7,5 cm LCD.

NOVO!

NEX5

Najmanji aparat na svetu sa izmenjivim objektivima Exmor APS HD CMOS od 14,2 MP, HD 1080i v. z., LCD ek. od 7,5 cm, Sweep Panorama.

Foto Oprema d.o.o
Surčinski put 1/0
11070 N.Beograd
011/712-9136
www.foto-oprema.com
www.sony.rs

STANDARDNIH OSAMNAEST: Kada je u pitanju kvalitet snimljene fotografije, EOS 60D nudi nekoliko pravih iznenađenja s obzirom na to da koristi u osnovi isti senzor APS-C formata s efektivnih 18 miliona piksela i DIGIC 4 procesor kao EOS 550D i EOS 7D, a low-pass filter ispred senzora je identičan kao na modelu EOS 7D. Napravio je, takođe, znatan napredak u odnosu na svog prethodnika EOS 50D jer i pored većeg broja piksela nudi dobar kvalitet snimljenih fotografija s visokim ISO osetljivostima. S višim osetljivostima kao što je ISO 6.400 fotografije su veoma upotrebljive, a dodatna osetljivost od ISO 12.800 (H) daje manje upotrebljive fotografije zbog šuma koji je vidljiv na većim povećanjima. Merenje je dobro i daje ujednačene rezultate u različitim uslovima fotografisanja, pa će njegovi korisnici veoma retko imati potrebu za naknadnom obradom snimljenih fotografija. Ima impresivnu rezoluciju, dobar dinamički raspon i reprodukciju boja.

VIDEO-ZAPIS S POTPUNOM KONTROLOM: Mada njegov prethodnik nije imao mogućnost snimanja video-zapisa, ova opcija kod svih ostalih "Canonovih" D-SLR fotoaparata više

nije novina i iznenađujuće je dobro prihvaćena i kod amatera i kod profesionalaca. Sve mogućnosti snimanja video-zapisa preslikane su s fotoaparata EOS 7D i EOS 550D.

Tako je i s ovim fotoaparatom moguće snimiti video-zapis u rezolucijama od 1.080p sa 30 (NTSC), 25 (PAL) i 24 snimaka u sekundi, 720p sa 60 (NTSC) i 50 (PAL) snimaka u sekundi i 640x480 piksela sa 60 (NTSC) i 50 (PAL) snimaka u sekundi. Dužina trajanja zapisa je 29 minuta i 59 sekundi ili da veličina ne prelazi 4GB. U poređenju s kvalitetnijim HD amaterskim kamerama, daleko veći senzor na ovom fotoaparatu obezbeđuje čistiju sliku, bolji dinamički opseg, zasićenije boje i fantastične ISO karakteristike tokom snimanja u uslovima kada je svetlo slabo.

Takođe je moguća i ručna kontrola parametara kao što su otvor blende, ekspozicije i osetljivosti. Jedino bi bilo dobro da ima dugme kojim se direktno aktivira snimanje video-zapisa kao kod EOS 7D. Ovako je potrebno prebaciti točičak za izbor ekspozicijskih režima rada u položaj za snimanje video-zapisa, pa tek onda aktivirati snimanje. Ima priključak i za eksterni mikrofon, koji može da snima stereo-zvuk.

Prilagodljive komande
Napredna kontrola omogućava skoro neograničeno prilagođavanje dugmadi i kontrola fotoaparata potrebama i navikama fotografa. Lokacije kontrolnih dugmadi šematski su označene u meniju.

Prijemnik za daljinski okidač
Ima prijemnik za korišćenje jednog od bežičnih infracrvenih daljinskih okidača RC-6/ RC-5/RC-1.

Baterija
Za napajanje koristi istu Li-jon bateriju LP-E6 kao EOS 7D i EOS 5D Mark II i ona omogućava da snimate oko 1.100 fotografija. Predviđen je nosač baterija s vertikalnim rukohvatom BG-E9, koji omogućava korišćenje šest baterija formata AA ili jednu ili dve Li-jon baterije.

- +** Kvalitet video-zapisa i snimljenih fotografija, kvalitetan pokretni displej, mogućnost podešavanja velikog broja parametara, trajnost baterije.
- Izoštavanje kod živog prikaza slike moglo bi da bude brže, plastična konstrukcija je korak unazad u odnosu na prethodnika, cena bi mogla da bude malo niža.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
Mogućnosti	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	CANON EOS 60D
Cena (sa PDV)*	126.260 din. (1.180 evra)
Priključak za objektiv-bajonet	Canon EF i EF-S
Faktor uvećanja žižne daljine	1,6x
Tip senzora / veličina	CMOS / 22,3 x 14,9 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija	18 miliona piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG, H.264/MPEG-4 (video-zapis)
Tražilo	pokriva 96% vidnog polja, uvećanje 0,95x, korekcija dioptrije -3 do +1 m ⁻¹
Displej	3 inča (7,62 cm) TFT LCD sa 1.040.000 piksela
Autofokus / osetljivost za ISO 100	sistem sa 9 AF polja / centralno / -0,5 do +18 EV, izoštravanje na osnovu kontrasta kod živog prikaza slike na displeju koristi svetlo ugrađenog blica
AF osvetljiivač	
Brzina zatvarača	30 s do 1/8.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/250 s
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, Av, Tv, M, A-DEP, CA, C, video i šest programa sa scenama C
Merni sistem	procenjeno u 63 zone, parcijalno (6,5% na centralnom delu), merenje s naglaskom na centar i spot (2,8% na centralnom delu)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto (100-6.400 raspon zavisi od režima rada), ručno od 100 do 6.400 i 12.800(H)
Korekcija ekspozicije	+/-5 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	+/-3 EV (korak 0,3 EV)
AutoBracketing	tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 3 EV
Balans belog	Auto, 6 definisanih opcija i prethodno izmereni
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	da / da
Ugrađeni blic	GN 13 (ISO 100) i pokriva polje objektivna do 17 mm
Blic TTL sistem	E-TTL II
Tip memorijske kartice	SD/SDHC/SDXC
Daljinski okidač	elektronski žičani RS-60E3/ bežični RC-6/ RC-5/RC-1
Nosač baterija sa vertikalnim rukohvatom	da (BG-E9)
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Živi prikaz slike na displeju	da
Kontrola dubinske oštine	da
Stabilizacija slike	ne
Prikljucci	USB / video izlaz, HDMI, daljinski okidač, mikrofon
Napajanje	Li-jon baterija LP-E8 (1.800 mAh) ili šest AA baterija s BG-E8
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	oko 1.100 snimaka
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivna)	144,5 x 105,8 x 78,6 mm / 755 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija LP-E8, punjač LC-E6E, kaiš, USB i video kabl, CD s programima
Informacije	Fotoprema, 011/71-29-136, www.foto-oprema.com, www.canon.rs

KARAKTERISTIKE

Vreme spremnosti za rad	0,15 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina	JPEG 0,8 s / 8,8 MB RAW (12bit) 1,2 s / 17,5 MB RAW+JPEG 2 s / 26,3 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	5,3 snimka u sekundi, do 16 fotografija u RAW formatu ili 58 u JPEG formatu

* Cene su okvirne i podložne promenama

Pro Runner™ AW

Prijatelj putnika. Kompaktan. U šest veličina koje će odgovarati vašem svakom snimanju.

Pro Runner™ 300 AW

Potpuno obložena i podesiva unutrašnjost

All Weather AW Cover Zaštitna prevlaka

Mesto za pričvršćivanje stativa

The Trusted Original™
Since 1967

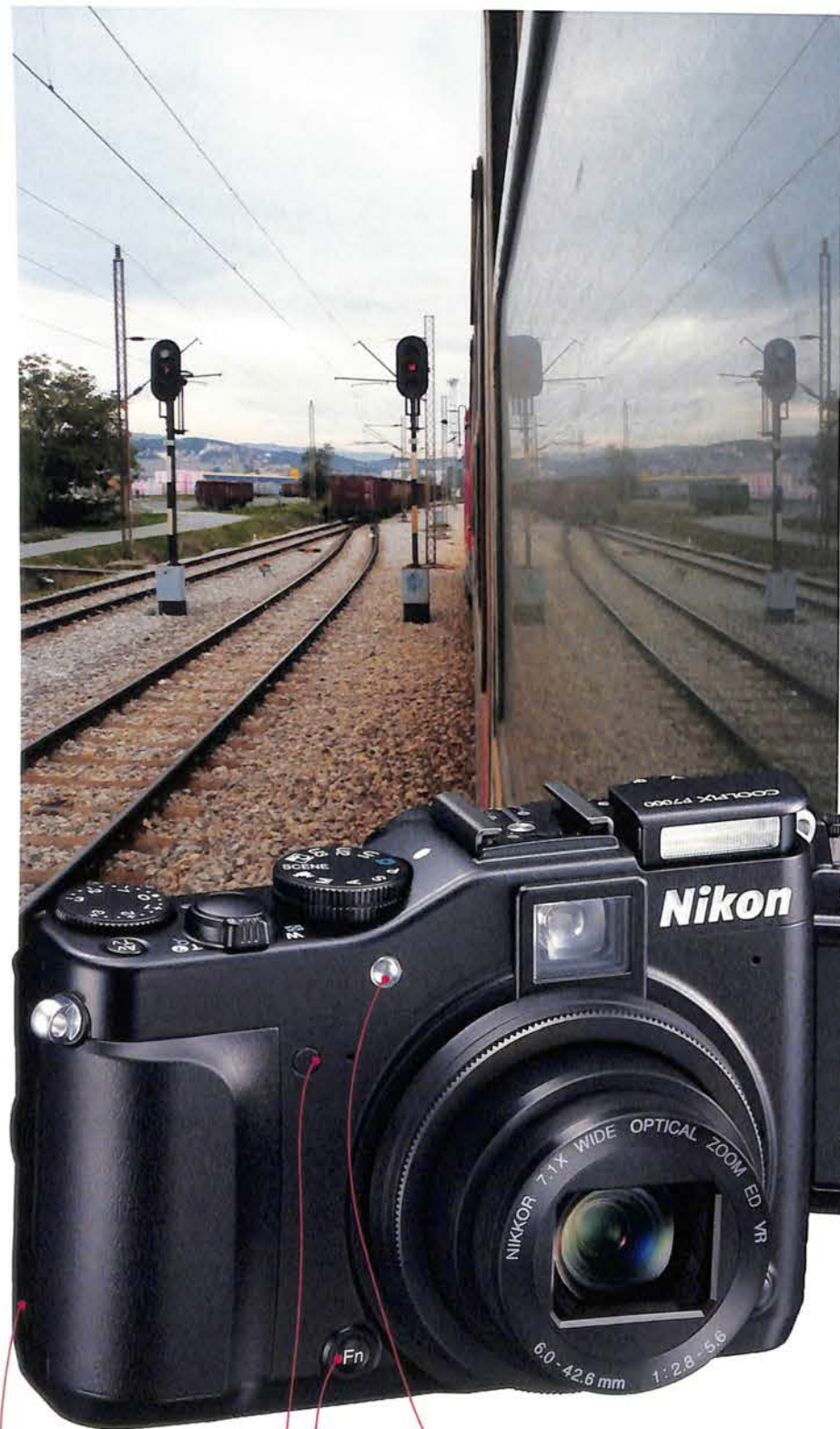
Da biste videli kompletnu seriju, uključujući i dva modela sa točkicama, posetite lowepro.com/prorunner

Nikon Coolpix P7000

VISOKA KLASA

OVO JE KOMPAKTNI FOTOAPARAT VISOKE KLASKE KOG SU ČEKALI MNOGI ENTUZJASTI I PROFESIONALCI KOJI ŽELE DA PORED NIKON D-SLR FOTOAPARATA IMAJU I FOTOAPARAT ZA DŽEP ISTOG PROIZVOĐAČA

B. Bjelica

Displej
Ima dijagonalu od 3 inča (7,5 cm) s rezolucijom od 910.000 piksela. Kvalitet prikaza na displeju je dobar, ali bilo bi dobro da je pokretan kao što je to slučaj kod, na primer, Canona Powershot G12.

Prijemnik za daljinski okidač
Omogućava korišćenje bežičnog infracrvenog daljinskog okidača ML-L3, koji koriste i neki D-SLR fotoaparati.

AF osvetljivač
Pomaže nam prilikom izoštavanja u lošim svetlosnim uslovima.

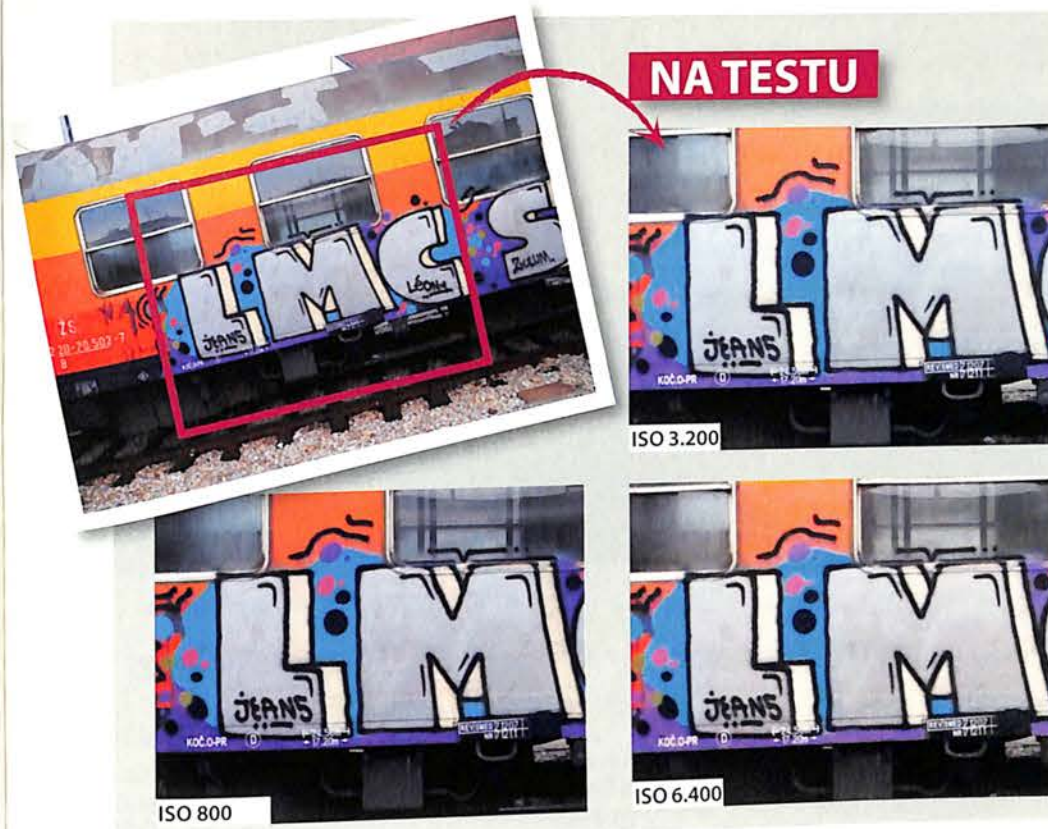
Funkcijsko dugme
S desne strane objektiva funkcijno dugme označeno sa Fn može se prilagoditi za niz različitih funkcija, uključujući kvalitet slike, balans belog i Active D-Lighting. Da bi se svi ovi parametri primenili, mora se držati dugme pritisnuto bez obzira na funkcije koje mu dodeljujemo. Sve ovo čini ga manje korisnim.

Rukohvat
Presvučen je mekanom gumom, a držanje ovog fotoaparata je uravnoteženo i udobno.

Objektiv
Raspona od 7,1 puta pokriva vidni ugao koji je ekvivalentan žižnoj daljini od 28 do 200 mm i to mu je prednost u odnosu na konkurenciju.

Optičko tražilo
Danas je prava retkost da digitalni fotoaparati imaju optičko tražilo kao Coolpix P7000, a moguća je i korekcija dioptrije.

D-SLR KONTROLA: I na prvi pogled vidi se da je u potpunosti drugačiji od svojih prethodnika jer je deblji i teži, ali je i nalik na poslednje modele iz "Canonove" G-serije. Njegove dimenzije više ne dozvoljavaju da ga, na primer, možemo staviti u džep od pantalone, već zahteva mnogo više – kao što je džep od jakne ili malu torbicu. To povećanje dimenzija donekle možemo oprostiti "Nikonu" jer novi P7000 ima veći raspon zum objektiva od 28 do 200 mm. "Super zum" raspon objektiva izdvaja ga u odnosu na ostale modele u ovoj klasi.

NA TESTU

Konstrukcija i kvalitet izrade samog fotoaparata su dobri i na nivou su D-SLR fotoaparata. Ima veliki broj izdvojenih komandi, što se može videti na gornjem delu fotoaparata gde ima mnogo točkića i dugmadi za izbor parametara. Skoro sve ključne parametre moguće je podesiti bez ulaska u meni. Na gornjem delu krajnje leve strane nalazi se kontroler za postavljanje osnovnih parametara kao što su: ISO osetljivost, balans belog itd, a s druge strane nalaze se točkići za izbor ekspozicijskih režima rada i korekciju ekspozicije.

Ugrađeni blic se krije u telu fotoaparata i podiže se prema potrebi. Na taj način još je udaljeniji od objektiva i bolje osvetljava objekat koji snimamo. Ima i priključak za eksterni blic i potpuno je kompatibilan "Nikonovom" i-TTL sistemom. Možda će vam delovati da je blic SB-900 veliki, ali SB-400 je prava mera za njega. Kao i većina današnjih kompaktnih digitalnih fotoaparata, može da snima video u HD rezoluciji od 720p i sa 30 sličica u sekundi. Za vreme snimanja moguće je zumirati, izoštravati i koristiti elektronsku stabilizaciju slike. Međutim, prilikom zumiranja i izoštravanja moguće je da ćete na zvučnom zapisu

čuti kretanje sočiva. Ovaj model ima i priključak za eksterni mikrofon.

KVALITET FOTOGRAFIJA: Odličan je za kompaktni fotoaparati s malim senzorom jer je šum dobro kontrolisan i za osetljivosti do ISO 800 daje sjajne rezultate. Iznad toga nivo šuma, desaturacija i gubitak detalja progresivno se povećavaju, ali i pored ovog nećete biti razočarani ako koristite osetljivost do ISO 3.200 za manja povećanja. Tek s maksimalnom osetljivošću od ISO 6.400 primetan je znatan gubitak kvaliteta snimljenih fotografija.

Hromatska aberacija je dobro kontrolisana, a osnovna postavka fotoaparata daje malo mekše fotografije. Ako nemate nameru da kasnije ih obrađujete, možete povećati nivo oštine u meniju samog fotoaparata. Makro karakteristike su takođe jedan od aduta ovog fotoaparata jer može da snima s udaljenosti od 2 cm. Redukcija vibracija (VR) je vrlo korisna osobina koja radi veoma dobro kada se fotografishe iz ruke u slabim svetlosnim uslovima ili koristi telepoložaj objektiva. Blic dobro radi u zatvorenom prostoru i bez pojave efekta crvenih očiju.

Blic
U telu fotoaparata krije se blic koji se podiže po potrebi pritiskom na dugme. Ima priključak i za eksterni blic.

Točkići
Pored već standardnog točkića za izbor režima rada, na raspolaganju je veliki broj automatskih režima rada, a moguće je i ručno podešavanje svih parametara koji utiču na konačan izgled snimljenih fotografija koristeći neki od P, S, A i M režima rada.

TEHNIČKI PODACI	
OSNOVNE INFORMACIJE	NIKON P7000
Cena (sa PDV)*	53.990 din. (505 evra)
Efektivna rezolucija	10,1 milion piksela
Tip senzora / veličina	CMOS, 1/1,7 inča
Objektiv	7,1X, 6,0 – 42,6 mm (ekv. 28–200 mm)
Maks. otvor blende	f/2,8 – f/5,6
Min. daljina izoštavanja	2 cm
Stabilizacija slike	da (optička)
Format u kojem snima	JPEG, JPEG+NRW, NRW
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, S, A, M, U i 17 programa sa scenama
Merni sistem	na čitavoj površini (Matrix), centralno, spot i spot za izabrano AF polje
Brzina zatvarača	60 s do 1/4.000 s
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto, Auto s definisanim opsegom i ručno ISO 100/200/400/800/1.600/3.200+Hi (6.400)
Video zapis: dužina / format / maks. rezolucija	29 min ili / MOV / 1.080 x 720 piksela (HD), 30 snimaka u sekundi
Displej	3 inča (7,5 cm) sa 921.000 piksela
Tražilo	optičko
Tip memorijske kartice	79 MB (interna memorija) SD / SDHC / SDXC
Tip baterije	Li-jon EN-EL14 (1.030 mAh)
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	350 snimaka
Dimenzije / masa	114,2x 77 x 44,8 cm / 360 g kaiš za nošenje, EN-EL14 baterija, punjač MH-24, USB i video kablovi i CD sa programom (Nikon View NX 2)
Sadržaj kutije	REFOT B, 011/645-6151, www.refot.com, www.nikon.rs
Informacije	

KARAKTERISTIKE	
Vreme spretnosti za rad	1,5 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina	1 s – 5 s / 4,19 MB – 4,8 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja u maksimalnoj rezoluciji	1 snimak u sekundi

* Cene su okvirne i podložne promenama

- +** Mogućnost podešavanja parametara kao na D-SLR fotoaparatu, RAW format, optička stabilizacija slike, dobar kvalitet snimljenih fotografija, veliki raspon zum objektiva, video u HD kvalitetu, priključak za eksterni mikrofon.
- Sporiji je kada se fotografishe u RAW formatu, funkcijsko dugme ima ograničenu upotrebu.

! UTISAK

"Nikon" je napravio pravi dragulj u Coolpix seriji jer je ponudio kompaktni digitalni fotoaparati s odličnim objektivom velikog raspona, jednostavan je za rukovanje, ima puno direktnih komandi, kvalitetno telo i, što je najvažnije, snima kvalitetne fotografije. Može mu se zameriti da je malo sporiji kada se fotografishe u sirovom RAW formatu i da je funkcijsko dugme ograničeno. Dva glavna konkurenta su u prednosti samo po tome što Canon PowerShot G12 ima pokretni displej, a Panasonic Lumix LX5 je kompaktnih dimenzija.

OCENA	
KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

Epson Stylus Office B1100/B40W

OTKRIVENI TALENAT

DVA NOVA INKĐŽET ŠTAMPAČA "EPSON" JE NAMENIO KANCELARIJSKOM RADU I MOŽDA ĆE IZGLEDATI ČUDNO ZAŠTO PIŠEMO O UREĐAJIMA KOJI NISU FOTO ŠTAMPAČI. VAŽNO JE ZNATI DA PIGMENTNA MASTILA GARANTUJU DUGOVEČNOST I DA JE KVALITET ODŠTAMPANIH FOTOGRAFIJA NA VISOKOM NIVOU

✦ Milan Živković

EPSON STYLUS OFFICE B1100

Inkđzet štampač sposoban da velikom brzinom, i u više nego dobrom kvalitetu, odštampa fotografije u formatu koji "Epson" zove Super A3, a ostali A3+, pa još po ceni od 220 evra, postao je stvarnost i nosi ime Epson Stylus Office B1100. Iz imena se vidi njegova osnovna namena, mada ovaj uređaj zna i može mnogo toga. Za početak, moramo reći da je ovo relativno velik i masivan inkđzet štampač i da sa skoro 12 kilograma zahteva ozbiljnu podlogu. Dodajmo i to da kada se rasklope držači papira na ulazu i izlazu, štampač zauzima dosta prostora. Oni koji prate razvojni put "Epsonovih" štampača primetiće da kućiste veoma podseća na neke od prethodnih modela, a da je istovremeno iskorišćen sistem štampajućih glava identičan manjem modelu - Epson Office B40W. Jedina mana, koja fotografima ništa ne znači, jeste da iako je namenjen radu u kancelarijama, nema ugrađen mrežni adapter koji postoji na modelu B40W.

Logično je da je zbog

toga i cena ovog uređaja mnogo niža, a tome doprinosi i skoro asketski izgled: nema nikakvih "fensi" dodataka, kontrolnih displeja ili bežičnih konekcija. Ima samo četiri tastera: tri kontrolna i jedno za uključivanje uređaja.

Za štampu Epson Stylus Office B1100 koristi pet odvojenih kartridža (u stvari, četiri jer je crni jednostavno dupliran kako bi omogućio duži rad) i sistem DURABrite Ultra pigmentnih mastila koja daju precizno odštampane i dugotrajne otiske. Iako za fotografsku upotrebu brzina nije najvažnija, ovaj štampač daje takozvane Laser Like otiske brzinom koja je stvarno slična onoj kod laserskih štampača: 30 strana u minuti za crno-bele i 17 za kolorne otiske. Mana oba štampača jeste da ne mogu da rade samo s crnom ako su kolorni kartridži prazni.

EPSON STYLUS OFFICE B40W

Igrom slučaja, prvo sam isprobao manji uređaj na kojem sam odštampao deo testa papira za inkđzet štampače koji radim, tj. kako bi iskoristio sva tri sistema mastila koje "Epson" nudi: Claria, Durabrite i UltrachromeK3.

Bez obzira na to što je crni uređaj naizgled zanimljivije dizajniran, ni on ne poseduje neke specijalne dodatke osim ugrađene bežične konekcije i mogućnosti priključenja na mrežu. Što se mene tiče, moram priznati da volim ovakve uređaje koji rade tačno ono što treba, bez mnogo dodataka koje nikada ne upotrebim, a koje samo povećavaju cenu. Štampač je veoma brz i što je još važnije ekonomičan jer su kartridži većeg kapaciteta, a pigmentno mastilo

ima dobru moć pokrivanja tako da je moguće odštampati više fotografija nego običnim Claria mastilima. Moram da napomenem da su boje koje daje sistem DuraBrite malo "mirnije" i veoma slične onima koje dobijamo Ultrachrome K3 mastilima jer su oba sistema zasnovana na pigmentima. Prema tome, ako volite "napucan" kolorit, onda izaberite Claria mastila i neki od brojnih uređaja koji ih koriste za štampanje.

Brzina rada zavisi od kvaliteta, a maksimum koji ovaj uređaj postiže jeste 38 strana u minuti. To je, nesumnjivo, veoma brzo, ali ta brzina je više teoretska jer za zaista lepo odštampan tekst brzina rada je oko 15 strana u minuti, što je i dalje neverovatno brzo i konkurentno laserskim štampačima. Ovo je postignuto robustnom konstrukcijom uređaja, a posebno glave za štampanje koja ima 384 mlaznice za crnu boju i po 128 za ostale tri. Kolor fotografija formata 15x10 biće odštampana za malo više od dva minuta, a za format A4 u Borderless režimu i maksimalnom kvalitetu koji je moguće postići treba skoro pet minuta.

OTKRIVENI TALENAT

Ono što je, po meni, veoma važno otkriće jeste da oba uređaja mogu štampati, pored kvalitetnih kolor otisaka i zaista crno-bele fotografije. Pregledom podešavanja otkrio sam da ako koristimo "Epsonov" mat papir, postoji mogućnost štampanja samo crnim mastilom. Ovakav način rada nigde se ne pominje (jer po logici proizvođača samo jedna boja nije dovoljna za postizanje maksimalnog kvaliteta), ali u praksi sve to izgleda drugačije. Sa 384 mlaznica za crno mastilo dobijeni kvalitet je impresivan, mada fotografiju moramo da prilagodimo ovakvoj štampi. Postupak zahteva malo proba, a korekcija se ogleda u prosvetljavanju najtamnijih mesta kako ne bi premašili količinu mastila koju papir može da upije jer, u suprotnom, površine s viškom nanosa izgledaju kao lakirane. Nakon malo mozganja shvatio sam da je moguće prevariti štampač da radi i na sjajnim papirima jer ovaj tip uređaja, iako ima dva crna kartridža, koristi istu vrstu mastila na

sjajnim i mat papirima, tako da sve što je potrebno za kvalitetan print jesu već pomenuta podešavanja.

Isprobao sam desetak vrsta papira i najkvalitetniji crno-beli otisak dobio sam na: Epson Enhanced Matte, Epson Radiant White Watercolor, Ilford Smooth Heavyweight Matte, a tu je i PermaJet Textured Fine Art Artist. Svi papiri s hrapavom površinom koja dobro upija eventualni višak mastila daće izuzetne rezultate, ali treba napomenuti i to da previše kruti papiri neće proći kroz štampač.

Ocena se odnosi na oba uređaja jer je, osim maksimalne veličine papira, sve ostalo isto.

OCENA

MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET ŠTAMPE	★★★★
BRZINA ŠTAMPE	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

Mali test

Iako nismo planirali predpremijeru velikog testa papira namenjenih inkđzet štampačima (na kojem trenutno radim), ipak ćemo pokazati kako izgleda A4 strana s kontrolnom površinom. Sve odštampane uzorke, a do sada ih ima više od stotinu, pokažemo na Refoto radionici kada ćete moći i sami da ih analizirate i upoređujete.

Portret Raše Popova odštampan je na Ilford Smooth Heavyweight Matt papiru korišćenjem samo crne boje. Golim okom nije moguće primetiti nikakve nedostatke ali povećanje detalja od 2,5 centimetra (za oko 300 procenata) otkriva linije.

One nastaju kao posledica korišćenja samo crne boje jer štampanje uz korišćenje svih mastila daje bolje rezultate zbog višestrukog prolaza ali i neželjeni ton. Otisci su takvi da po ceni opravdavaju svaki dinar uloženi u ove sprave.

Nažalost, uz štampače ne stiže nikakva informacija o maksimalnoj debljini papira ali meni se čini da je veći problem u nesavetljivim, nego debelim materijalima, jer sam bez ikakvih problema odštampao fotografiju na platnu koje je elastično ali to nisam mogao da uradim na najčvršćim materijalima kao što su novi papiri: Hot Press i Cold Press (Natural ili Bright White).

Dobro došli na YC.RS!

Sajt YC.RS svakodnevno je osvežavan aktuelnim vestima iz oblasti koje prati Yellow Cab, nudi najaktuelnije informacije o događajima u gradu, ali i tekstove o dizajnu, arhitekturi, ekologiji... Na adresi YC.RS delimo karte za bioskope, pozorišta, koncerte...

Prijatan surf!

www.weather2umbrella.com

analiza ... saveti ... obrada

NOV NAČIN KOMENTARISANJA VAŠIH FOTOGRAFIJA

Breze

Biljana Begović, Beograd

KREATIVNOST ★★★★★
REALIZACIJA ★★★★★

Jesenji pejzaž veoma je zahvalan za fotografisanje zbog rapsodije boja koju jesen donese u šumu. Inače monohromno zelena šuma pretvara se u bezbrojne valere žučkasto-zelene, smeđe, crvene, oker do izrazito žute boje. Fotografije, većinom, trude da istaknu baš ovaj, kolorni aspekt jesenjeg pejzaža ali Biljana je odlučila da suptilnost breza dodatno naglasi jednako suptilnim koloritom s prevladavajućom žuto-zelenom bojom. Dobro je što je ceo kadar ispunjen brezama i sve

pomalo deluje kao nestvarni foto-tapet. Ipak, ima par propusta koji kvare opšti utisak. U ovakvim slučajevima kompozicija mora biti savršena, što znači da ne sme biti slučajnih elemenata kao što je nedovoljno jasno definisan donji deo fotografije u koji "upada" parče zemlje sa suvom travom.

Predlažem Biljani da napravi izrez iz kadra bez donjeg dela i da blagom obradom u Photoshopu malo istakne breze u prvi plan, a pre svega njihova bela elegantna debla.

ZAKLJUČAK

Jesenji pejzaž veoma je zahvalan za fotografisanje zbog rapsodije boja koju jesen donese u šumu

- + Nežni monohromatski tonovi prijaju šumskom pejzažu u kom dominiraju breze
- + Ispunjenost kadra motivom
- Neprecizan kadar koji je pokvario dobar motiv
- Nedovoljno jasan stav fotografa

Rama Lake

Karlo Gavrić, Novi Travnik

Iako na prvi pogled ovaj pejzaž izgleda veoma "moćno", njegova arteficialnost bode mi oči i odvlači pažnju s motiva na tehniku kojom je fotografija obrađena. Ta tehnika je toliko popularni (za mene omraženi) HDR. Ne želim da tvrdim da HDR nema svoju primenu ali brojni fotografi koriste ga neprimereno i preterano. Pristalica sam teorije da kada nešto radite to radite do kraja. Ako želite da napravite nestvarni pejzaž onda to stvarno i uradite pa neka tu budu vodopadi, rajske ptice, dinosauri... šta god! Pejzaž koji je Karlo snimio je lep i interesantan sam po sebi. Da li su oblaci i nebo realni ili ne nije ni važno. Danas je toliko lako ukopirati nebo s jedne fotografije na drugu da za mnoge snimke apsolutno ne možemo da tvrdimo da li su montaža ili ne.

Ono što meni smeta jeste preterana HDR tehnika kojom je previše naglašeno nebo koje ionako zauzima dve trećine snimka i veoma je dramatično. Tu je i neprirodna cijan plava neba, takođe posledica HDR-a. U donjoj trećini vidimo prelepi prizor, opet u nestvarnoj zelenoj boji, koje ovo nebo "pritiska", kao kad vam neko sedi na glavi (u bukvalnom i prenesenom značenju). Dakle, ne znamo šta je tema: nebo ili lepi pejzaž. Prebacivanje u crno-beli mod donekle bi "spasilo" ovu fotografiju ali mislim da je jasno određen motiv glavni problem ove fotografije. Verujem da Karlo često ima priliku da uživa u lepoti ove prirode pa mu savetujem da se usredsredi na jedan motiv koji će istraživati iznova i iznova prateći njegove promene tokom jednog dana, meseca, godine...

KREATIVNOST ★★★★★
REALIZACIJA ★★★★★

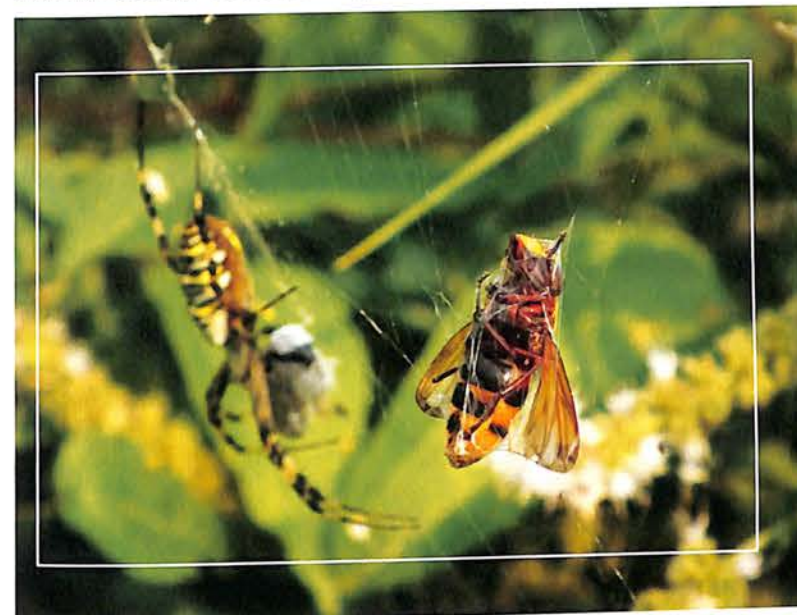
Ne želim da tvrdim da HDR nema svoju primenu ali brojni fotografi koriste ga neprimereno i preterano

KOMENTATORSKI PAR
IVANA & MILAN

Pošaljite nam vaše fotografije za rubriku Foto-komentar. Broj fotografija za slanje nije ograničen, a ako imate bilo kakvu zanimljivu priču "iza fotografije", slobodno je priključite uz fotografiju i rado ćemo je objaviti. Refoto, za "Foto-kliniku", Pčinjska 15a, 11000 Beograd; citaoci@refoto.co.rs za foto-kliniku

Kraj puta

Aleksandar Janković, Petrovac

KREATIVNOST ★★★★★
REALIZACIJA ★★★★★

Fotografija ima mnogo kategorija ali jedna stvar uvek je zajednička: fotografija bi, nakon vizualnog utiska, trebalo da nam ispriča neku priču. Fotografisanje prirode, a posebno makrofotografije nije nimalo lak posao, a još je teže pronaći motiv koji nije samo dokument trenutka već ima i zanimljivu priču. Aleksandar nam je poslao nekoliko zaista dobrih fotografija i među njima sam izdvojio ovu: muva lebdilica (koja oponaša ose) upetljala se u mrežu koju je ispleo veoma uspešan lovac – baštenski pauk. Veoma dobro izabran ugao sni-

manja i raspored objekata u prostoru koji se dobro odvajaju jedan od drugog količinom dubinske neoštine, rezultira skoro filmskom scenom. Uхваćena i paučinom sputana žrtva čeka svoju zlu sudbinu dok se u tom trenutku, u drugom planu, pauk upravo gosti nekom od svojih prethodnih žrtvi. Što se opreme tiče još jednom su se kompaktni digitalci pokazali kao odličan alat za snimanje makro fotografija jer je ova snimljena fotoaparatom Fuji FinePix HS11 bez upotrebe ikakvih dodatka ili blica. Čista i veoma efektna fotografija.

Priči blizu nije dovoljno ako fotografiju niste osmislili pre toga

ZAKLJUČAK

- + Dobar raspored objekata
- + Odlična i kreativna kontrola dubinske neoštine

Najstariji i najtiražniji
komputerski mesečnik
u Srbiji

Na kioscima svakog
prvog u mesecu

www.sk.rs

FOTO klinika

Ispod moje terase

Miloš Ljubičić, Beograd

Snimiti seriju fotografija u stilu fotoreportera ne znači da će to na kraju biti i foto-reportaža. Svi Nemanjini snimci napravljeni su s istog mesta, pod istim uglom, čak bez promene žižne daljine objektivna samo je kolona policajaca na različitim mestima. Isti ugao snimanja mislim da je posledica korišćenja normalnog objektivna ali i pored toga za reportažu je neophodno kretanje, ulazak u masu i snimanje akcije. Ovako, to je samo dokument dešavanja u "Backstageu" bez ikakve akcije i bio bi dobrodošla fotografija u široj priči snimljenoj "oči u oči". Ne kažem da je to jednostavno ali po onome koliko srca, odnosno hrabrosti, ulažu u svoje snimke prepoznaju se fotoreporter.

KREATIVNOST ★★
REALIZACIJA ★★

Tamna strana odsjaja

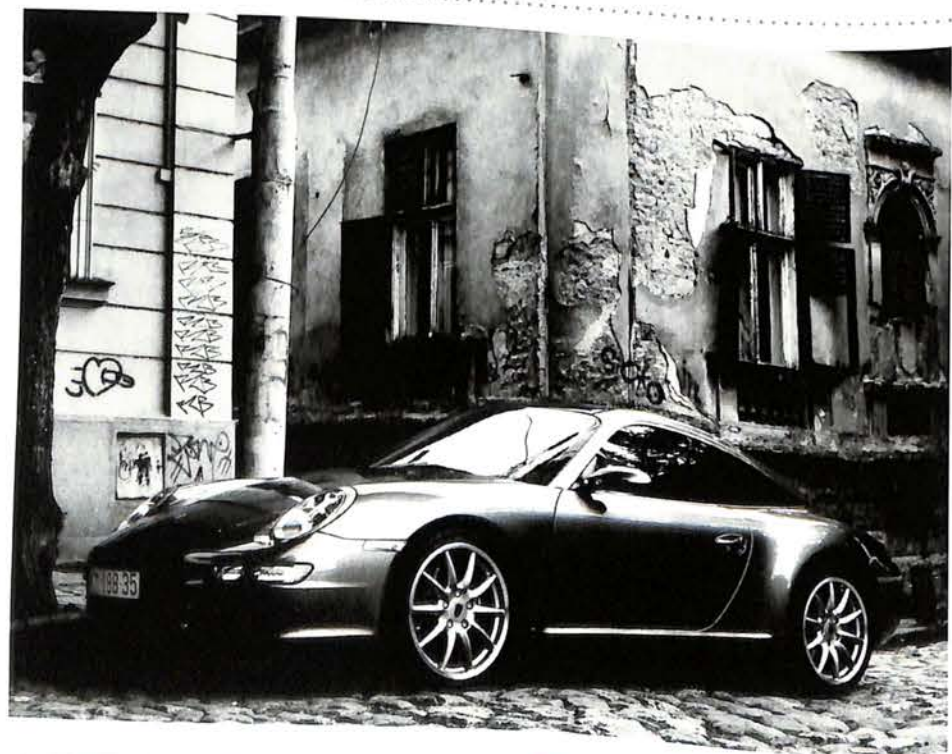
Nemanja Vukomanović, Beograd

KREATIVNOST ★★
REALIZACIJA ★★

Uz fotografiju koja je bila namenjena konkursu "Beograd u fokusu" stigao je i ovaj tekst: "Napomenuo bih da sam fotografijom hteo da prikažem kontrast starog i novog sjaja, obzirom šta je nekada predstavljao Kosančićev venac, a šta danas u društvu predstavlja luksuzni automobil. Otuda je i naziv fotografije "tamna strana odsjaja" koja sugerise na gubitak prave vrednosti današnjeg sjaja..."

Onog trenutka kada je fotografiji potrebno tekstualno objašnjenje tada postaje jasno da nešto nije u redu. Onaj ko ne zna da ova ulica ima kaldrmu ni po čemu drugom s fotografije ne može da sazna lokaciju tako da je ovo samo dokument o Poršeu iz Kosovske Mitrovice parkiranom ispred oronulih kuća. A što se tame tiče nje u senkama ima previše tako da je izgubljen deo detalja dok bi s druge strane trebalo potamniti fotografiju odozgo na dole jer je gornji deo previše svetao.

ZAKLJUČAK

- Snimanje sjajnih objekata nije jednostavan zadatak. Sredinu fotografije zauzima velika bela površina – refleks na vetrobranu
- Previše pojačan kontrast učinio je suviše tamnim veliki deo površina automobila

SAVET

- Kontrola kontrasta osnova je snage crno-belih fotografija. Ako se u tome pretera fotografija gubi veliki deo svojih informacija a ovde su to detalji prednje maske, bočne strane i prostora koji zauzima senka.

Šta izdvaja fotografe National Geographic magazina od ostalih?

RAZMISLITE.

NATIONAL GEOGRAPHIC
SRBIJA

U PRODAJI SVAKOG PRVOG PETKA U MESECU

DARKO SREĆKOVIĆ, Zemun, "Anja"

KRISTINA OBERLING, Virovitica, Hrvatska "Vamp"

Slobodna tema

PRAKSA NA DELU

REA MUCOVIĆ, Beograd, "I ovo je Beograd"

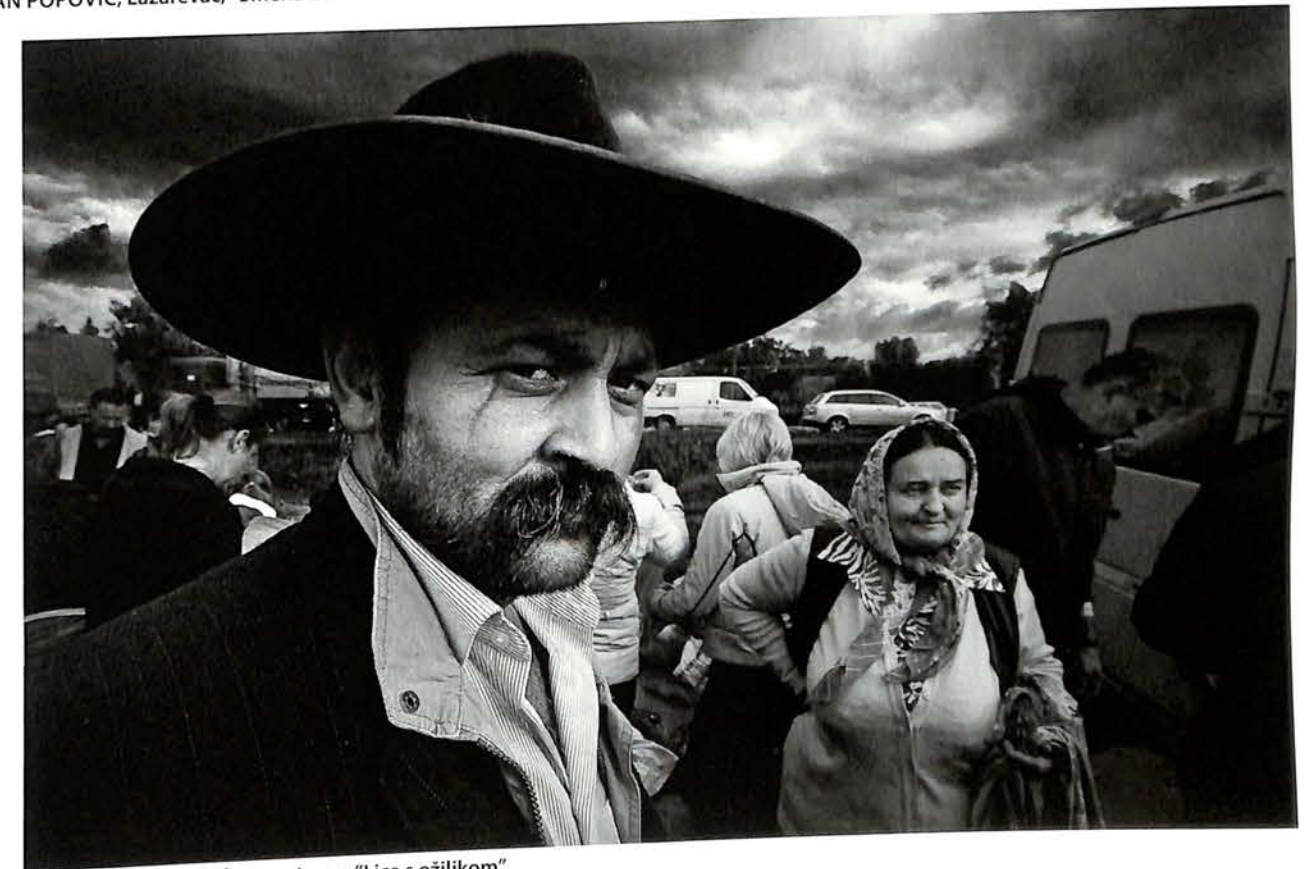
Nagrada:
EPSON STYLUS SX125
DALIBOR TALAJIĆ, Rovinj,
Hrvatska, "Grof"

GORAN POPOVIĆ, Lazarevac, "Smena bez sna"

MLADAN PAJKIĆ, Požarevac, "Ni na nebu, ni na vodi"

MARKO STAMATOVIĆ, Kragujevac, "Lice s ožiljkom"

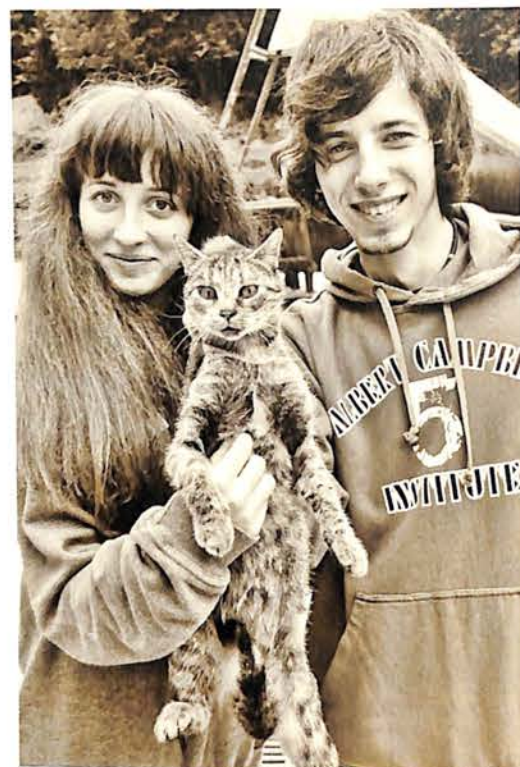
DANIJEL KAROVIĆ, Vrnjačka Banja, "Suze u kavezu"

JOVANA TOMASEVIĆ, Čačak, "Dečak"

ALEKSANDAR IGNJATOVIĆ, Mančester, Engleska, "Odraz ljudi"

MIROSLAV MIŠIĆ, Dobo, BiH, "Portret s mačkom Tomom"

GAJIĆ BOJAN, Beograd, "A vozovi prolaze"

LAZAR SLAVKOVIĆ, Kraljevo, "Seoski čovek"

SLAVOLJUB MACIĆ, Beograd, "Komšija Sava"

PROPOZICIJE KONKURSA

Tema: vezana za rubriku *Praksa na delu*
Broj radova: do 10 fotografija po autoru
Tehnika: analogne i digitalne fotografije
Format: minimalno 13 x 18 cm za fotografije koje se šalju poštom (za digitalne fajlove 300 dpi). Ukoliko šaljete preko sajta, pročitajte ograničenja na stranici za upload. Radovi moraju biti propisno obeleženi (na poledini fotografije, kod digitalnih fajlova u File Info ili File Properties, upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata)

ROK ZA SLANJE: DO 10. 12. 2010.

Fotografije slati na adresu:
 REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd
 za konkurs "Praksa na delu"

SPONZORI KONKURSA

BSProcessor
 Zajedno možemo mnogo.

EPSON
 EXCEED YOUR VISION

KREŠIMIR GOLEŠ, Šibenik, Hrvatska "Aerosol art"

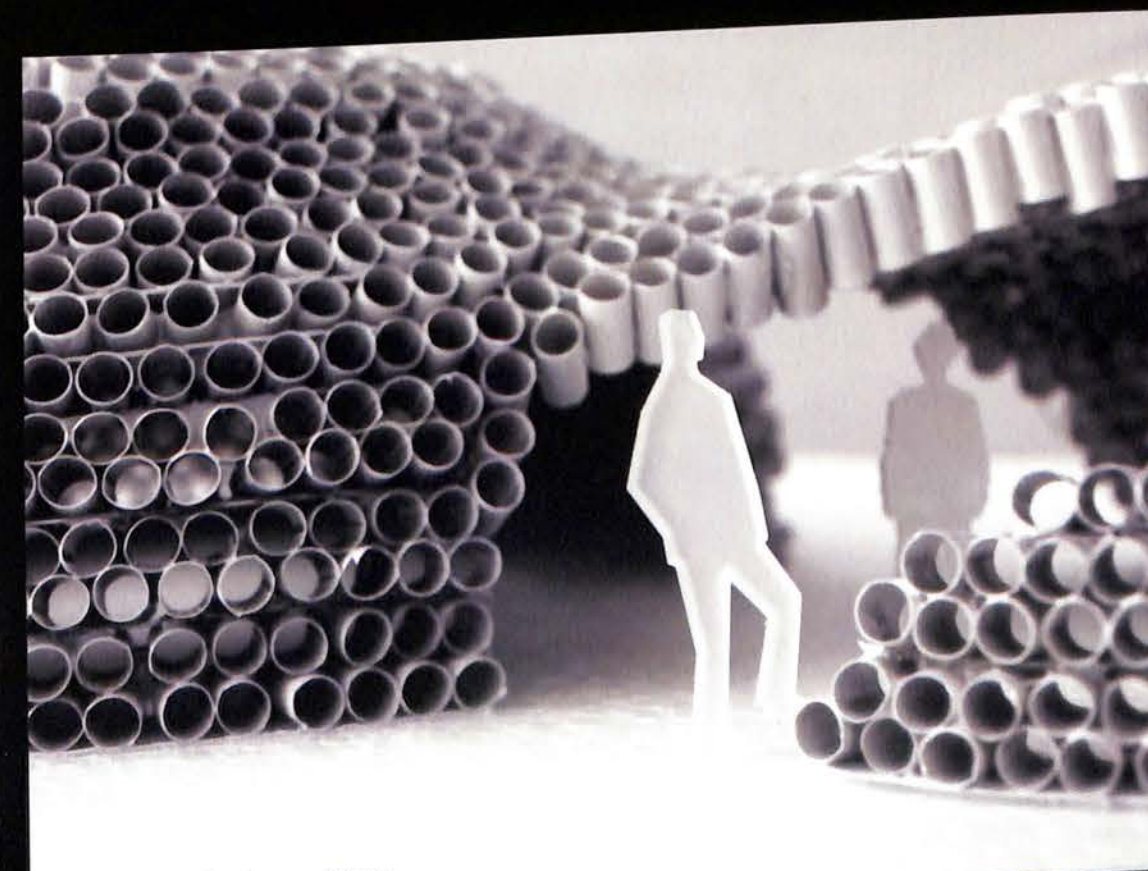
ZVONKO STANKOVIĆ, Smederevska Palanka

DINKO NESKUSIL, Karlovac, Hrvatska, "Wakeboard"

PRAKSA NA DELU

Konkurs za najbolju fotografiju na temu

Autor fotografije Jovana Miletić

Konkurs će biti otvoren do 10. decembra 2010. godine. Nakon završenog konkursa najbolji radovi će biti nagrađeni od strane Epsona i adekvatno prezentovani javnosti. Više informacija o konkursu i propozicijama možete pronaći na www.refoto.co.rs i www.bsprocessor.com/fotokonkurs.

EPSON
 EXCEED YOUR VISION

ReFoto

BSProcessor
 Zajedno možemo mnogo.

UČESTVUJTE
 U NAGRADNOM
 FOTO KONKURSU
 "PRAKSA NA DELU"
 KOJI ORGANIZUJU
 EPSON I ČASOPIS
 REFOTO, UZ
 PODRŠKU
 KOMPANIJE
 BS PROCESOR.

VREME JE ZA D-SLR!

- izuzetan kvalitet fotografija
- više autofokusnih tačaka
- veća brzina fotografisanja
- jednostavan za rukovanje

D3100 **TELO 47.990** din

- Naslednik modela D3000 • 14,2 miliona piksela
• EXPEED II procesor • Živi prikaz slike (Live View)
• Full HD video (1080p) • osetljivost od ISO 12.800 •
više autofokusnih polja • u prodaji od 1. oktobra
- D3100 + 18-55mm VR **52.990** din
 - D3100 + 18-55mm VR **58.990** din
 - D3100 + 18-55mm VR + 55-200mm VR **76.990** din
 - D3100 + 18-105mm VR **71.990** din

D5000 **DUPLI VR SET 69.990** din

- D5000 + 18-55mm VR + 55-200mm VR
- D5000 telo **49.990** din
 - D5000 + 18-55mm VR **54.990** din
 - D5000 + 18-55mm VR **59.990** din
 - D5000 + 18-105mm VR **70.990** din
 - D5000 + 16-85mm VR **99.990** din
 - D5000 + 18-200 VR II **109.990** din

D90 **TELO 74.990** din

- D90 + 18-55mm VR **79.990** din
- D90 + 18-105mm VR **94.990** din
 - D90 + 18-105mm VR + 55-200mm VR **116.990** din
 - D90 + 18-105mm VR + 70-300mm VR **130.990** din
 - D90 + 16-85mm VR **121.990** din
 - D90 + 18-200mm VR II **134.990** din

D7000 **TELO 117.990** din

- D7000 + 18-55mm VR **121.990** din
- D7000 + 18-55mm VR + 55-200mm VR **141.990** din
- D7000 + 18-105mm VR **138.990** din
- D7000 + 18-105mm VR + 70-300mm VR **174.990** din
- D7000 + 16-85mm VR **166.990** din
- D7000 + 18-200mm VR II **176.990** din

D300s **TELO 139.990** din

- D300s + 18-105mm VR **161.990** din
- D300s + 18-105mm VR + 70-300mm VR **198.990** din
- D300s + 16-85mm VR **185.990** din
- D300s + 18-200mm VR II **195.990** din

D700 **TELO 219.990** din

- D700 + MB-D10 **245.990** din
- D700 + PDK-01 (MB D10, EN-EL4A, BL3, MH-21) **265.990** din
- D700 + MB-D10 + 24-120mm F/3.5-5.6 **274.990** din

SB 400 14.190 din
SB 600 26.290 din
SB 900 45.990 din

2 godine garancije
ovlašćenog uvoznika

- AF DX 10.5 mm f/2.6 G ED Fisheye **75.490** din
- AF-S DX 35 mm f/1.8 G **21.490** din
- AF 24 mm f/1.4G ED AF-S **212.990** din
- AF 85 mm f/1.8 D **44.990** din
- AF-S DX 10-24 mm f/3.5-4.5 G ED **85.900** din
- AF 35 mm f/2.0 D **29.900** din
- AF-S DX 16-85 mm f/3.5-4.5 G ED VR **64.900** din
- AF-S DX Micro 85 mm f/3.5 G ED VR **53.900** din
- AF-S DX 18-200 mm f/3.5-5.6 G IF-ED VR II **75.490** din
- AF-S DX 55-300 mm f/4.5-5.6 G ED VR **41.900** din
- AF-S 28-300 mm f/3.5-5.6 G ED VR **106.900** din

NIKKOR objektivni

- NIKON Obj 12-24mm F4G AF-S DX IF-ED **112.900** din
- NIKON Obj 16-35mm f/4G ED VR **117.900** din
- NIKON Obj 17-55mm F2.8G DX AF-S IF-ED **155.900** din
- NIKON Obj 18-35mm F3.5-4.5D AF IF-ED **62.900** din
- NIKON Obj 18-55mm F3.5-5.6G AF-S DX VR **19.900** din
- NIKON Obj 18-70mm F3.5-4.5G AF-S DX Zoom **37.900** din
- NIKON Obj 18-105mm F3.5-5.6G ED VR AF-S DX **27.900** din
- NIKON Obj 24-85mm F3.5-4.5G AF-S **48.900** din
- NIKON Obj 24-85mm F2.8-4.0 D AF **74.900** din
- NIKON Obj 28-35mm 1/3.5-4.5 Manualni **85.900** din
- NIKON Obj 24-120mm F3.5-5.6G AF-S VR IF-ED **69.900** din
- NIKON Obj 14-24mm F2.8G AF-S ED **177.900** din
- NIKON Obj 24-70mm F2.8G AF-S **166.900** din
- NIKON Obj 70-200mm F2.8G AF-S ED VR II **247.900** din
- NIKON Obj 70-200mm F2.8G AF-S IF VR **172.900** din
- NIKON Obj 14mm F2.8D AF IF-ED **188.900** din
- NIKON Obj 16mm F2.8D AF Fisheye **66.900** din
- NIKON Obj 20mm F2.8D AF **88.900** din
- NIKON Obj 28mm F1.4 D AF **214.900** din
- NIKON Obj 28mm F2.8 D AF **31.900** din
- NIKON Obj 50mm F1.4D AF **33.900** din
- NIKON Obj 50mm F1.4G AF-S **42.900** din
- NIKON Obj 50mm F1.8D **13.900** din
- NIKON Obj 85mm F1.4D AF **134.900** din
- NIKON Obj 60mm f/2.8G ED AF-S **56.900** din
- NIKON Obj 105mm F2.8G AF-S IF-ED VR II Micro **91.900** din
- NIKON Obj 135mm F2.0 AF-DC **141.900** din
- NIKON Obj 24mm f/3.5 D ED PC **215.900** din
- NIKON Obj 45mm f/2.8D ED PC-E Micro **215.900** din
- NIKON Obj 85mm F2.8D PC Micro **215.900** din
- NIKON Obj 55-200mm f/4-5.6G AF-S DX VR IF-ED **196.900** din
- NIKON Obj 70-300mm F4.5-5.6G IF-ED VR **29.900** din
- NIKON Obj 80-400mm F4.5-5.6D AF VR **56.900** din
- NIKON Obj 180mm F2.8D AF IF-ED **177.900** din
- NIKON Obj 200mm F4.0 IF Micro **96.900** din
- NIKON Obj 300mm F4.0 AF-S IF-ED **183.490** din
- NIKON Obj 300mm F4.0 AF-S IF-ED **144.900** din

COOLPIX P7000 **49.990** din

COOLPIX P100 **35.990** din

COOLPIX L110 **21.990** din

NATIONAL GEOGRAPHIC
torbe i rančevi
www.geographicbags.com

SanDisk® www.sandisk.com

Extreme® Pro™ CompactFlash® kartice, brzine 60 mb/s, dostupne u kapacitetima od 8 GB - 32 GB, posebno su napravljene da pružaju vrhunske performanse za uređaje koji koriste CF format, sa početnom cenom već **od 7.249** din

SanDisk® ImageMate® čitač all in one
Brzo, lako i bezbedno prenesite sve svoje podatke na računar. Čitač all in one čita sve formate memorijskih kartica, a sa brzinom pisanja bližnja do 34 mb/sek oni su među najbržim postojećim čitačima, cena **od 2.889** din

SanDisk® SD™ i SDHC™ kartice
Vaši važni trenuci zaslužuju brzinu i pouzdanost SanDisk Ultra memorijske kartice, dostupne u kapacitetima od 2GB - 64GB, brzine 15 mb/sek, sa početnom cenom već **od 1.099** din

SanDisk® Mobile microSD™/SDHC™ i Memory Stick Micro™ (M2™) kartice
su najbolji i najpopularniji način da svu svoju muziku, video snimke, fotografije, aplikacije, igrice nosite sa sobom. Dostupne u kapacitetima od 2GB - 32GB, sa početnom cenom već **od 700** din

eneloop

Ready to use Rechargeable Battery

SANYO vam predstavlja revolucionarnu tehnologiju prvih punjivih baterija spremnih za rad bez punjenja - eneloop. One kombinuju superiornu tehnologiju modernih Ni-MH punjivih baterija sa prednostima klasičnih alkalnih baterija.

Prenosno pakovanje sa brzim punjačem **MDR03** 4 AA eneloop baterije, 2 AAA eneloop baterije i po 2 adaptera formata D i C **4.399** din

1.699 *cena za 4 baterije din

WWW.CREATIVELIGHT.COM

TELEFUNKEN

7331 TR
- vaša lična galerija tri ekrana u jednom
- dijagonala 8.4 inča X3
- rezolucija 800x600
- reprodukuje fotografije, video i muziku **29.990** din

- AC adapter
- 2 GB memorije
- daljinski upravljač
- podržava SD, MS, MMC, XD i USB

lowepro

Preko 40 godina Lowepro proizvodi najkvalitetnije torbe i rančeve za foto i video opremu.

www.lowepro.com

SlingShot
4 veličina
od 5.990 din

CompuDaypack
1 veličina, 4 boje
6.590 din

Fastpack
4 veličine, 3 boje
od 5.490 din

Flipside
3 veličine, 3 boje
od 5.990 din

Inverse
2 veličine, 3 boje
od 5.190 din

Classified
8 veličina, 2 boje
od 11.990 din

Manfrotto
Stativ/tripod
• 055XPROB Pro Black **17.490** din
• 190XPROB **14.990** din
• 190MF3 Mag Fiber 3SC **32.990** din

Tripod super pro
• 058B Triaut Camera **37.590** din
• 161MK2 Super Mark 2 **49.900** din

Tripod Compact
• 785B Modo **4.990** din
• 7301YB **14.990** din
• 7321YB Mini **9.990** din

Monopodi
• 679B **4.990** din
• 680B **6.190** din
• 681B HD Pro **5.890** din
• 682B Self Standing **11.190** din

Glave
• 222 **9.990** din
• 322RC2 **12.990** din
• 484RC2 **5.990** din
• 496RC2 **7.490** din
• 804RC2 **7.490** din
• 808RC4 **13.590** din

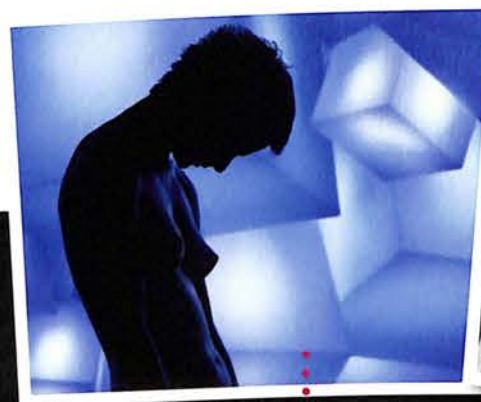
www.manfrotto.com

Monohromatski svet

NAREDNU 2011. GODINU ZAPOČINJEMO S NOVIM KONKURSEM NA TEMU "MONOHROMATSKI SVET". U TU KATEGORIJU SPADAJU I CRNO-BELE I KOLOR FOTOGRAFIJE S TIM DA MORA BITI DOMINANTAN JEDAN TON. IZBOR MOTIVA JE POTPUNO SLOBODAN

PROPOZICIJE

- **Tema:** Monohromatski svet – crno-bele i kolor fotografije
- **Broj radova:** za svaki broj časopisa prima se do deset fotografija po autoru.
- **Trajanje konkursa:** tokom 2011. godine.
- **Veličina fotografija:** minimum 13 x 18 cm u 300 dpi, rgb, jpg, bez kompresije.
- **Rok za slanje fotografija:** do 15. u mesecu, prvi rok je 15.12.2010.
- **Slanje fotografija:** poštom na adresu Refoto, Pčinjska 15a, 11000 Beograd ili na adresu www.refoto.co.rs – link konkursi UPLOAD

Fotografije: Milan Živković

Budite i vi kreator vašeg omiljenog časopisa

KONKURSI

- Konkurs časopisa PRAKSA NA DELU;
- Konkurs s temom MONOHROMATSKI SVET;

RUBRIKE

– PUTOPIS

Do dvadeset fotografija, kratak tekst u kojem ćete opisati vaše utiske i iskustvo koje ste stekli na putovanju. Fotografije minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

– U FOKUSU

Posaljite do tri fotografije (po jednom broju časopisa) minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

– FOTO-KOMENTAR

Do pet fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

– FOTO-AMATER

Do dvadeset fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

INT@RNET

– Na našoj internet-prezentaciji odredili smo prostor za veb-galeriju. Do deset fotografija, portret i kratak tekst o vama. Fotografije veličine do 500 piksela (duža strana) u rezoluciji 72 dpi, JPEG, RGB.

– Na ovoj adresi možete poslati vaše fotografije za sve konkurse: www.refoto.rs/prijava.php

Kako da pošaljete fotografije

@-POŠTOM

- prikačite fotografije uz vaš mejl i u file info napišite ime i prezime, adresu i eventualno tehničke podatke o fotografiji;
- ograničite veličinu jedne fotografije na 1,5 MB;
- maksimalna težina maila je do 10 MB.

U FOKUSU, citaoci@refoto.co.rs, subject: U fokusu

FOTO-KOMENTAR, citaoci@refoto.co.rs,

subject: Foto-komentar

FOTO-AMATER, citaoci@refoto.co.rs,

subject: Foto-amater

POŠTOM

Fotografije odštampane na papiru ili narezane na CD (a možete i jedno i drugo). Ako ih šaljete za više rubrika, nije potrebno da šaljete više kompakt-diskova, već ih samo rasporedite u posebne foldere i imenujte ih nazivom rubrike ili teme. **Obavezno napišite podatke na poleđini fotografije ili u fajl info (ime, prezime, adresa, kontakt, naziv rada, eventualno tehnika rada).** Pažljivo ih upakujte (najbolje u kovertu s vazдушnim jastucima) ili ih dodatno ojačajte kartonom.

Adresa je ZA REFOTO, Studio One, Pčinjska 15a, 11 000 Beograd.

* Digitalna flexo mašina za štampu iz rolne

sistem 5m

Stanoja Glavaša 153
16000 Leskovac
tel: 016/3453 969,
3452 607
mob. 063 449 549
www.sistem5m.rs

- Demo centar
- Servis i tehnička podrška
- Prodaja

- Digitalni printer
- Format maksimalni 325mm x 1200mm
- Težina papira do 502 gr

XANTE

Ovlašćeni zastupnik i serviser DEGRAVA i XANTE proizvoda

www.xantebalkans.com

Prijatelj časopisa ReFoto

radio na frekvencijama

99,1 MHz

100,8 MHz

105,4 MHz

BEOGRADSKA FOTO BERZA
05.12.2010. GODINE
TG Staklenac, Trg Republike, 10-16h

KUPOVINA
PRODAJA
RAZMENA

BESPLATNA KRATKA RADIONICA:
"SNIMANJE MOTIVA IZ PRIRODE,
TEHNIKA MAKRO FOTOGRAFISANJA"
OD 11 DO 13h

www.skolafotografije.com • www.fotosvet.rs
www.beogradskafotoberza.com

ORGANIZATOR: "UG SINERGIJA" 063/211777

ŠTAMPA FOTOGRAFIJA VISOKOG KVALITETA
NA PENI, SLIKARSKOM PLATNU...

BIG PRINT

Đorđa Stanojevića 4, 11070 Novi Beograd,
Tel: 011 3016 525, Fax: 011 3016 528;

Pixel Plus
Servis Centar

Mihizova 22, Beograd
tel: 011/3392-844
email: servis@pixelplus.rs

Popravka i održavanje:

- Foto aparata
- Video kamera
- Objektiva
- Bliceva
- Video projektora
- Foto štampača

Autorizovani **Canon** servis za video i foto program

JEDINSTVENA PONUDA U SRBIJI!
IZABERI KOMBINACIJU I UŠTEDI

UŠTEDITE 1,700 = K1	UŠTEDITE 1,800 = K2	UŠTEDITE 1,900 = K3	UŠTEDITE 2,200 = K4	UŠTEDITE 4,000 = K5	UŠTEDITE 5,100 = K6	UŠTEDITE 6,300 = K7	UŠTEDITE 3,700 = K8
UŠTEDITE 1,200 = K9	UŠTEDITE 1,300 = K10	UŠTEDITE 1,500 = K11	UŠTEDITE 3,200 = K12	UŠTEDITE 2,800 = K13	UŠTEDITE 2,500 = K14	UŠTEDITE 2,800 = K15	UŠTEDITE 2,600 = K16
UŠTEDITE 3,000 = K17	UŠTEDITE 2,500 = K18	UŠTEDITE 2,600 = K19	UŠTEDITE 4,500 = K20	UŠTEDITE 4,400 = K21	UŠTEDITE 4,500 = K22	UŠTEDITE 7,400 = K23	UŠTEDITE 8,400 = K24
UŠTEDITE 3,500 = K25	UŠTEDITE 3,000 = K26	UŠTEDITE 3,100 = K27	UŠTEDITE 6,500 = K28	UŠTEDITE 6,400 = K29	UŠTEDITE 6,500 = K30	UŠTEDITE 10,400 = K31	UŠTEDITE 11,400 = K32
UŠTEDITE 3,200 = K33	UŠTEDITE 3,500 = K34	UŠTEDITE 3,100 = K35	UŠTEDITE 7,500 = K36	UŠTEDITE 7,400 = K37	UŠTEDITE 7,500 = K38	UŠTEDITE 11,900 = K39	UŠTEDITE 12,900 = K40
UŠTEDITE 3,700 = K41	UŠTEDITE 3,700 = K42	UŠTEDITE 3,500 = K43	UŠTEDITE 8,400 = K44	UŠTEDITE 8,400 = K45	UŠTEDITE 8,500 = K46	UŠTEDITE 13,400 = K47	UŠTEDITE 14,400 = K48
UŠTEDITE 3,700 = K49	UŠTEDITE 3,700 = K50	UŠTEDITE 3,500 = K51	UŠTEDITE 8,400 = K52	UŠTEDITE 8,200 = K53	UŠTEDITE 8,200 = K54	UŠTEDITE 13,400 = K55	UŠTEDITE 14,400 = K56
UŠTEDITE 4,000 = K57	UŠTEDITE 3,700 = K58	UŠTEDITE 4,000 = K59	UŠTEDITE 8,400 = K60	UŠTEDITE 8,400 = K61	UŠTEDITE 8,200 = K62	UŠTEDITE 14,400 = K63	UŠTEDITE 15,400 = K64

SVE ZA FOTOGRAFE
I VIDEOSNIMATELJE

FOTOSVET

www.fotosvet.rs
Moneta, Bulevar kralja Aleksandra 84
011/344 84 77 • moneta93@gmail.com

Preplatite se na ReFoto

DOBIĆETE GRATIS ČASOPIS + POKLON PO IZBORU

■ ZA SAMO **3.000 DINARA**, koliko iznosi pretplata na 12 brojeva + 1 GRATIS, dobićete vaš omiljeni časopis na kućnu adresu + **poklon Lowepro Peak PX 60** (foto-torbu za kompaktni fotoaparati ili video kameru) ili **poklon šolju s utisnutim ReFoto logom**.

■ UKOLIKO ŽELITE, možete se pretplatiti i na 6 brojeva + 1 GRATIS za samo **1.500 dinara** (bez poklona).

■ Za BiH pretplata na 11 + 1 brojeva iznosi **88 km** (bez poklona)
Poštarina je uključena u cenu.

NAPOMENA: PONUDA S POKLONOM VAŽI SAMO ZA PODRUČJE SRBIJE DOK TRAJU ZALIHE! POKLON ŠALJEMO ODVOJENO OD ČASOPISA!

šolja za kafu ili čaj s utisnutim logom časopisa

Lowepro Peak PX 60 FOTO-TORBA

Dimenzije: 14x6,5x16 cm

NARUČITE I STARE BROJEVE ILI NAŠA DRUGA IZDANJA

■ **"ELEMENTARNA TEHNIKA FOTOGRAFIJE"** prof. Dragoljub Kažić, din. 450 + 140 PTT

■ **POVEZAN KOMPLET REFOTO** časopisa za 2002, 2003, 2004, 2006 i 2007. godinu – 2.000 din.; 2009. godina – 3.490 din.+ 160 PTT po kompletu;

■ **"TOMISLAV PETERNEK – ŽIVOT S FOTOGRAFIJOM"**, Foto-monografija, din. 7.000 + 400 PTT

■ **"DRAGOLJUB TOŠIĆ – FOTOGRAFIJE"**, Foto-monografija, din. 1.500 + 180 PTT

KAKO PLATITI?

ZA SRBIJU:
UPLATNICOM KOJU POŠALJETE NA ADRESU: STUDIO ONE, Pčinjska 15a, 11000 Beograd ili **POZOVITE** 011/30-34-373 prodavnica foto-opreme, Vuka Karadžića 7a, Beograd, u kojoj možete kupiti sva ponuđena izdanja ili **POŠALJITE NAM E-MAIL** NA: pretplata@refoto.co.rs

ZA BiH:
UPLATNICOM KOJU POŠALJETE NA ADRESU: REFOT BH, Tarasa Ševčenka 1, Banja Luka ili **POZOVITE** 051/324-440 REFOT BH u kojem možete kupiti sva ponuđena izdanja ili **POŠALJITE NAM E-MAIL** NA: pretplata@refoto.co.rs

PRETPLATA ZA SRBIJU
ZA 12 + 1 BROJEVA IZNOSI **3.000 DINARA** ILI ZA 6 + 1 BROJEVA IZNOSI **1.500 DINARA** (poštarina je uključena u cenu)
Kopiju uplate uz napomenu za koji ste se poklon opredelili pošaljite e-mail na: pretplata@refoto.co.rs.

PRETPLATA ZA BiH
ZA 11 + 1 BROJEVA IZNOSI **88 KM** (poštarina je uključena u cijenu)
Kopiju uplate dostaviti na faks: 051/324-445 ili poslati na adresu: REFOT BH Tarasa Ševčenka 1, Banja Luka

PRETPLATA ZA INOSTRANSTVO (bez BiH)
ZA 12 BROJEVA IZNOSI **80 EVRA**
NAPOMENA: Specijalna ponuda ne važi za inostranstvo.
INSTRUCTION FOR CUSTOMER TRANSFERS IN EUR
56: Intermediary: BCITITMM
INTESA SANPAOLO SPA
MILANO, ITALY
57: Account with institution: DBDBRSBG
BANCA INTESA AD, BEOGRAD
MILENTIJA POPOVIĆA 7B
BEOGRAD, REPUBLIKA SRBIJA
58: Beneficiary: /RS35160005010023607637
STUDIO ONE DOO
BEOGRAD

Kupite stare brojeve

OD **125** DINARA

UPOTPUNITE SVOJU ARHIVU ČASOPISA REFOTO (BROJEVI OD 1 DO 6, 29, 43 I 45 SU RASPRODATI).
OD BROJA 7 DO 44 CENA PO KOMADU JE 125 DIN.
OD BROJA 45 DO 54 CENA PO KOMADU JE 150 DIN.
OD BROJA 55 ZNOSI 250 DIN PLUS POŠTARINA OD 60 DINARA PO KOMADU

FOTODiskont.rs 011/3571-102 | 063/225-112

ONLINE PRODAVNICA

6 RATA ČEKOVIMA BEZ KAMATE

STUDIJSKA RASVETA, STATIVI, RAZNA DODATNA OPREMA, CANON SLR APARATI, CANON OBJEKTIVI

Nikon SONY TAMRON SIGMA Fuji Canon Panasonic BOWENS OLYMPUS

FOTO STAR
NOVI SAOBRERBA
BULEVAR OSLOBODENJA 48
WWW.FOTOSTARNS.CO.RS
064/6406331

SVI APARATI IMAJU GARANCIJU 2 GODINE

RASPRODAJA DSLR FOTOAPARATA OBJEKTIVA FOTO OPREME I VIDEO KAMERA

CANON EOS 1000 = 340 €
CANON EOS 500D = 510 €
CANON EOS 500D + 18-55 IS = 545 €
CANON EOS 550D = 660 €
CANON EOS 550D + 18-55 IS = 710 €
CANON EOS 50D = 700 €
CANON EOS 7D = 1240 €
CANON EOS 5D Mark II = 1830 €
CANON EOS 5D Mark II + 24-105 IS USM = 2670 €
CANON EOS 1D Mark IV = 3900 €
CANON EOS 1DS Mark III = 5710 €

Anita-Foto d.o.o. **www.mitsubishi-foto.rs** Tel: 064 38 91 408

Jedan štampač sa dvostrukom snagom

DUPLI ŠTAMPAC CP-D707DW

POJEDINAČNI ŠTAMPAC CP-D70DW

ŠTAMPAČI - TERMINALI - KIOSK - SISTEMI - LABORATORIJE

SS digit www.ssdigit.com

Servis fotoaparata, kamera i foto opreme

Kraljice Marije 29
011/322-36-74 | 065/33-70-330

POTRAŽITE NA KIOSCIMA

fly&travel magazine

u novembru prvi broj

SVE o jeftinim avio-kartama

KRSTARENJE MEDITERANOM iz Rima do Turske, Grčke, Izraela i Egipca

TOP 10 SVETSKIH HOTELA

PUTOVANJE IZ SNOVA

WIENER STÄDTISCHE VIENNA INSURANCE GROUP

100 najboljih putovanja

POKLON 250€
vaučer za krstarenje SVAKOM ČITAOCU

BM Focus Foto www.bmfoto.rs

Uz svaki kupljeni Ixus fotoaparati dobijate na poklon Canon Selphy foto-štampeč!

011/311-99-88
021/522-778
011/301-78-56
011/301-78-57
info@bmfoto.rs

Jurija Gagarina 149 lok. 40 TC Piramida, TopShop, Novi Beograd
Dunavska 12 (u pasažu), Novi Sad

PISMO MESECA

PARAMA SE ŽIRI NE KUPUJE
Lazar Slavković, Kraljevo

Pozdrav, imam 12 godina, živim u Kraljevu i bavim se fotografijom... Časopis Refoto stalno kupujem i čitam... (od kad sam počeo da se bavim fotografijom (početkom 2010). Moje fotografije stalno šaljem za konkurse ali nikako da izađu u časopisu (mada bila je moja fotografija na "TV Studio B" www.facebook.com/notes/refoto/

Nekada davno, sa skoro istim brojem godina, poslao sam fotografije na jedan od konkursa. Reditelji su mi govorili da su lepe, drugovi da su super... A moje crno-bele fotografije, oko kojih sam se danima, odnosno noćima mučio u mraku laboratorije, ispale su u prvom krugu žiriranja. Umalo što zbog toga nisam prestao da se bavim fotografijom. Nakon desetak dana, ohladene glave, otišao sam da vidim izložbu i tada sam prvi put shvatio šta moram dalje da radim. Ubedio sam roditelje da mi kupe knjige, filmove i hemiju i krenuo da umesto škljocanja zaista smisleno fotografiram.

Sa jednom godinom fotografskog staža teško da je moguće snimiti fotografije koje bi konkurisale onima koje snimaju mnogo ozbiljniji autori. Pitanje o tome da li nešto treba da se plati za objavljivanje poprilično je uvredljivo, ali se može oprostiti s obzirom na Vaše godine. Internet je mesto gde se gledaju

fotografije koje u realnom svetu imaju veličinu poštanske marke. Grupe ljudi koje se tu družu jedni drugima dele pohvale, a veoma retko mnogo potrebne kritike. Pogledao sam Vaše fotografije i upravo tu našao potvrdu ovoga o čemu pričam. Makrofotografija kovanice od pet dinara kao motiv tako snimljen sam po sebi ne predstavlja ništa. Ili sasvim običan snimak parka u kontrastu s "izgorelim" nebom gde čak stoje i neke interne nagrade. Ipak, ima tu i dobrih fotografija, kao što su: Imaginary sheep, Cowherd in work. Imam dva saveta: da počnete pored konkursa da šaljete fotografije za našu rubriku "Foto-klinika" (jer komentarišemo fotografije samo ako od toga svi imaju koristi), a drugi je da pošaljete fotografije na neki od fotografskih konkursa (gde se doduše plaća za učešće, ali za prolazak nikako) i da vidite kako će pojedine fotografije proći kada su pred žirijem.

Milan Živković

SIMBOLIKA GRADOVA

Josip Pogorilić, Rovinj, Hrvatska

Poštovani, nedavno dobih Refoto broj 74. oktobar 2010. u ruke. Za njega sam čuo davno, ali ovako opipljivog vidim ga po prvi puta. Časopis je fantastičan, može se u njemu vidjeti podosta toga, a i naučiti isto tako mnogo. Vidim da u njemu ima i nekolicina autora iz Hrvatske, koje osobno poznajem, pa čak i iz Rovinja gdje ja živim. Fotografija u njemu ima zaista lijepih. Zastavio bih se na rubrici "Beograd u fokusu", a moje zapažanje bi bilo sljedeće: gledam te fenomenalne fotografije i stalno mi se vrte u glavi tema "Beograd u fokusu", ali na mnogim fotografijama se

ne vidi da je to ufoškano u Beogradu, naine ne vidi se simbolika Beograda, jer po mome mišljenju to je moglo biti ufoškano bilo gdje, odnosno u bilo kojemu gradu. Primjer fotografija Dejana Balinde pod naslovom "Pogled" tema "Lica Beograda". Fotografija izvrsna, fenomenalna, odaje radost djevojke među mnoštvom na ulici, ali nigdje nema niti jednog detalja koji bi upućivao da je to u Beogradu. Po mom skromnom mišljenju, trebao bi se vidjeti tu i jedan detaljić koji ukazuje da je to snimljeno upravo u Beogradu. Vaš sugrađanin Dragan M. Babović dobitnik je 1. nagrade na 3. Photodaysima u junu ove godine u Rovinju (konkurencija je bila strahovito jaka), a fotka mu je feno-

ŠALJITE NAM

svoje utiske, pitanja, vaše poglede na fotografiju na e-mail: citaoci@refoto.co.rs ili poštom: Refoto, Pčinjska 15a, 1100 Beograd

MUKE DOKUMENTARISTIČKE
N. Samardžić

Poštovani gospodine Živkoviću, sve pohvale, divno ste obradili ovu temu, na jednostavan i pristupačan način – dostupan i nama koji nismo eksperti u Fotošopu. Imam jedno pitanje: Radim na knjizi istorijskog sadržaja, napravio sam stotine fotografija dokumenata u raznim arhivima. Nije problem da ih prebacim iz kolora u crno-belo, ali nikako ne mogu da selektujem pozadinu – želio bih da pozadina bude strogo bela (zbog kontrasta), a tekst – slova strogo crna. To je zbog jasnoće i boljeg prikaza kad se knjiga bude štampala. Molim Vas, ako hoćete da mi pomognete savetom.

Ne postoji čarobna formula kojom bi se taj posao lako obavio. Ne znam kako ste fotografisali dokumenta, ali obično se to radi s uključenom korekcijom +1 kako bismo sačuvali belinu papira. Najjednostavniji savet koji bi morao da uradi većinu posla jeste da fotografije otvarate kao raw fajlove, tj. da ih, kao crno-bele, otvarate u Camera Raw programu i da podešavate kontrast i osvetljenost i po potrebi dodajete crnu – kako bi slova ostala crna. Ako postoje mesta sivkastog tona, lokalno ih možemo kontrolisati alatima Gradient Tool i Adjustment Brush. Naknadnu kontrolu uradite pomoću alata Threshold, koji će pokazati kritična mesta.

menalna. Uslikao je Rovinj u svom prepoznatljivom stilu, gdje se jasno vidi da je to snimljeno u Rovinju i žiriju se taj rad dopao. Ja kao Rovinjez izuzetno sam na to ponosan. Toliko o mom skromnom mišljenju. Bio sam u Beogradu u više navrata, prekrasan je to grad, ima se štošta za fotografirati, a i ljudi su veoma susretljivi i ljubazni. Srdačno vas pozdravljam...

Kao što ste upravo rekli, Beograd je veoma zanimljiv grad i prepun je motiva. Slažemo se, ali samo delimično, da je dobro da postoji veza s osnovnom temom, ali nju nije uvek lako ispoštovati, a ponekad može čak i da smeta. Ogroman broj fotografija, koje

PRETPLATA

Tatjana Mrkaljević

Prvo moram da vas pohvalim na fenomenalnom časopisu, jedinom koji pročitam bukvalno od prve do poslednje stranice. Ja živim u Oslu gde sam trenutno na drugoj godini Više kreativne škole, Odsjek fotografija. Imam pristup mnogim časopisima i informacijama u vezi s fotografijom, ali vaš časopis mi je mnogo bitan da pratim i fotografiju na Balkanu i posebno u Srbiji. Problem je što nisam uvek u mogućnosti da dođem do časopisa, a pogotovo ovih starih brojeva, pa me zanima da li je moguće poručiti u Norvešku jedan broj starih izdanja. Hvala unapred.

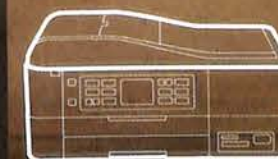
Na veb-stranicama: www.refoto.rs, u rubrici Izdanja pronaći ćete informaciju koje stare brojeve je moguće naručiti. Cene pojedinačnih brojeva iznose 125, 150 ili 250 dinara, a poštarina za slanje jednog primerka u inostranstvo iznosi 439 dinara. Konačnu cenu poštarine određuje ukupna težina pošiljke, prema aktuelnom cenovniku pošte. Nakon odluke koje brojeve želite, pošaljite nam i-mejl na: pretplata@refoto.co.rs sa spiskom i dobićete odgovor koliki je iznos (protivvrednost u evrima) potrebno uplatiti na devizni račun časopisa. Pošiljku možete očekivati najviše tri nedelje od dana kada obavite plaćanje.

ŠTAMPAJTE SA BILO
KOJE LOKACIJE

24.500,00

Preporučena maloprodajna
cena sa PDV-om za Epson Stylus
Photo PX800FWVAŠ DOM ZASLUŽUJE OVAKAV
UREĐAJ

Naš moderni multifunkcijski Epson Stylus Photo PX800FW štampač je dizajniran tako da se savršeno uklapa u vaš moderni stil života. Kada je povezan na Wi-Fi mrežu, možete štampati, skenirati, slati fakseve i kopirati sa bilo kog mesta u svom domu. Za samo 17 sekundi, Epson će vam pružiti fotografije čiji kvalitet je bolji nego da su razvijane u mračnoj komori, a naši individualni kertridži za mastilo uštedeće vaš novac. Saznajte više o ovim uređajima na www.epson.rs.

EPSON
EXCEED YOUR VISION

PRODAJA KROZ AUTORIZOVANU DILERSKU MREŽU:
BEOGRAD: BEL COMPUTERS 354 11 25•BIG BANG 22 86 652•COMPUTERLAND 715 8000•COM TRADE SHOP 344 63 57•EWE COMP 3165 111•GIGATRON 24 11 479•GRAPPOLO INTERNATIONAL 309 14 21•LIST COMPUTERS 361 91 92•MARKANTEX 712 91 17•MULTICOM 303 4 505•ONLINE COMPUTERS 320 77 60•PAKOM COMPUTERS 0700 107 107•PC PRACTIC 208 36 77•PC 4U 218 01 34•SOLUTION JM 30 89 500•WIN WIN 26 88 933•ČUPRIJA: INTERCOM COMPUTERS 035 477 077•GORNJI MILANOVAČ: USPON 032 714 552•NOVI SAD: IQ COMPUTERS 021 453 833•LIM-IT 021 422 447•NOVEL 021 426 100•POSITIVE 021 472 03 88•WIN WIN 021 63 96 950•NIŠ: PAKOM SHOP 018 513 153•COMTEL 018 530 353•WIN WIN 018 517 477•ČAČAK: USPON 032 340 410•WIN WIN 032 303 000•JAGODINA: LINK 035 245 245•KIKINDA: BUS COMPUTERS 0230 32 102•KRAGUJEVAČ: LIST COMPUTERS 034 364 012•MINE DOO 034 304 970•MULTICOM 034 501 735•WIN WIN 034 365 735•KRALJEVO: USPON 036 235 749•WIN WIN 036 235 875•KRUSEVAČ: LINKOM 037 44 33 71•LESKOVAČ: IT LESKOVAČ 016 23 41 01•KATALOG 016 213 313•NOVA PAZOVA: BETATRON DOO 022 323 636•PARAČIN: GMG COMPUTERS 035 569 444•POŽEGA: SKY COMPUTER CENTER 031 825 125•PANČEVO: DM COMPUTERS 013 355 567•SZTR IMPERA 013 300 375•RAŠKA: USPON 036 736 050•RUMA: LIM-IT 022 432 552•SENTA: SABO-TRONIC 024 815 307•SREMSKA MITROVICA: LIM-IT 022 615 154•STARA PAZOVA: ALF-COMPUTERS 022 316 419•SUBOTICA: DG COMPUTERS 024 557 680•ŠABAC: PC MARKET 015 310 133•TUTIN: ANSOFT 020 810 180•UŽICE: PETAR PAN 031 511 139•WIN WIN 031 524 981•VALJEVO: URIDIUM TRADE 014 292 222•VRŠAC: AB KANON TEHNOBIRO 013 838 884•ZAJEČAR: GENIUS SHOP 019 42 67 68
•ZRENJANIN: FEDRA COMPUTERS 023 589 780•MPA 023 566 414•BRČKO: BSP +387 (49) 230 290